

308996

వృత్తిక గ-క 9 వైసలు

VOL. 4.

చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ నవంబరు నెల 6 వ తేది మంగళవారము

No 181

సంపుటము. 4.

పింగళ నామ సంవత్సర ఆశ్వయుజ మాస బహుళ సప్తమి ౮.

సంచిక ౧౮౧

Esanofele (Anti Malarial)

ఇసనాఫిలి మందును సేవించి, మంగ్యజ్వరముచే పీడింపబడకుండగ మీ శరీరములను కాపాడుకొనుడు

ఈ మందు బహు నమ్మకమైనది. మంగ్యజ్వరమునకు దివ్యవృక్షము:—ప్రపంచమందంతటను మంగ్యపు జిల్లాలయందు వెక్కువగా జయప్రదముగ ఉపయోగించినది. గొప్ప వైద్యులందరూ ఈ మందును గూర్చి మంచి అభిప్రాయముల నిచ్చి యున్నారు. ఎంత విషమజ్వరమైనను, జ్వరము తగ్గించి గుల్మవ్యాధిచే పీడింపబడు వారలకు ఈ మందు అపారముగ పని చేయును తిరుగ జ్వర మెన్నటికిని రాదు. బికమాన పుచ్చకొన్నచో జ్వరము నిశ్చయమగును. ఏమియు అపాయములేదు. పసిపిల్లలకు చిన్నపిల్లలకు ద్రావకపు ఇసనాఫిలిని వాడవలయును. ప్రతి రసవాదిగర్గర దొరుకును.

పోల్ పిజంట్టు:—(ఇండియా, బర్మా, సింహళములకు) బి. జి. గోరియోకంపెనీ, బొంబాయి. చెన్న రాజధానియందు పోలు పిజంట్టు:—డబ్ల్యు. ఈ. స్మిత్తు అండు కో, మదరాసు. దగామందులను జూచి మోసపోకుడు.

బాధాపీడితులకు ధరము: ఐవోడిశ నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

అపరిమిత రక్తమువలన జనించు వాద్యములకు కిరీటమవలె మందు. కరువులను, మచ్చలను, గండమాలలను నిర్మూలించు ప్రాతనిష్ఠులను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన కక్షకుప్రకారణి (28)

ఈ పిడిసారసపరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిష్కంఠము, సహజమైన మధ్యవర్తిత్వము అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాచికదోషములను, మలబద్ధకమును కార్యసంబంధమును పోష్యులను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. శరీరాలోగ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజులవరకు మంటుకు 4 ట్రాన్సుల బాడ్జెట్ అమ్మబడును.

ప్రాప్తము:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి నెం 2 బొంబాయి. Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144, No. 2. BOMBAY.

అమృతాంజనము డిపో వారి

ది వ్యోషధములు.

Table with 2 columns: Item Name and Price. Items include various types of rice, oil, and other goods. Prices are listed in rupees and paise.

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు అండు బొంబాయి.

వినోదకరమగు తెలుగు నవలలు లీలా లేక సురేంద్రనగరము:—ఇందు శ్రీలక్ష్మి మనస్సై ర్యము చాపల్యాదిగుణములు కల్పించబడినవి. రూ. 1.0-0 యశోధర:—ఇందొక యాడుది తనమగనివైగల యనురా గమునై పడరానిపాటుపడి యున్న శిశిలికిదెచ్చును 0-12-0 మనోరమ:—మగడువేట కేగి రాత్తునుకొద్ద జిక్కుకొనవలసి సామర్థ్యముచే విడిపించి, శ్రీలక్ష్మి పెండ్లిచేయును. 0-10-0 జగదేకరంభ:—అన్నై పడరానిపాటుపడి యున్న శిశిలికి దెచ్చు సామర్థ్యవతి కథ ... .. అ. 0-10-0 సహోదరవాంఛ:—తమ్మునకు బుద్ధితేక కలహించినను అన్న సహింపవలయు ననుటను బోధించును. అ. 0-4-0 అత్తలారాభటుమునకోర్కవికోడండ్ర ప్రలాపము:— అత్తలు కోడండ్రను బాధించు విధములుగలది. అ. 0-2-0 మిత్రద్రోహము:—ఆపద్బంధుడగు మిత్రునివై నిందమోపి కడకు తాను జిక్కుకొన్న వానిని గురించిన నవల 0-8-0 ఇవియేగాక యితరనవలలు కథలు పంపుదినను పంపుదుము. 856 వలయువారు:— కణ్ణాక బుక్ డిపో. 6, కంకటేశమెత్తి వీధి, సామకారు పేట, మదరాస్.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును గమనింపుడు. కరస్పాక్ డెస్కు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:— ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ, (53) 21, హమ్మం వీధి, బొంబాయి.

శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాండ పురాణము

(పద్య కావ్యము) వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణము లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు కల్పింపబడినది? మలభేగము తల కలిగి? ఆచారవ్యవహారము లెట్లెట్లునూ? ఈ మొదలగు విషయము లెన్ని యో యందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. కొప్పనారీ గ్రంథమునై మంచి ముఖప్రాయమునిచ్చియున్నాడు. ప్రతి మిగుల నులభము. 900 పుటలు అక్షయత్రయ ప్రతిష్ఠాశ్రమముచే. వెల 5-0-0. కర్నూలు పోస్ట్. శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము ప్రతి 1-0-0. మలభము, మృదుమధురము, భావగర్భితము 2000 పద్యములుకలవు. నందికానికములవై అమ్మ. కాలిఫోర్నియా ధన గ 1.8-0. పోస్ట్ ఖర్చులు చేరు. (26) జనమంచి తేజాద్రిశర్మ కల్యాణమందిరము, బాద్మినిపల్లె, మైసూరు, కర్ణాటక.

ఆంధ్రవంచమమహాజనసభ

(3)
బెజవాడలో సమావేశము,

అధ్యక్షులసంఘాధ్యక్షులు అధ్యక్షులతో సమావేశము.

ఆంధ్రదేశము యొక్క వివిధ భాగాల నుండి శ్రమ కోర్కె యీ సభకు దాని చేరిన పంచవత్ ప్రతినిధుల సోదరుల కందరికిని ఆహ్వాన సంఘ పక్షమున మనఃపూర్వక మయిన వందనము లర్పించుచున్నాము. అజ్ఞానమునందు మునిగి దరిద్ర స్థితియందుండి సంఘమునందు మిక్కిలి హీనముగ చూడబడి అన్ని విధముల వెనుకబడి యున్న మన పంచవత్ సంఘము యొక్క అభివృద్ధికి పనిచేయు కృతేంద్రియముతో ఈ సభ కూడుట దేశమునకును మన సంఘమునకును మిక్కిలి శుభ సూచకము. తక్కిన అన్ని జాతులతో పాటు మనము కూడ యీ హిందూదేశము యొక్క పుత్రులము. ఈ హిందూ దేశము యొక్క జనసంఖ్యలో మూడు అరవ వంతు మన కులమువారున్నాము. దేశముకు ఈ దేశ చరిత్రలో మన పూర్వులు గొప్ప స్థానము పొంది యున్నారు. మనలో భిక్షులు, బ్రాహ్మణులు, కవులు, గూడలు, రాజులు, పత్రికరచయితలు యున్నారు. మనము ఏ కారణముల వలన ప్రస్తుత దురవస్థయందున్నామో వానిని నేను ఇచట వివరింప వలచలేదు. కాని మన సంఘము హీనస్థితియందున్నదనియు మనయొక్క అభివృద్ధికి మన దేశములోని యితర సంఘముల తోపాటు విద్యార్థులను సీరింపవలయు స్వాతంత్ర్య కారకములను మన సంఘము పొందువలయు మన ముపట్టుదలతో కృషిసంపన్నుట మనయొక్క విధి యని నేను మనవిచేయుచున్నాను. ఎట్టి దురవస్థయందున్న మనలను కన్న యీ భరతమాత మనతల్లి యని మనము పూర్వముగా ప్రేమించవలెను. మన హీనస్థితిలో మనలను ఒడిలో పెట్టుకొని మనకొరకై, కన్నీరుకార్చుచున్న మన తల్లిని, మనము విడువ రాదు. మనకొరకై ఆమె పరితపించుచున్నది. ఆమె యొక్క తక్కిన పుత్రులతోపాటు, మనముకూడ ఎప్పుడు మంచిస్థితికి వచ్చెదమామని ఆమె ఆతురపడుచున్నది. మన తల్లినివీడి, మన మెక్కడికి పోగలము? మనము అభివృద్ధిచెందుటలో, మన కంటే మంచిస్థితిలోనున్న చెందియున్న మనజేష్ఠసోదరులగు ఆగ్రవర్ణముల వారి యొక్క సహాయము నపేక్షించుచున్నాము. ఇతరవర్ణముల వారిని మనసహోదరులుగా ప్రేమించుచున్నాము. మనము ఎక్కువ మంచిస్థితికివచ్చుట, దేశమునకు ఎక్కువభాగము. దేశములో విశేషసంఖ్య గల మన సంఘమువారు, హీనస్థితిలో నుండి, ఏకరవు ఏకలరా, ఏ మహమ్మారి వచ్చినను ముందుగా కొట్టుకొనిపోవు దుస్థితిలో నుండగా, తక్కిన వర్ణములవారు, విశేష అభివృద్ధి చెందినను దేశమంతయు, నిజమయిన అభివృద్ధి చెందినదని, చెప్పటకు నెట్లు వీలగును? చల్లని బ్రీజును ప్రభుత్వము క్రింద మనదేశములో, దేశాభిమానము కలిగి, ఒకనాతనదీనము ఏర్పడినది. దేశములోని తక్కిన సంఘముల వారందరూ, దేశముయొక్క అభివృద్ధి కొరకై, పాటుపడుచున్నారు. తక్కిన వర్ణములవారు మనయొక్క స్థితి లాగుపడినగాని దేశమునకు, నిజమయిన అభివృద్ధి కలుగ జాలదని గ్రహించినారు.

మనము గూడ వారితోపాటు భరతమాతయొక్క బిడ్డలమనియు, వారికి తమ్ములమనియు వారుగ్రహించి మనకు సహాయము చేయుటకు, సంసిద్ధులయి యున్నారు. వారికి మనము విశేషముగా కృతజ్ఞులమైయున్నాము. ఇట్టి జాతియాభ్యుదయ, తరుణమునకు నిద్రనుండి లేవవలెను. మనము ఇతరులతోపాటు మనభ్యుదయని గ్రహించవలెను. తోడి మానవులతోపాటు మనకును, శరీరములు, ఆత్మలు గలవు. తక్కిన హైందవులతోపాటు మనము కూడా హిందూదేశము యొక్క పుత్రులమనియు తక్కిన ఆంధ్రులతో పాటు ఆంధ్రదేశముయొక్క పుత్రులమనియు గ్రహించవలెను. హిందూ జాతియొక్క గౌరవము కొరకు, అభివృద్ధి కొరకు వాక్కుల కొరకు తన చేయుచున్న దేశీయ మహాజన, సభతోడను ఆంధ్రదేశముయొక్క ఉన్నతికై పని చేయుచున్న ఆంధ్ర మహాజనసభతోడను, ఏకీభవించి తక్కిన వారితోపాటు పాల్గొని, తక్కినవారితో కలసి హిందూదేశము యొక్క ఆంధ్రదేశముయొక్క గౌరవముకొరకై మనము కూడ

పాటుపడుట మన కర్తవ్యము. మనకు ముఖ్యముగా కావలసినవి విద్య, శుభ్రతలు, వ్యవసాయము. ఘోషే మహాశయుడు ప్రయత్నించిన ఉచితవిద్యసంఘ ప్రాథమిక విద్యాశాసనమును వెంటనే ఆచరణలో పెట్టవలసినదని మనము దౌతనమువారిని ప్రార్థించవలసియున్నది. వెంటనేమనకు, సహాయభూతులుగా నున్న మన ఆగ్రవర్ణ సోదరులయొక్క సహాయ ప్రోత్సాహములతో, పాఠశాలలు, స్థాపించవలసి యున్నది. మనలోకొందరు ప్రత్యేకముగా ఈపనికిపూనుకొనవలసియున్నది. శుభ్రమయిన యింట్లు కట్టికొనుటకు, తగిన స్థలములను వ్యవసాయము చేసికొనుటకు భూములను ఉచితముగా యివ్వవలసినదని దౌతనము వారిని కోరవలసియున్నది. మన భూములను బాగుచేసుకొనుటకు స్వల్పపడ్డతో, మనవారికి ఋణములు ఇచ్చి యితర రుణకాతలయొక్క ఒత్తిడిని తప్పించవలెనని దౌతనమువారిని ప్రార్థించవలసియున్నది. మనకులభ్యుత్తర తరతరములనుండి చేసికొనుచున్న నేతపని తోళ్లపనులు మొదలగు వృత్తులు విదేశీసరకుల పోటీనలన నశించి మనవారిని అన్నము లేనివారిగా చేసింది. పారిశ్రామికవిద్య మనవారికి నేర్పుటకు పాఠశాలలు స్థాపించి తిరిగి నేతపని తోళ్లపనులు వడ్రంగము మొదలగువృత్తులను, పరిశ్రమలను మనవారిలో విశేషముగ నెలకొల్పవలెనని మనము ప్రభుత్వమువారికి మనవిచేసికొనవలసియున్నది. మన సంఘముయొక్క పరిశుభ్రతకొరకు ఎక్కువ పనిచేయవలసినదిగా త్రాగుడును నిరుత్సాహపరులగుటకు దౌతనమువారిని కోరవలసియున్నది. ఈ అన్నివిషయములలోను అందరికంటే వెనుకబడియున్న మన సంఘము వారికి ప్రత్యేక మహాశయమున్నట్లు కలుగజేయుట దౌతనము వారి కర్తవ్యమైయున్నది. మనవారికి విద్యార్థి వేతనము లిచ్చి ఉన్నతవిద్య వీలైతే మంచికి కఱపి సర్కారు ఉద్యోగముల ను ముందుగా మనవారికియ్యవలెనని మనము దౌతనమువారిని కోరవలసియున్నది. దేశమునకు రాజ్యపు ఎక్కువ స్వతంత్రములలో మన సంఘముకొరకై నూతన చట్ట నిర్మాణసభలలో ప్రత్యేకముగా పనిచేయుటకు మనసంఘపు అవసరములనుపట్టి, తగినంతమంది ప్రతినిధులను ఎక్కువకొనుటకు మనకు హక్కును కలుగజేయవలసినదిగా ఇండియామంత్రిగారికి విన్నవించవలసియున్నది. మనయొక్క ఉద్యమము ఈ సభతో సరిపుచ్చక గ్రామములకు వెంటనే వెళ్లి మనజాతివారికి బోధించి వారిలో నూతనజీవము నూతనశక్తి కల్పించి వారికి తమ హక్కులను విధులను తెలియపఱచి వారిలో విద్యావ్యాప్తము చేయుటకును వారికి వృత్తులను పరిశ్రమలను కలుగజేయుటకును వారిస్థితిని చక్కపఱచుటకును సంవత్సరములపాడుగున సర్వప్రయత్నములను జేయుట కొక సంఘము ఏర్పాటు కావలసియున్నది. మనలో సంఘసేవకై ఉదారస్వభావులను, దేశాభిమానులను మనకు సర్వవిధముల సహాయము చేయుటకు పూనుకొనియున్న వారును అగు మహాశయులు మనసంఘమునకును దేశమునకును మహాపకారమును చేయవలెనని కోరుచున్నాము. సర్వ కారణమయ్యుడు భగవంతుడు దీనులగు మనమొఱు నాలకించి మనసంఘము నుద్ధరించవలసినదనియు మన మాతృదేశముకు భరత వర్ణము ప్రకాశంపడేయ వలయునని ప్రార్థించుచున్నాము.

సికింద్రాబాదులో మనకొరకు విశేషముగా పాటుపడుచున్న భాగిరెడ్డి వర్మగారు ఈ సభకు అగ్రాసనాధిపతిగా నుండుటకు కోరుచున్నాను.

అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిన భాగిరెడ్డి వర్మగారి ఉపన్యాసము.

భాగిరెడ్డివర్మగారు తమ అధ్యక్షోపన్యాసము నారంభించుచు హిందూమాతృప్రస మిట్లు చేసిరి.
ఓ హిందూ దేశమా? ఓ హిందూ భర్తమా? నీ యాశ్రయము పొచ్చిన పరదేశీయుల నందరిని పవిత్రవంతులగా జేసిన పుణ్యమాతవు. ఓదేవీ నీగర్భమున జనించిన ప్రథమ పుత్రులగు మమ్ముల నేల యితరవర్ణ అభివృద్ధి తో నుంఛివో? నీ ఉదరమున నిప్పుడు 32 కోట్ల ప్రజలు వాసము జేయుచున్నారు. అందులో అక్షులకొలది మాఫారు

అన్యమతాంతరులైనను యిప్పటికి 6 కోట్లమనుజులు చంద్రుని కొరకు చకోరములు నిరీక్షించుచున్నట్లు. పవిత్రమైన హైందవ భర్తమునకు నిరీక్షించుచున్నార. తల్లి నీవు నేనుచుల సహిత ముద్ధరించుటలో అపవిత్రపు కాలేదు; గాని నీసంతానము నంబరగు మమ్ములభరించుటలో నీవు అపవిత్రురాలవు కాగలవా? అదియే నిజమైనవో నీగర్భమున నిదివరకు నున్నవనిన పాల్గొనుట, వసిష్ఠులు, కపిలుడు, మాతంగుడు, చ్యానులు, పరాశరుడు, శుకుడు, వాలి, నుగ్రీవుడు, అంజనేయులు, గుమాడు, శిబిరి, సత్యదేవి, అరుంధతీ, జర, మయూడు, ఘటోత్కచుడు, నందుడు, దివాకరుడు, చోళామేళుడు, లోహదాసుడు, మొదలగు అనేకయునులను, గృహ్యులను, శూరులను నెట్లు పవిత్రవంతులగా జేయుగలగితివో? నీకొరకు ప్రిధికరకు మేము బలియగుచున్నారము. ఇంకను బలి కాగలము.

ఎప్పటికరకు నీద్యుతియ పుత్రులనంబరగు బ్రాహ్మణోత్తములు తమకర్తవ్యమును పూర్ణముగ పాలించుచుండిరో, ఎప్పటికరకు కేవల దయామూర్తులైయుండిరో, అప్పటికరకు అన్యఅనాన్య భేదములేకుండ ఈశ్వరుడిచ్చిన జ్ఞానము మనుష్య మాత్రులగు అందరికొరకై యున్నదను, వేదవాక్యము మఱువకున్నంతకాలము అన్యదేశీ మాలకు సహితము జగద్విద్యా లయముగా నుండినదను మాట క్రొత్తదిగాదు. మారు విద్యవిరివిగ నందరికి సమానముగా నొసంగుటచేతనే కదా మాలో నుండి అనేకులు ఉచ్చపదవికి చేరగలిగిరి. అప్పటి బ్రాహ్మణ శ్రేష్ఠులు నిద్ర యెగురింపుచున్న భూషించుచుండిరి. కావున విద్యగల అభివృద్ధి నైనను తగిన పదవులు నొసంగుచుండిన మాట సత్యము.

ఓ దయాద్రోహదయ లగు బ్రాహ్మణోత్తములు తమ యాదర్శముల నుండి యెప్పుడు పడిపోయినారో అప్పుడే భారతమాత. మరియొకరిని స్వీకరించ వలసి వచ్చినది. అప్పుడు స్వలాభాపేక్షచే ఒకరి నొకరు పీడింపవలసిన సమయము తలస్థించినది. అప్పటినుండి మాకష్టములన్నచో వివరించి చెప్పటకు అదిశేషునికైనను నలవి కాదు. మాకష్టనిష్ఠురములు చూడలేక అన్యమతాంతరులగు క్రైస్తవ, మహమ్మదీయ మహాశయులు కొట్ల కొలది ధనము వ్యయపరచుచు మమ్ముల నుద్ధరించుచున్నారు. హైందవులు నెట్లు బాధల కొరకైకై అసంఖ్యాకులు మతాంతరులైనను వారి హృదయములుమాత్రము హిందూభర్తము వైపే ఆకర్షింపబడుచున్నవను మాట నిజము నిజమైన రాజభక్తిని నిరూపించ వలయు నన్నచో నేను బహుగర్వముతో జెప్పుచు ముందు మా వారిని మాత్రమే ప్రదర్శింపగలను. వేదవాక్యముల రచించిన 18 పురాణములలో ఆర్య అనార్యులకు నికట సంబంధము గలను. భాగవత, భారత, రామానుజాది సద్గ్రంథములయందు మావారి చరిత్రమును విశేషములు గలవు. పురుషోత్తము డగు శ్రీరామచంద్రుడు వనవాసమున కేగునపుడు ప్రథమదినము విందొసగిన గుహుని ఆలింగన మొనర్చలేదా?

ఓరీ రామా? యనిపించినంత మాత్రమున లక్ష్మణుడు బాణమెక్కి నెట్టి గుహునిచంపనున్న తమ్మునికి జెప్పిన హితవాక్యములు హిందూమహాజనులు జ్ఞాపక ముంచుకొనుదురు గాక--ప్రేమతో నెంగిలిపండ్లు నిచ్చినను, అదరముతో అరగించి శిబిరి కొరిక దీర్చలేదా? సీతను గానలేక అసహాయకుడై విలపించుచుండునపుడు యే హిందువుడు వచ్చి ఆదరించినాడో యిందుక యోచింపును. వనచరులగు (అనగా వానరులు) మా వారి సహాయముచే మహాబలిష్ఠుడగు రావణుని జయింపగల్గెను. వాలి, నుగ్రీవాంజనేయములు స్వదేశీయులగు మావారుకారా? జర యను శాడు పడుచు సహాయమున జరాసంధుని జన్మ వృత్తాంతము అరయుడు. మహాదాతయగు కర్ణుడు యే తల్లిపోషణలో నుండి సుశిక్షిగాంచి కారవ సేనానియై అపాయకరమగు యుద్ధసమయ మైనను కవచ కుండలము దానముజేసినవాడు పాండవులను, కుంతియును, యెంత వేడుకొనినను కారవద్రోహిగాక చిరయశస్సు గడింపజేసిన కుమారుని సుశిక్షితునిగా జేసిన తల్లియే భర్మిగా! ఆతల్లి అనార్య స్త్రీయేగా? భీష్మునివంటి మహాకూరాగ్రేసరుడు, ఘటోత్కచుని యుద్ధ సామగ్ధ్యమును గమగొని ఆ దినమున యుద్ధ మాపవలసినచ్చెను. మహాబలిష్ఠుడగు ఘటోత్కచుడు పాండవులకొరకు ప్రాణ మర్పించి తమ రాజభక్తిని ప్రకాశంపడేసెదదా? పాండవులను తప్పించుటకు లక్ష్మణులు తాను తన అయిదుగురి కొడుకులను అగ్నికి ఆహుతినిచ్చిన భక్తురాలు మాతయేదా? కారవ పాండవులు నేర్పిన బాణవిద్యకు మించి

విద్య నేర్పిన మాబాబుడు, గురువగు ద్రోణుడు కోరిన గురు దక్షిణాంశము తన బాటనలేలకొని యిచ్చినది మావాడేకా? ఇటువంటి చరిత్రాంశములు విశేషములుగలవు.

జుట్టి స్వాత్మ పరాయణులగు యాదేశ సేవకులకు కొన్ని స్వాత్మత్రయములు నిచ్చి మీలో, అనగా శూద్రశ్రేణిలో వ్రేత ను జేర్చుకొనినగాని మాకు ముక్తిలేదు. బహుశ్యయ ప్రయా సలకొర్చి మమ్ములందరిని ఒక్కచో చేర్చి కొన్ని స్వాత్మత్రయ ములు ను విద్య యు ను, శుభ్ర క యు ను నేర్పుటకు ప్రయత్నించ వలయునని యొకకంతయుగ జెప్పుట కును మాలో మేము బాగుపడుటకు ఉత్సాహవంతులమిగా జేయుటకును మీరు పురికొల్పుచున్నారను మాట మాకందరిక విధితిమే. ఇదియును గాక హిందూదేశములో ననేకపాట్లు మారిన ఉద్ధారణ నిమిత్తము దయాద్రోహ్యదయలగు బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర మహాశయులను భగీరథ ప్రయ త్నములు సలుపుచున్న సంగతి బహుశ్చానునీయమే? కావున మరకొందరి యభిప్రాయానుకూలముగ కేవలము విద్య నేర్పించుటలో మావారు బాగుపడ గలరను ఉహ సరియైనదిగాదు. మాజాతివారు బాగుపడమార్గము అది కాదు. సరళమైన మార్గము యింకొకటిగలదు.

మాలో మీరు సుకమాతనోష్ఠీతమున గల్పించుచు. మీరు కలి సంతకర్మములు మారితర పనిజేసిన సంతకలము కలుగునో అంతలాభము మీకు నొక సంతకర్మములో కలుగుమార్గము నిజేదించెదను. ఆ మార్గము క్రొత్తదికాదు. మన ధర్మకాస్త్రములు సమ్యుత్పించిన మనపూర్వుల మార్గము, త్రిపురములు బ్రాహ్మణులు కావచ్చునని యు, వైశ్యులు త్రిపురములు కావచ్చుననియు, శూద్రులు వైశ్యులు కావచ్చుననియు, అతిశూద్రులు శూద్రులు కావచ్చుననియు గలదు. విధివిధానముగ మమ్ముల కొన్ని నియమములతో శూద్రులనుగా జేయుటకు నొకమార్గ మేర్పాటుజేసిచో, మాలో నొక నూతనసంజీవిని పురికొల్పినవారగుదు రన సందేహములేదు. గోమాంసము భక్షించుచున్నార కావున క్షేట్టు చేర్చుకొనవలె నన్నచో ప్రస్తుతము తినటకుంటివారికీ మూత్రము, నే నెదముని చాటింపుడు. తర్వాత చూడుడు. ఎన్నిధర్మభాష్యులు వచ్చి చేరునో మీరే గ్రహించగలరు. నేడు మాలో కొన్ని తరముల నుండి తినటకుంటివారు విశేష సంఖ్యాకులు గలరు. అంతియే గాను, శుద్ధకాహములు కూడ మాలో నెక్కడనుండి గల రన్నసంగతినివిని సంతోషింపుడు. ముందుకు వారి నెంచులో చేర్చెదనో యాలోచింపుడు. మడిగట్టుకుండ భోజనముచేయని వారి సంఖ్యకూడ కోరిన మనవి చేయగలను.

చిన్న చిన్న పల్లెలలో కూటికి, గుడ్డకులే: మలముల మా చువారిని జూచి మూలలు గోమాంసకులని నిందింపకుడు. అది మీ తప్పుగాని మదిగాదు. ఎట్లనగా అందరిని జూచునట్లు మమ్ము లను కూడ స మ దృష్టితో జూచి నట్లయిన మాకు ఈగ తి నట్టుక గోవును. అట్టికిని హైందవులు కాసన నుతిక్రమించ లేదు. ప్రాణాపాయకమగునవస్థలో నీముందు నేమియుండిన నది నీవుభక్షించి నీప్రాణము కాపాడుకొనుము అని ఆపత్కాల భర్తయులోని దగు నొకధర్మము గలదు. నలు డాపత్కాల మున పశులను బట్టి భక్షింప నుద్యుక్త డయ్యెను.

మహాహృద్దేశములోని మూలలు జగద్గురుస్వామి శంక రాచార్యులవారికి ప్రార్థనాప్రత్యేమద్వారా తమమున శూద్రు లనుగా మార్చరలెనని కోరి కొన్ని నియమములకు లోబడి, యిప్పుడు ఆ నేకసంఖ్యాకులు శూద్రులుగా నున్నారనుమాట మనకు హెచ్చరిక జేయుచున్నది. మీరు ఏని చేసినను మీరు గురువులు. మీరు దాతలు. మీరు సర్వము. అన్ని ప్రయత్నములు నిలిపి మీ సర్వశక్తులు మమ్మును శూద్రులను గా జేయుటకు మార్గము వెతికి యిచ్చించినచో చాలును. అట్ల యినయెడల ఒక సంతకర్మములో మావారిని ఒకలక్షచుండిని, తరతరములనుండిగోమాంసమును భుజింపని మంచి నడవడి గల వారిని చేర్చెదను. తర్వాత తక్కినవారిని గురించి ప్రయత్నిం కుము. ఇట్టివిలు కల్పించినచో స్వయంకృషి సలుపగలరు.

ప్రస్తుతము దక్షిణ హైద్రాబాదునందు మాలోమేము ఎంతయున్నతి చేసినివారమా మీ నేనలో నిజేదించెదను. మాన్యసంఘ మను పేర సొకసంఘము స్థాపించి కొన్ని నియ మము లేర్పరచి ప్రతిశుభాశుభకర్మలలో మద్యమాంసాదులు జేకూడదనియు, అతిబాల్య వివాహములు కూడదనియు, కన్య లను దేవదాసీలు (అనగా బోగిని, పార్వతిని, దాసురాండ్రు గాను కా కూ డ ద ని యు ను) ప్రతివీధిలో పాతకాలు నిర్మించుటయును, పంచాయతీ సభలలో దొరకు ధనము మంచి కార్యములలో ఖర్చుచేయుటకు నిధిగా చేర్చుటయును,

నియమము లేర్పరచి జనపుటయే గాక, ఆహింసాప్రచారము కొరకు ప్రత్యేక ముగ మా జాతి వాలంటి యర్లు పనిజేయుచున్నారు. హైద్రాబాదునందు బ్రాహ్మణ మాజము స్థాపించి పనిజేయుచున్నది మావారే.

ఒక శ్రీసమాజముకూడ కలదు. ప్రతిగ్రామములో, జాతుద్ధారక మహాజనసభలు దినదినము వెలయుచున్నవి. మ మ్మును జూచి మంగలివాండ్రు, మున్నూరువాండ్రు కూడ తమ జాతిలోని అశక్తులను బాగుపరచుకొనటకు సభ లేర్ప రుచుకొనుచున్నారు.

హిందూదేశములోని యన్ని భాగముల పంచములలో హైద్రాబాదు పంచములు అన్ని వ్యవస్థలలో ఉన్నతి నొందిన వారిని చెప్పుట యతిశయోక్తి గాదు. నాగరికతయం దేమి, మర్యాదలయం దేమి, ధార్మికవిచారణలయం దేమి, యే విధ ముగ నైనా, హిందువులకు తీసిపోవువారు గాక దినదినము వృద్ధి గాంచుచున్నారు. ప్రతి శుభాశుభ కార్యములలో కొంద రు, ఆర్యసమాజమువారిని పిలిచి హోమములు కూడా చేయించుచున్నారు. కావున దీనికంతయు ప్రబలకారణము ఏనియో మీకు తెలియునా? అది జాతిచేదములు లేని మహమ్మదీయ నిజాం రాష్ట్రము కావుననే మాయమృతికి నేయాటంకములు లేవు. మాకు వేరుప్రోవలులేవు మాకు వేర పాఠశాలకక్కర లేదు. అయిన సర్కారుచూస్తూ కొన్ని యంతుటచేత మేము ప్రత్యేకముగ ధర్మపాఠశాలలు స్థాపింపవలసి వచ్చినది. మాకు వేరు అంగళ్లులేవు. అచ్చట అందరికి సమాన హక్కులు గలవు. బ్రిటిషప్రాంతమున నున్న మావారిగతి వేరు నిజాం రాజ్యములోనున్న మావారి గతికాదు.

ఇచ్చట విజయముజేసిన నా స్వజాతీయులారా! నేను కూడ మీ జాతివాడను. నన్ను మీ సభాధిపతిగా నియమించినందున నా భాగ్యమే భాగ్యము. ఏలయన నా జాతీయుల నేన నాకు లభించె గదా యనియు, మీ నేన జేసి నా జన్మ ము ధన్యత గావించు సమయము చిక్కె గదా యని సంతోషించుచున్నాడను.

మనము కుక్కలముగాము; కాకులముగాము; బ్రాహ్మణునితల్లి బ్రాహ్మణుని క్షేట్టు కనుచున్నచో మన తల్లికూడ మన లను నట్లేకనుచున్నది. వారి తల్లి వారిని బాలుపోసివెంచుచు, మన తల్లి మనలను రక్తముపోసి వెంచుచున్నదా లేదు లేదు. వారివలె మనముకూడ మనజాలమే గాని పశువులముగాము. ఈశ్వరుడు నొక బ్రాహ్మణునికి నెన్నిశక్తుల నిచ్చినాడో అన్ని శక్తులు మనకుకూడ నిచ్చినాడు. మనలో నేమాత్య గలదో వారిలోకూడ నేమాత్య గలదు. మనలో ఆశక్తులు లేవని నమ్ముకుడు. పూర్వము జగద్గురు ఆది శంకరాచార్యులకు ఆధ్యా త్మిక విషయములలో కొన్ని ముఖ్యాంశములు బోధించినది మనవాడే? శ్రీమద్రామానుజులవారికి తమ మతవాదన సందర్భ ములలో జేయూతవలె నున్నవారు మనవారే. మనలో ఋషులు మునులు భక్తులు శూరులు వీరులు నుండిరి. నేడు మహర్షు లనబడువారు పూర్వము మహావీరులశ్రేణివారనియు మూలలనువారు పూర్వముయలలలోనుండు ఆదిమనివాసులనియు చరిత్రములవలన స్పష్టమగుచున్నది. ఈ భూభాగములలో రాజ్యము నేలిన రాజులు కూడ మనలో నుండిరి. అట్టివార మగు మనవిషయకు పిల్లలమైతిమి.

మనమే ఈ దేశ పూర్వ నివాసులమను మాట మరన టును. బ్రతుక వచ్చిన నాగరాజులను మనమే ఆదరించితిమి. తర్వాత విజయము చేసిన హిందూ మహాశయులకు మనమే సహాయకుల మైతిమి. అనై మహమ్మదీయప్రభువులకు మనమే తోడ్పడితిమి. తదుపరి బ్రిటిషు ప్రభువులకు సహాయము ఏ తీరునజేసితిమా, 1857 సం॥ లో జరిగిన గదరు సమయమున మనవారు చూపిన రాజభిక్తి ఎటువంటిదో వారికి బాగుగా తెలియును. అది రక్తాక్షరములతో లిఖింపబడియున్నది. వారి భార్యబిడ్డలను రక్షించుటలో తమ ప్రాణములు బలిగా నిచ్చిన మనమాతల భక్తి వారు మరవలేదు. దాని ఫలమే మనల నీకాలమున నిట్లు మార్పు చున్నది. ఇప్పుడు మన ఆత్మ గౌరవమును నిలుపుకో వలెను. హైందవులు ఏదేవుండను పూజించుచున్నారో అదే దేవుండను మనముకూడపూజించు చున్నారము. బోగమువారికంటెను కటికవారికంటెను మనము చెడిపోయినామా? అయిన నిప్పుటికాలమున వారికే ఎక్కువ మానముగలదు. అయిన నేమి న్యాయకారియగు భగవంతుడు వారికి తగినఫలమునివ్వకపోడు. నిరాధారులమగు మనలవాదరించక పోడు. ఇప్పుడారంభింపబడిన యీ నూతన శకము తప్పుక మనులన బాగుపరచగలదు. దయాద్రోహ్యదయలగు బ్రాహ్మణ మహాశయులను, బ్రాహ్మణేతర మహాశయులను

కటికబద్ధులై అన్ని భాగములలో నున్న మన వారిని లేపుటకు ప్రయత్నములు సలుపుచున్నాడు. ఇప్పుడు మనముకూడా ధైర్యముతో, పట్టుదలతోవారి ప్రయత్నముతో పాటు కృషి సలిపినచో త్వరలోనేగవ్యస్థాన మలంకరింప గలుగుదుము. మొదట అస్పృశ్యతపోయి సమానప్రతిపత్తిగల మానవులగు నెన్న బడుటయు, కడుపునిండ అన్నమును, ఒంటినిండ బట్ట యు నివసించుటకు నగర గృహమును సాధించుకొనుటయే ప్రస్తుతము మా గాత యోచనగవ్యయై యున్నది. అని మన కొంగకలెను. ఈ సాధనకు బ్రాహ్మణులు మామ తోడ్పడుడు. ఇట యలకదిన గాని మీరు యెన్ని ఉన్నతాదర్శములు బోధించినను మామనస్సున కెక్కుట దుర్లభము. కడుపు గాలు వానికి దగ్గర రానివ్వబడక దూరముగ తిరుగుగొట్టువానికి రాజకీయములగురించి కొంత విమర్శించవలసి వచ్చినది.

ముందు మాకు ఆత్మగౌరవమును స్వాత్మత్రయమును కావలయును. మేమును ఆంధ్రులము కావున ఆంధ్ర మహాశయు డు పడుపాట్లతో మేము కూడ పాటుబడుటకు సిద్ధముగా నున్నాము. మనము ఈ సభలో గమనింపదగిన అంశములు నాలుగు (1) పరిశుభ్రత (2) గోమాంసము వదలుట (3) కల్లు సారాయములు శుభాశుభ కర్మలలో తెచ్చుటకు మన కుల నాయకులు బలవంత పెట్టుదురు. కావున మనమందరము యేకీ భవించి అరి తెచ్చినవారిని బహిష్కరించెదమని నియమ మేర్పరచుకొనట సాధ్యమైనంతవరకు మన పిల్లలను అవిటి వద్దకు చేరనివ్వకుండ జాగ్రత్తపడవలయును. (4) విద్యయును విద్యావంతులైన వారికి కొన్ని స్వాత్మత్రయముల నిచ్చుటకును మన నై వారగు బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర మహాశయుల విధియై యున్నది. (4) మన బాలబాలికలకు విద్య సభ్యసింప జేయుట ఇందులో 3 కర్మముల మన ఆధీనముగోనున్నవి.

శ్రీమాకో బ్రహ్మశ్రీ గూడూరు రామచంద్రరావుగారు ఆంధ్ర పత్రికలో నిరూపించిన “పంచముల నూతనోష్ఠీతము” అను లేఖలో ప్రతి అంశముతో నే నేకీభవించుచున్నాడను. ఈయనగారు మాయాటంకములను బాగుగా తెలిసికొనివారు. అదియే క్రియాపాపముగ జరిగినచో, ఇది వరకు ఆంధ్రపత్రి కలలో చర్చించిన మాపంచమసహాదరుల ప్రశ్నలకు విశేష సమాధానము కలుగ గలదని నమ్ముచున్నాడను. ఇదివరకు అనుభవించిన కష్టములను నిరాశలను మరచి మన మందరము యుండుకు వచ్చుటకు ప్రయత్నించెదము. ఇదియే నా ఆంత్య ప్రార్థన.

తీర్మానములు.

స్వయంసహాయము.

మనము భరతవర్ష మయొక్క పుత్రులము గనుక తక్కిన అన్ని జాతులవారితో సమానమైన హక్కులును, బాధ్యతలును, గౌరవమును పొందుటకు అర్హులని సభవారు నిశ్చితాభిప్రాయులై 1 ఇంతటినుండి మన పేర్ల చిరర “గాడు” “గా” ఉండగూడదనియు, “దాసు, ‘స్వామి’ అయ్య ‘అన్న’ అని వాడవలెననియు, 2 ఇంతటినుండి ఈ సభను ఆది ఆంధ్రమహాజనసభ అని పిలువ వలెనని యు, 3 మనము ఆది ఆంధ్రులమని పిలుచుకొల వలెనని యు, 4 మూలమాది గగూడెములని పిలుచుకొనక ఋషుల యొక్క గాని, మహానీయుల యొక్కగాని పేర్లతో పిలుచుకొని డిప్రె ట్టు గెజటులో ప్రమరించవలెనని దొరతనమువారిని కోరవలెనని యు, 5. మనము చచ్చిన జంతువులను తినగూడదనియు, 6. శుభాశుభ కార్యములలో సారాయి, కల్లు ఉపయోగించగూడ దనియు, 7. గోమాంసమును తినకూడదనియు, 8. మనము నివ సించు స్థలములను శుభ్రముగా నుంచుకొనవలెననియు 9. మన పిల్లలకు చదువు చెప్పించుకొనవలెననియు, 10. మన సంఘము యొక్క అభివృద్ధికై పనిచేయుటకు ప్రతిగ్రామములోను పంచాయతీలను ఏర్పరచుకొనవలయుననియు, సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

ఉపసాదకులు జి. వందనము గారు (గుంటూరు) — బి. ఏ. ఎల్. టి.

ఆమోదకులు — నూతక్కి వెంకటేశ్వర్లు గారు.

ఈ తీర్మానమును ఉపసాదించుచు వందనముగా రిటుల చెప్పిరి. “ఈ తీర్మానము ఇచట ఆమోదించబడినదని ఈపా టున ఊరికి వెళ్లి కూలిచేయించుకొని అన్నము నిచ్చుచున్న శూద్రులలో మమ్మును ఏమిరా అని మమ్మును పిలువకూడదు అనిన ప్రయోజనములేదు. మనము మంచిస్థితికి వచ్చినప్పుడు వారు మరలను మర్యాదచేయక తప్పుదు. నేను బి. ఏ. ప్యాసయి నను మా గ్రామములో నన్ను ఆగౌరవముగ చూడప్రయత్నిం

చుచుండును. కాని నావద్దనున్న యోగ్యతలను నేను వారిని నన్ను మర్యాదగా పిలుచునటుల చేయగలనున్నాను. కాబట్టి నానాస్థులెల్లరు ముందు యోగ్యత సంపాదించి ప్రయత్నించవలయును. మాసోదరులగు ఇతరవర్ణములవారు అభివృద్ధి లోనికి వచ్చేలాగున సాయముచేయు మిక్కిలి చేదుచున్నాను. ఇది తీర్మానములోని ప్రభుత్వభాగమునకు సంబంధించిన విషయమైయున్నది. కొన్నిమిషన్ పాఠశాలలోకూడ ఇప్పుడు ప్రవేశముకలుగుట కష్టతరముగ నున్నది. గుంటూరు బోర్డు పాఠశాలలో పంచములకు ప్రవేశ మొసంగుచున్నందులకు వారంతయు వందనీయులు.

(2) విద్య:— 1 వెంటనే ఉచిత నిర్బంధ ప్రాథమిక విద్యాభాగమును ఏర్పాటు చేయవలెననియు, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ మాన్యులకు పాఠశాలలను నిర్మించి స్థాపించవలెననియు, 2. మాన్యులకు పాఠశాలలలోను కళాశాలలలోను ఉచితముగా విద్య నేర్పు ఏర్పాటు చేయవలెననియు, 3. మాన్యు ప్రత్యేకముగా విద్యార్థివేతనములను ఇవ్వవలయుననియు, వసతిగృహములను ఏర్పాటు చేయవలయుననియు, 4. దొరతనము వారియొక్కయు దొరతనమువారి సహాయమును పొందునట్టియు, అన్ని పాఠశాలలలోను కళాశాలలలోను మాన్యు ప్రవేశమునకు అట్టి అటంకములను కలుగజేయు పాఠశాలలను దొరతనము వారు తీసివేయవలెననియు, దొరతనమువారిని ఈసభవారు వినియ వూర్వకముగా కోరుచున్నారు.

ఉపపాదకులు:— నిలకంతముగారు.

ఆమోదకులు:— దొరతన రైతాములుగారు.

(3) మాన్యు పాఠశాలలు, రాత్రిపాఠశాలలు, వసతి గృహములు, పారిశ్రామిక పాఠశాలలు స్థాపించి మాన్యులను అభివృద్ధికి తీసుకొనిరావలయుననియు, మాన్యులకు విద్యార్థిదళముల ప్రాత్యక్షానముతో తోడ్పడవలెననియు ఇతరసంఘముల వారిని ఈ సభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు:— కె. వెంకయ్యగారు. వి. అంజయ్యగారు.

(4) 1. హంసాయి మాన్యులలో నిమిత్తము లేకుండా సాగుకు బాగున్న ఇప్పుడు అగ్రయముగాగాని, బంజరుగాగాని ఉన్న భూములకు అన్యాయము చేయగూడదను నిర్బంధముతో ఉచితముగా మాన్యులకు దయచేయవలెననియు, 2. విశాలముగాను, కుద్రముగాను ఆహార్యకరముగాను, ఉండులగు ఇండ్లు కట్టుకొనుటకు తగిన స్థలములను మాన్యు ఉచితముగా దయచేయవలెననియు, 3. భూములను బాగుచేసికొనుటకును, గృహనిర్మాణమునకును, కన్యకావధులు బుణముల మూలమునను, పరపతిసంఘముల మూలమునను, స్వల్పవడ్డీకబుణముల నిష్పించవలెననియు, ఈ సభవారు దొరతనమువారిని ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు:— చోమమగారు.

ఆమోదకులు:— సి. హెచ్. పక్షిగారు.

(5) నేత, తోళ్ళపనులు, వడ్రంగం, మొదలగు పరిశ్రమలను చేతిపనులను నేర్పుటకై ప్రత్యేకముగా పారిశ్రామిక పాఠశాలలను స్థాపించవలెననియు, డిప్రెట్టబోర్డు మ్యూనిసిపల్ ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలో మాన్యు పారిశ్రామికవిద్య తప్పక దయచేయ ఏర్పాటు చేయవలెననియు దొరతనమువారిని ఈ సభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు:— రెవరెండు వి. జార్జిగారు సి. హెచ్. పేరయ్యగారు.

(6) మన కులము వారిని ఇతర వర్ణముల వారు దగ్గర రానియవలయుననియు, క్లబ్బులలోను విక్రాంతి గృహములలోను మనలను నిరాటంకముగా చేర్చుకొనవలయుననియు ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

(7) 1. సారాయి కల్లు దుకాణములు మా నివాసములకు దగ్గర లేకుండ చేయవలెను. 2. ముస్సయి సంవత్సరములలోపు వారికి సారాయి కల్లు అమ్మకుండ నిర్బంధములు చేయవలెననియు దొరతనమువారిని ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు:— సి. హెచ్. వెంకటస్వామిగారు.

ఆమోదకులు:— దాకారపు సుబ్బారాయుడుగారు సోరే వెంకటపతిగారు అప్పన్నగారు.

(8) (ఎ) మాన్యులకు సమీపముగా నుండునట్టి నూరులు, చెరువులు ప్రభుత్వము వారు కలుగ చేయవలెననియు, (బి) సంచారవైద్యశాలలను నెలకొల్పి మాన్యులకు ఆరోగ్యమునకు తోడ్పడవలెననియు, ప్రచారకుల నియమించి, మాజిక్కులాంతరుతోగూడిన ఉపన్యాసములమూలమున మాన్యు ఆరోగ్య

పారిశుధ్యము మొదలగువానిని బోధించవలయుననియు, గృహములు నిర్మాణము నేర్పుకొననిమిత్తము నిద్రవృత్తలై నేర్పాటుచేయవలయుననియు దొరతనము వారిని వేడుచున్నాము.

(9) ఆంధ్రోద్యమముతో సానుభూతిని తెలుపుచు చట్టనిర్మాణ సభ్యులలోను, మునిసి పాలిటీలను, బోర్డులలోను ఈ సంఘముయొక్క అవసరమును బట్టియు, సంఖ్యకుబట్టియు, ప్రత్యేకముగా ప్రతినిధులను యెన్నుకొని స్వాతంత్ర్యమును దయచేయవలయుననియు, ఈ సభివారు దొరతనమువారిని ప్రార్థించుచున్నారు.

(10) ఈ తీర్మానములను ఆచరణలో పెట్టుటకును ఉద్యమమును ఫలప్రదముచేయుటకును అదియ ఆంధ్రులయొక్కయు, తదుద్యమాభిమానులయొక్కయు సంఘ మొకటి ఈ దిగువ సభ్యులతో నొకసంఘమును స్థాపించుటకు తీర్మానించుచున్నారు. దొరతనమువారివద్ద ప్రాతినిధ్య సౌకర్యములను సాధించు నిమిత్తము ప్రభుత్వాధికారులకు రాయబారము నడుపుటకును ఈ సంఘమునకు అధికారము ఉండునటుల తీర్మానించడమైనది.

దివాన్ బహదూర్ కేశవస్వామి భూపతిరాజు వెంకటపతిరాజు ఉన్నచ లక్ష్మీనారాయణ 2. కొళందరెడ్డి చింతాశేషయ్యగారు మొదలుగాగలవారలు ఇరువదిమంది సభ్యులుగ చేర్చుకొనబడిరి.

(11) ఈసభయొక్క ఉద్దేశములను వ్యాపించుటకు ఒక పత్రికను స్థాపించుటకు తీర్మానించబడినది.

అగ్రాసాధిపతిగారు తమ చివర ఉపన్యాసములో నిలువచెప్పిరి. చేతిలో నాలుగు వ్రేలు ఉండి బొటన వ్రేలు లేకుండా ఎంతని వ్రేలు మోజన మో ఆలాగున నేహించు దేశములో పంచములను అధోగతియందుంచి నన్నాళ్లు దేశమునకి దుష్ప్రతి ఇటులనే ఉండును. అది ఆంధ్రులనునెడి పేరును ఈరోజున మీరు మనకు ప్రసాదించినారు. ఆర్యులకంటె ముందు ఈదేశమున మనము ఉంటిమి గనుక మన కది సార్థక నామమైనది. మన స్థితిని మనము ముందు బాగుచేసికొనవలయునే గాని ఇతరుల పోట్లాటలతో గాని, ఆందోళనలతో గాని మనము ఇప్పుడు జోక్యముగలిగించుకొనగూడదు. మనము కూడ వారి స్థితికి వచ్చితిమేని అప్పుడు మనము వారితో సరితూగ గలుగుదుము. మనము గోమాంసమును మానివేయవలెను. పరిశుభ్రముగ నుండవలెను. విద్యను సాధించవలెను. చేతిపనులను నేర్చుకొనవలెను. ఇటుల మన స్థితిని మనము బాగుచేసికొనెదమేని మనలను ఇతర కులముల వారు గౌరవింతురు. కాబట్టి మనము ఈరోజున ఈ పనులను చేయుటకై శపథము పట్టవలయును. దేవుడు మనల నాశీకరించు గాత!

ద్విజాల త్తమాపణ

నల్లపాటి హనుమంతరావుగారు ద్విజాల పత్తమున పంచముల నిర్మిదినములు నీచస్థితి నుంచినందులకై వారిత్తమాపణను చేడిరి. కహాకచంద్ర వర్మగారు పంచాయతీ సభలలో పంచముడు కూడా విదనసభ్యుడై యుండవలయు కుక్కలకు బాతులకు మావెడి యాదరణనైనను వీరియెడల చూపవలయుననియు, కాకులలో మొకటి జబ్బుగానుండిన తిమ్మ కాకులన్నియు గుమిగూడి దానికి సాయముచేయుననియు, ఎచటనో గుడిసెవేసి చదువుచెప్పిన ప్రయోజనము లేదనియు, పంచములలోకూడ మహాత్మ్య మున్నిరం, లాలాహన్సరాజ్ మొదలుగాగల మహానుభావులు ఉదయించెదరనియు, అట్టి ఉన్నతస్థితికి రమ్మటకై వీరుండరు ఆర్య సమాజములోనికి చేరిన వీరులకు కృత్తికేసి గొప్పవారిని చేయుదుమనియు చెప్పిరి. మండపాక కేశవరాయ శర్మగారు. (కై) ప్రవక్త ప్రచారకుడు).— మిషనరీలు ఇచటికి వీరిని బాగుచేయుటకు రాలేదనియు, వారి మతమును వ్యాపింపజేయుటకై వచ్చిరనియు, వీరిస్థితి బాగుచేయవలయునన్న ఈదేశస్థులే ప్రయత్నము చేయవలయుననియు, పంచముల అభివృద్ధిని కై) ప్రవులు సదా కోరుచుండెదరనియు, వీరి ఉద్యమముతో కై) ప్రవులకు పూర్ణాభిమానము కలదనియు చెప్పిరి.

అయ్యదేవర కాశీకర్మరావుగారు, అభిమాన సంఘపత్తమున అభ్యుత్థునికని ప్రతినిధులను ప్రేక్షకులకును వందనముల నర్పించిరి. సభ ఆంతట మంగళగీతములతో ముగింపబడినది.

—:—

గోదావరి మండల సభ:— అవసర గోదావరి మండలసభ నవంబరునెల మూడవవారములో రామచంద్రపురమున జరుగుటకు, ఏర్పాటులు జరిగినవి. పలుకుబడి గల ఆహ్వానసంఘ మేర్పడినది. తగిన ఏర్పాటులు క్రిముగ జరుపబడును.

ప్రాతచాకలపేట దేవాంగసమాజము ఆయా, కడచిన 4, 5, మాసములుగా వైసమాసమును స్థాపింప నుద్దేశించి దేవాంగజనులు రెండుమాస సభలుచేసిరి. కట్టకడ పటి సభనుగూర్చి యొకింత విమర్శింపబూని వ్రాయుచున్నాడను.

మొదట చందాల - గంగాధరయ్యగారు రా. బి. పిట్టి త్యాగరాజుపెట్టిగారిని ప్రత్యేకముగా పిలిచివచ్చుచు వారు “కానియ్యండి” అనినట్లును త్యాగ పెట్టిగారు రాకపోయినను ఉన్నవారే జూలునని గంగాధరయ్యగారు సభ జరుప తీర్మానించిరి. పిచ్చుట ఆంధ్రపండితులు బొప్పల ఆదివారాయయ్యగారు త్యాగరాజుపెట్టిగారు రాకున్నచు సభ జరిపి! ఆసమాజమును స్థాపింపవలె నని చెప్పిరి. సజ్జా మునుసామయ్యగారు వైయిద్దటి అభిప్రాయములతో నేకీభవించి కొన్ని సర్కిల నడిగిరి. కొంపల బుచ్చయ్యగారు మాత్రము కొంచె మోషికతో వేచియుండి సభ జరుపుట బాగని చెప్పిరి.

వీరు నోటినును దేవాంగు లందఱకు బంపినట్లు త్యాగ పెట్టిగారికిని బంపియే యుండును. అట్లు పంపియు వారిసేల ప్రత్యేకముగా 2, 3, మార్లు పిలువవలయును? “అయ్యవారు లేకపోయిన ఆమావాస్య వెల్లిపోదా” అను సంగతి తెలిసియు వీరేల వారికై వేచియుండవలెను; అట్లు వేచియుండువారు కడపటికడ కట్టే యుండవలసినది లేకున్న వై విధమున సభ వైసను జరిపియుండవలసినది. కొంపల బుచ్చయ్యగారు తాము చెప్పిన మాటలు చెప్పుక యుండినచో ఇదికడకే సమాజము స్థాపింపబడి యుండును. బుచ్చయ్యగారేమియు ననకయూరమండిన ఏంజోమేలు చేసి నవారై యుండును. ఏలతామసము. బుచ్చయ్యగారికున్న కులాభిమానము వైమువ్వరికి లేదా? ఇట్టి కులాభిమానమునుబట్టియే గదా. ఇటీవలవారు మువ్వరు మునిసిపల్ కమిషనరులయేర్పాటునకై వోట్లకొడుకు ప్రయాసను తీసుకొనిరి. సుమారు 7, 8 ఏండ్ల క్రిందటయిట్టి సమాజమును గంగాధరయ్య మునుసామయ్యగారు స్థాపించలేదా? అట్టినిర్వాహకులుండ బుచ్చయ్యగారికేలకత్తము? రా. బి. త్యాగరాజు పెట్టిగారిని ప్రత్యేకముగా పిలిచినట్లును, వారు రానట్లును నిశ్చయించి తమఅభిప్రాయముల మేరకు తీర్మానించుకొనిరిగా. ఇంతటితీర్మానములుచేయ నుద్దేశించువారు వారసేల ప్రత్యేకముగా పిలువవలయును. గానందులకై దూషింపవలయును. త్యాగ పెట్టిగారు ఇట్టి సంఘమును స్థాపించిరా? మన సంఘమున కేవిషయమునందైనను సహాయపడి యున్నారా? ఈ విషయములను గూర్చి కొందఱికి (ముఖ్యముగా వై మువ్వరికి) తెలిసియే యుండును. మన మందరును వై మువ్వరి యభిప్రాయము ననుసరించి పోయినచో ఈసమాజము యీడేరును. లేనిచో పాడగును. మహనీయులు ఈ విజ్ఞాపనము నంగీకరించి సమాజమును స్థాపింప యోచించుదురని ప్రార్థించుచున్నాను.

(ఒక దేవాంగ సమాజకుడు)

వీవిల్లుపాము వేడుకలు, ప్రదర్శనములు.

డిశెంబరు 24 వ తేదీ నుండి గాని కొంచెము ముందుగా గాని ప్రారంభమగును.

హిందూదేశ చిత్రకళా, పారిశ్రామిక వస్తు ప్రదర్శనములు జరుగును.

స్వదేశీవస్తువుల నేకములు ప్రదర్శింపబడును.

హిందూదేశ మంతవఱకు పారిశ్రామిక రంగమున స్వతంత్రజీవనము చేయగలదను సమస్యకిందు తగిన సమాధానము ప్రస్తుతమగును. చిత్రమొన వినిదములు, వ్యాయామప్రదర్శనములు నేత్రోత్సవము చేయుచుండును.

ఈ ప్రదర్శనములకు శ్రీ చెన్నపురి గవర్నరుగారు రధ్యక్షులై యుండురు. వీనిమూలమున లభించు ద్రవ్యమంతయు చెన్నపురి యుద్ధసిధి కొనంగబడును.

ఇంకను వివరములు కావలయు వారు మదరాసు పార్కు ఫేరు ప్రదర్శనముల కార్యదర్శికి వ్రాయవలెను.

బహిరంగసభ.

చెన్నరాజధాని సంఘము వారి యాజమాన్యముక్రింద నిన్నటిదినము సాయంకాలము 6 గంటలకు చాకలిపేటలో ఒక గొప్పసభ జరిగెను. సుమారు 1000 మంది జనులువచ్చిరి. సి. పి. రామస్వామి ఆయ్యరుగా రగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి.

అగ్రాసనాధిపతిగారు కాంగ్రెసు మన్త్రీ లీగువారి సంస్కరణముల ప్రజలకు బోధించుచు నీవిధముగ ద్రవిడమున నుపన్యసించిరి. కాంగ్రెసువారు 30 సంవత్సరముల నుండి ప్రజా సౌకర్యమునకై పాటుపడుచుండుట మీకందరకును విశదమైన విషయమే. మనమిచ్చట వారి సంస్కరణముల గూర్చి ఆలోచించుటకై సమావేశ మయినాము. వారి సంస్కరణములు మనకు లాభమా, నష్టమా? వాని వలన మనకు సౌఖ్యము గలుగునా, అసౌఖ్యము కలుగునా? అను నంశముల నాలోచింప వలసియున్నది. మనకు రాజకీయ విధానమునందు తగినంత భాగముండవలయునని కాంగ్రెసు వారి సంస్కరణములు బోధించు చున్నవి. మన యొక్క రాష్ట్రీయ సామ్రాజ్య శాసనసభల సభ్యుల సంఖ్యలను హెచ్చించి భారతీయుల నధికముగ నియోజించిన గాని మనకు మన రాజకీయ పరిపాలనమునందు తగినంత భాగము దొరక జాలదు. మనము మనయొక్క పరిశ్రమల నభివృద్ధి జేపించ వలసియున్నది. ప్రభుత్వమువారు మనకు తోడ్పడినగాని మనము నట్టి యభివృద్ధిని చెందలేము. మన దేశమునకు గాజు సామానులు కావలయుననిన జర్మనీనుండిగాని, ఆస్ట్రీయానుండి గాని తెప్పించవలసి యున్నది. ఇప్పుడు యుద్ధసమయ మగుట వలన జపాను దేశమునుండి తెప్పించుకొను చున్నాము. గ్లాసు లను తయారు చేయుటకు శ్రీ గి న సా మా ను ల న్ని యు మనదేశములోనే యుండగ ప్రభుత్వమువారు మనదేశములో గ్లాసుఫ్యాక్టరీలను నెలకొల్పి గ్లాసును యితరదేశమునుండి తెప్పించుకొనుట కవసరములేకుండ చేసినగాని మనమెట్లు అభివృద్ధి నొందగలము? ఈవిధముగనే బట్టలు నార యిచ్చు నియుకూడ మన దేశములోనే తయారు చేయుటకు ఏర్పాట్లు చేయవలయును. అట్లు చేయుటకు అధికారము మనహస్తములలో నుండిన గాని మనమట్లు చేయలేము. ఈ సంస్కరణముల వలన నట్టి అధికారము మనకు రాగలదు. ఇట్లుచేసినచో మనము దేశీయతనము యితరదేశములమీద ఆధారపడియుండవలసిన యవసరముండదు. తర్వాత గవర్నమెంటు యుద్వ్యోగముల కన్నిటికిని బ్రాహ్మణులే నియమింపబడుచున్నారని బ్రాహ్మణేతరులు కొందరు గోలపెట్టుచున్నారు. ఇది ఎంతవరకు న్యాయమో విచారింతుము. బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరుల కంటె ననేకరెట్లు తెలివిగలవారగుటచో యుద్వ్యోగములన్నియు వారి కొసంగబడుచుండుట న్యాయముగదా. ప్రభుత్వమువారికి పక్షపాతము లేదుగదా? ఎవరు తెలివిగలవారనిచో వారికా యుద్వ్యోగము లిచ్చెదరు. జపానుదేశములో కూడ 50,60 సంవత్సరములకు పూర్వము సమేయనులను ఒకజాతి మనుష్యులుగలరు. వారు కూడ బ్రాహ్మణుల వలెనే గవర్నమెంటు యుద్వ్యోగముల నన్నిటిని పొందుచుండెడివారు. తిక్కినవారికి కొంచెము కొపముగ నున్నట్లు కనిపెట్టి వారు అధికాలములో పాఠశాలలను కళాశాలలను నిర్మించి అన్నివర్తముల వారికిని ఉచితముగా విద్యగఱపి ఉద్వ్యోగములన్నియు సమానముగా నందరికి పంచిపెట్టినారు. ఈవిధముగా నందరును తెలివిగలవారయిరి. దేశాదుర్గు దేశమువారుకూడ ఈవిధముగ నేజేసి వారివారి భేదములను రూపుమాపి యభివృద్ధి చెందినారు. మనయొక్క పరిశ్రమలభివృద్ధి బొందించుటకై ప్రభుత్వమువారు మనదేశీయులలో కొంతమందిని ప్రాన్సు, ఇటలీ, జర్మనీ, జపాను, అమెరికా మొదలుగాగల దేశములకు పంపి వారల క్కడ గల పరిశ్రమలను నేర్చుకొని వచ్చిన పిమ్మట వానిని మనదేశమందు అభివృద్ధి పరచుటకు తగుప్రయత్నములు చేయవలయును. బ్రిటిషువారు మనదేశములో 100 సంవత్సరములకు వైగా రాజ్య మేలుచుండినను

కు స్వపరిరాజ్యపాలనమునకుతగినంతసామర్థ్యమును కలుగజేసినారుకారు. జర్మనీలో జనసంఖ్య 8 కోట్లమంది మన దేశములో 80 కోట్లు. ఈ 80 కోట్లమందికి యుద్ధములో పోరాడుట నేర్పినచో, జర్మనీ యింగ్లండువై యుద్ధము చేయుటకు సాహసించునా? మనకువారు అట్టివిద్య నేర్పినచో దానివలన వారు అనేకరెట్లుగా లాభమును పొంది యుండెడివారు. కార్యనిర్వాహకసభలో ముగ్గురు ఇంగ్లీషువారును ఒక భారతీయుడును ఉండుటకును మనమాట అచ్చట వినువారిన

దును లేరు. మనకొరి కలిడెదట లేదు. కాబట్టి భారతీయులను ఆంగ్లజను సమానముగా నుండవలయును. అప్పుడు మనయొక్క కోరిక రీడేగలవు. శాసనములు చేయుట మొదలుగాగల యధికారము మన భారతీయుల హక్కుగత మయినగాని మనము అభివృద్ధి నొందలేము. పూర్వము ఆంగ్ల ప్రభుత్వము మన దేశములో లేనప్పుడు, మహమ్మదీయులే రాజ్య మేలుచుండు కాలములో మన హైదర్‌అలీ మంత్రియగు నందుకు వారు. ఇప్పటికిని హైదరాబాదు మున్నగు మహమ్మదీయు రాష్ట్రములలో మన హైదర్‌అలీ మంత్రిత్వము చేయు చున్నారు. మనము యూరోపియనులను మన దేశమునుండి వెళ్ళవలసిన లేదు. మన యభివృద్ధికిని వారి అభివృద్ధికిని వారు యిచ్చట నుండుట అత్యవశ్యకము. అస్ట్రేలియా, కనడా, న్యూజిలాండు దేశముల వలె మనము గూడ స్వరాజ్యమును పొందుటకు కోరినాము; గాని పరిపూర్ణ స్వరాజ్యము కోరలేదు. ఫిలిప్పైను దేశములో సుమారు 11 లక్షల మంది ప్రజలు గలరు. వారికి మనకున్నంత నాగరికతయును విద్యయును కూడ లేకపోయినను అమెరికా వారు వారికి స్వరాజ్య నిచ్చినారు. వారికి మనము ఏ సంగతిలోను తీసిపోవువారము కాము. అట్టిచో మనకేలబ్రిటిషువారు స్వరాజ్యము సొంతగూడదు. పదిసంవత్సరములక్రితము ఆంగ్లేయులతో వహారాహాసీని యుద్ధముచేసిన దక్షిణాఫ్రికావారికి కూడ స్వరాజ్యము నొసంగిలే మనకేల యొసంగకూడదో తెలియకున్నది. ఈ దేశమందంతటను స్వరాజ్యసమితి శాఖలు నెలకొల్పబడినవి. వాటి యుద్దేశ్యములును, కాంగ్రెసువారి యుద్దేశ్యములును సమానములే. బ్రాహ్మణుల రెప్పటికైనను గుమాస్తాపనిజేసి బ్రతుకవలసిన వారే. స్వరాజ్యమువచ్చి మన పరిశ్రమలన్నియు అభివృద్ధి చెందినచో బ్రాహ్మణేతరులు అత్యధికముగ ధనమును సంపాదించి బ్రాహ్మణులకంటె వేయిపెట్టల అభివృద్ధి చెందగలరు. కాన నారే ముఖ్యముగా స్వరాజ్యము కావలయునని కోరవలెను. ఈ బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర భేదములు 5 లేక 10 సంవత్సరములలోపల నంతరించి పోవగలవు. అప్పుడు మన మందరము ఏకమై కలసి మెలసి యేకాభివృద్ధికై పాటుపడగలమని నా యభిప్రాయము. కాబట్టి మీ ఎదుట నున్న కాంగ్రెసు లీగు స్పీకరు పుస్తకములలోని యాశయములను పూర్తిగ గ్రహించి అందు ఆందరును సంతకములు చేయుట అత్యవశ్యకమై యున్నది అని నుడిచిరి. పిమ్మట దండపాణి పిళ్ళగారును, టి. ఎస్. రాజగోపాలాచారి గారును స్పీకరును గురించి ద్రవిడ భాషలో నుపన్యసించిరి.

కే. పున్నయ్యగారు

తర్వాత ముఖ్యమాణిషి పత్రికాసంపాదకులగు కోటా కాజు పున్నయ్యగారు గంభీరోపన్యాసము గావించుచు నీవిధముగ ముచ్చటించిరి. మనకు పరిపూర్ణ స్వరాజ్యము వచ్చుటకు పూర్వము మనము చాల మెట్లు ఎక్కవలసియున్నది. అందులో కాంగ్రెసు మన్త్రీవారి సంస్కరణములు వచ్చిన ఒకమెట్టు ఎక్కినట్లుగను. ఈసంస్కరణములు వచ్చినను, యుద్ధము చేయుట, సంధి నెల కొల్పట, నేన నాకాద శము, మున్నగు విషయము లన్నిటిలోను ప్రభుత్వమువారికి పరిపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము గలదు. ఈవిషయములలో ఇప్పటి వరకును, అస్ట్రేలియా కెనడా మొదలగు దేశములయందు కూడ ప్రభుత్వమువారు ఆయధికారమునుగూడ కలిగియున్నారు గాని ఇప్పుడు ఆ దేశములవారు ఆ అధికారము తమ హక్కుగతమై యుండవలయునని పోట్లాడుచు చున్నారు. కాని మనమట్లుపోట్లాడము. ఇంగ్లీషువారి జీతములక్రింద 14 కోట్లరూప్యములును, భారతీయుల జీతములు క్రింద 6 కోట్ల రూప్యములును మనధనములోనుండి వెచ్చించవలసినవచ్చుచున్నది. వారు మనదేశమువచ్చి హాయిగాపించును లభించుచుండ మనము తిండిలేక మలమలమాడవలసి వచ్చుచున్నది. అట్లున్నను మనము వారిని దేశమువదిలి వెళ్లమని చెప్పటలేదు. వారు నక్షత్రములు మాత్రవర్చద్రావు లున్నంతవ్యంతము మన బాగు కొరకును వారి బాగుకొరకును మనదేశములో శాశ్వతముగ నుండవలయు ననియే మన కోరిక. కాని మనము కొర నజేయ నగా. దేశమును, ధనమును మనవి కావుర వారితో చెరిగము చేసికొనవలసిన వారు మనలను నవ్వుకులవలె గాకుండ, మనము మనుష్యులమని ననలను స్నేహితులవలె భావించి, మనకు సమాధానము చెప్పవారివలె యుండవలయునని మొట్టమొదట గ్రామపంచాయతీలకు చిన్నచిన్న కేసులను తీర్పుచేయుటకు హక్కు కలుగచేయవలయును. తర్వాత తాలూకా జిల్లాసంఘములవారికి అధికారము కలుగజేయవలయును. తర్వాత రాష్ట్రీయ, సామ్రాజ్య శాసన సభల వారికి అధికార ముండవలయును. ఈసభలలో శీఘ్రప్రజలచే నెన్నకొనబడవలయును. కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు నీతి అధికారమునకు బద్ధులై యుండవలెను. మన సభ్యులు చేయుప్రశ్నల కన్నిటికిని వారు సమాధానము చెప్పవలయును. ఆచార్య యములయందు మనకు హక్కు ఉండవలయును. ప్రభుత్వమువారియము వచ్చినట్లు దెబ్బకు ఖర్చు పెట్టకూడదు. ఒకదేశ అట్లు చేసిన ననుమిగతా దెబ్బ యిగదను

దేశాభివృద్ధికై వ్యయ పరచవలయును. పరిశ్రమలకు గాని విద్యాభివృద్ధికి గాని డబ్బు అడిగినచో "లేదు లేదని చెప్పటయేగాని ఉన్నదని చెప్పట ఎన్నడును కలుగలేదు. మనదెబ్బలలో మన దేశాభివృద్ధికై వారి ఖర్చులు పోను మిగిలినదానినైన ఖర్చు పెట్టువని చెప్పుచున్నాము. గాని వారి డబ్బును వ్యయపరచమని చెప్పటలేదు. తాలూకాగూమస్తాకు 20 రూపాయల జీతమిచ్చెదరు. అతడు పెద్దసంసారమును పోషింపవలసిన ఈ సాయుతో నెట్లు చేయగలడు? కాబట్టి లంచములు తీసికొనుట ప్రారంభించును. యూరోపియనులకు పెద్ద పెద్ద జీతము లిచ్చెదరు కాబట్టి వారికి లంచములవసరములేదు. ఒక ఇంగ్లీషు ఐ. సి. ఎస్. యుద్వ్యోగిచ్చినచో వారికి రు 500 జీతముతో ప్రారంభమయి 10,15 సంవత్సరములలో రు 2500 రూపాయలవరకు ప్రమాదమనగును. మనదేశీయులకు ఎన్ని సంవత్సరముల సార్వీసు ఉన్నను 7,8 వందలకు మించుట లేదు. ఇదంతయు అధికారము వారిచేతులలో నుండుటవలన సంభవించుచున్నది. ఆ అధికారము మనచేతులలోనికి రావలయునని కోరుచున్నాము.

తర్వాత మన ఆశయములను అనగా మనయొక్క కోరికలను మనము ఇంగ్లీషువారికంటె బాగుగ తెలిసికొనగలము. 6000 మైళ్ల దూరములో నున్న ఆంగ్ల మంత్రిలు ఏమి తెలిసికొనగలరు. కాబట్టి మన అభివృద్ధికి సర్వనిధముల నవసరమగు పనులను నిర్వహించుకొనుటకు అధికారము మనచేతులలో నుండవలెను కాబట్టి మనమందరమును జాతియత భేదములను పాటించక కలసి ముందుకు సాగిన గాని మనకభ్యుత్థానమును అనగా స్వరాజ్యమును గృహమును చేరలేము. అప్పుడు తిరిగి మన హైందవదేశము పూర్వపు దౌర్జన్యభవత వచ్చి ప్రపంచమునంగల దేశములన్నిటిలోను ప్రాముఖ్యతను వహించి మిగిలిన దేశములన్నిటికి మాగడర్కముగా నుండగలదని నాన్వభ నమ్మకము. కాబట్టి ఆసర్వేశ్వరుడు మనకు సర్వవిధముల తోడ్పడి మనయుద్ధయమును సఫలీకృతయు జేయుగాకయని ప్రార్థించుచున్నానని నుడిచిరి. పిమ్మట కొంతమంది ద్రవిడ భాషలో నుపన్యసించిన పిదప అగ్రాసనాధిపతిగారికి వందన శతములతో సభముగి నెను.

ఇటలీ; బ్రిటిషు సేనలు.

లండను, నవంబరు 5:— ఇటలీ ప్రధాన కేబిరమువద్ద నున్న నైటుగారి విలేఖనుడు 4 వ తేదీని తంజినిచ్చుచు నిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు:— బ్రిటిషు సైనికు రణరంగమున కేగునప్పుడు స్నేహపూరితములగు స్వాగతములు విశేషముగ నొసగబడినవి. స్త్రీలుపురుషులు అందఱును ఫలములు పుష్పములు, సిగరెట్లు మొదలగువానిని స్వేచ్ఛనువద్దకు బోయి సైనికులకు పంచిపెట్టిరి. వారును మంచి యత్నాహముతో తమ కృతజ్ఞతను తెలియబరచిరి. గ్రామమాగ్ధముల బోవుకపుడనేకులు వారి నభినందింపగూడుచుండిరి. అన్ని ప్రదేశములందుండు జనులును వారిని సుదర్శింపనేతెంచిరి. "ఇంగ్లండు చిరకాలము వర్జిల్లు గాత"యను వాక్యములు కరతాశ్చర్యుల గలసి నింగి ముట్టుచుండెను.

అమెరికా సైనికులు జర్మనులతో బోరుట.

వాషింగ్టను, నవంబరు 4:—జనరలు మెర్సింగుగారిట్లు నిజేదించిరి. క్రిందటి శనివారమునాడు అమెరికను సైనికులు ముగ్గురు మరణించిరి. ఆయిదుగురుకు దెబ్బలు తగిలెను. 12 గురు శత్రువుల చేపట్టుకొనబడిరి. తెల్లవారుజామున జర్మనులు సేరియంటుమిది కేగిరపు డిట్లు జరిగెను. జర్మనుల నష్టముల వివరము తెలియలేదు. దెబ్బ తగిలిన జర్మను డొకడు పట్టుకొనబడెను.

నార్వే డిక్షలు

లండను, నవంబరు 4:—నార్వే అధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. మొత్తముమీద 84,577 టన్నుల బరువుగల నార్వే వర్తకశాకలు క్రిందటి మాసమునందు ముంచివేయబడినవి. నార్వే నావికులు 48 గురు చంపబడిరి.

బ్రిటిషువారి క్రొత్త నౌకలు

స్వాడిను, నవంబరు 4:—"టెంపు" పత్రికయొక్క విలేఖనుడు బ్రిటిషువారి నావికాశ్రయముల జూచి, ధైయరు కీట్లన్వద్దను, గ్లాసుగో వద్దను, "ఎలిజబెత్ రాణి" ఓడకంటెను మిక్కిలి పెద్దవియగుపడవల గావించితినిని వ్రాయుచున్నాడు

స్వాడిను; మి॥ అంతర్జాతీయ సభ.

లండను, నవంబరు 4:—ప్రజలమందరమున నేడుబాల్కురు గారిట్లు చెప్పిరి.— యుద్ధమెట్లు సమఫలయునదియు నాలోచించుటకు స్వాడిను నగరమునందు జరుగబోవు మిత్రభండలి వారి ఆంతర్జాతీయసభ నవంబరు మాసమధ్యను జరుగును. సభవారి యుద్ధోదేశముల గూర్చి ప్రస్తుత చర్యకు దెబ్బకు జాలదు.

ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాల - బందరు.

దీపావళి వసూళ్లు.

ఆంధ్రమాతృపుత్రులు ఆంధ్రదేశ మందన్ని చోటలను దీపావళి వర్షాదినమున సామూహికముగా నసూలు చేసి మాతృపూజ జేయ బ్రాధితులు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1917 సం॥ నవంబరు నెల 6-వ తేదీ

మంగళవారము

ఆంధ్రపంచమహాసభ

జాతీయసౌధ నిర్మాణము మన కన్నులార గాంచుచున్నారము. ప్రతిసంఘమునందును నూతనోత్తేజ మారంభమయినది. రాజకీయపరిస్థితులచే ప్రస్తుత ప్రభోధము తీవ్రత గాంచినను, జాతీయందు అంతర్భూత మగు శక్తులన్నియు నొక్కమారు విజృంభించినవి. ఈ విజృంభణములో, వివిధశక్తుల సమ్మేళనమే గాక, పరస్పర సంఘర్షణము కూడ సంభవించుట సహజము. శాఖోద్యమ నాయకులవై, దేశభక్త్యధ్య భారము నిలిచియున్నది. జాతీయోద్యమమును బలపరచు నటు లీ శాఖోద్యమముల సడిపిన, జాతీయసౌధ నిర్మాణము త్వరలో బూర్తిగాగలదు. అటుల గాక, యీ యద్యమమును నడుపుటలో, పరస్పర వైషమ్యాన్ని రక్షింపగల్గి సంకుచిత దృష్టితో కార్యమునకు గడంగినచో, జాతీయ సౌధ భగ్గుమున కింతకన్నను సులభమగు మార్గముండజాలదు. నూతన శక్తుల నన్నిటిని, జాతీయ మహాశక్తితో సమన్వయము గావింపవలెను. ఇందుకు ప్రజ్ఞావిశేషము, రాజనీతి, మాతృదేశభిమానము, సత్యమువయి యాదరము, మొదలగు సుగుణములు నాయకుల కవసరము. ప్రపంచమునంతను ఉజ్జ్వాత లూగించు యిట్టి స్వాతంత్ర్య నివాదమే హిందూదేశమున నూర్చు ప్రభోధమునకు ముఖ్యకారణము. ఈ మేల్కొల్పు రాజకీయ స్వాతంత్ర్యేచ్ఛను పురికొల్పుటయే గాక, సాంఘిక స్వాతంత్ర్యము గూడ పురికొల్పింది. సాంఘిక, రాజకీయ స్వాతంత్ర్యవేషములకు, జాతీయ ఆత్మోపలబ్ధియే మూలకారణము గావున, పరస్పర వైరుధ్యము వానియందు గాన్పించదు. రెండికిని సమన్వయము గలిగించుటయే, నాయకులధర్మము. సమన్వయ భావముతో నీ సమన్వయ విశీలపక, సంకుచిత దృష్టితో బరికించుచు, జాతీయోద్యమ ప్రతికూలుతో జేతుల గలపి, మాతృగర్భ పిచ్చేద మొనర్చు దేశద్రోహులను ఎంత త్వరలో గౌరవ స్థానమునుండి క్రింద బడద్రొవిన దేశమున కంత జ్యేష్ఠకరము. హైందవ జాతి లేన నిజరూపమును కనుగొనవలయును. నిష్కలస్వభావులగు నాయకుల నెన్నికొనవలెను. దేశద్రోహుల త్యజంపవలెను. అప్పుడు గాని, సక్రమోన్మేషానికి సరియగు మార్గ మేర్పడదు.

ప్రాచీన సాంఘిక చరిత్ర దృష్టి, ప్రాచీన పరిస్థితుల చాత్పత్య సూత్రములతో బరిశీలించి, పూర్వమున్నట్టి కడిదిగ దిట్టి, జాతీయ విచ్ఛేదమునకు గడంగుట ఏది అవసరముగాదు. చాత్పత్యప్రాచీన సాంఘికతలకు సంఘర్షణ చరిత్రము ప్రందలనే ఆరంభమయినది. ఇప్పుడు నిలసింది సమన్వయము.

ఈ సమన్వయము భారతజాతి కనువగు పద్ధతులపై జరుగుట యవసరము. ప్రాచీన కాలమున హిందూసంఘము మృతరూపము దాల్చులేదు. సంఘము జీవకళతో బ్రకాశించు చుండెను. వివిధజాతులకును సామరస్యభావము ప్రబలియుండెను. వాల్మీకమహర్షి తన తపోబలముచే, నిమ్మ జాతీనుండి బ్రహ్మత్వసిద్ధి జేందెను. వనచరులగు వానరముఖులు భగవద్భక్తిపరాయణు లయిరి. మాంతులమున జన్మించిన మతంగుడు మహర్షి పదవి నొందెను. రాను రాను సంఘము స్పష్ట సామన్యమును గోల్పోయి, ఘనీభవించెను. చలనము శూన్యమయ్యెను. మరణచిహ్నము పొడగలెను. నూతనస్వాతంత్ర్యవాతావరణము, తిరిగి సంఘ స్వాస్థ్యమునకు ద్రోవజూపు చున్నది. ఏ సంఘమునైనను, అన్యలు సంస్కరింపక తులుగాదు. ప్రభోధము సంఘపు హృదయాంతరాళము నుండి కలుగవలెను. పంచమోద్ధరణమునకై యన్యసాంఘికులు కృషిసల్పుచున్నంత వరకు, అభివృద్ధిగన్నట్టలేదు. ఆంధ్రదేశమున, ఈ తరుణమున పంచమ సంఘమునందే, సంచలనము గలిగినది. పంచమాభివృద్ధి నిక నాపుటకు ఏరికిని సాధ్యపడదు. విజయవాడలో జరిగిన ఆంధ్రపంచమ సభకు అన్యసాంఘికుల గ్రాసనాధికత్యము వహించు దుర్గతి సంభవించలేదు. అన్యులు తమయిచ్చవచ్చిన తీర్మానములను వారిపై జొప్పించ నవసరము గాన్పించలేదు. దేశానర్థమునకై, వారిని తమ చేతి కీలుబొమ్మలవలె ద్రవ్వుట కేరికిని అవకాశము కలుగలేదు. ఆంధ్రపంచమ సభ, ఉన్నతజాతులపై ద్వేషము జూపలేదు. దేశీయ మహాజన సభాశయములకును, ఆంధ్రోద్యమాశయములకును ప్రతికూలముగ ప్రవర్తించలేదు. కన్నతల్లి యగు భరతమాతపై ప్రేమ జూపబడినది. భారతీయులు తోబుట్టులవలె, ప్రేమించబడిరి. ఆంధ్రపంచమ సభలో ప్రేమ స్వరూపము మూర్తీభవించినది. పంచములకును తదితరులకును ప్రబలిన భావము భ్రాతృభావము. ఆహ్వానసంఘాద్యులుగను సుండు వెంకయ్యగారు నుడివినటుల "తక్కిన హైందవులతో బాటు మనము కూడ హిందూదేశముయొక్క పుత్రుల మని గ్రహింపవలెను. హైందవ జాతియొక్క గౌరవము కొరకు అభివృద్ధి కొరకు హక్కుల కొరకు, స్వాతంత్ర్యములకొరకు కనిచేయుచున్న దేశీయ మహాజనసభ తోడను, ఆంధ్రదేశముయొక్క ఉన్నతికై కనిచేయుచున్న ఆంధ్రమహాజనసభ తోడను ఏకీభవించి తక్కినవారిలో పాటు పాల్గొని, తక్కినవారిలో గలసి, హిందూదేశముయొక్కయు ఆంధ్రదేశముయొక్కయు గౌరవము కొరకై, మనము కూడ పాటుపడుట మనకర్తవ్యము." పైవాక్యములలో ఉన్నతజాతు లనబడవారినిందగాని, వారిపై యీర్ష్య గాని లేక, సహచర్య భావము స్ఫుటమై ప్రకాశించుచున్నది. సత్వరపంచమోద్ధరణమునకు అగ్రాసనాధిపతియగు భాగిరెడ్డివర్మగారు నుడివినటుల, విద్య యొసగిన చాలదు. పంచములకు సంఘమున నగ్రాసన మొసగవలెను. తిర్యగ్జంతువులకన్న హీనముగ జూచు దుస్థితిని తొలగింపవలెను. ధర్మశాస్త్రములలో ననుసరించిన మార్గమునే యవలంబించి, కొన్ని నియమములతో పైజాతికి గొంపోయి, పంచములకు జాతీయందు సరియగుస్థాన మొసగ అగ్రాసనాధిపతి గారు సూచించి యుండిరి.

"గోమాంసము భక్షించుచున్నార గావున నెల్లు చేర్చుకొనవలె నన్నచో ప్రస్తుతము తిననలసవలెనని మాత్రమే జేర్చెదమని చాటిపుడు. తీర్మాత చూడుడు. ఎన్ని ధరభాములు నచ్చి చేరు

నో మీరే గ్రహింపగలరు. నేడుమాలో కొన్ని తాముల నుండియు తిననలువంటి వారు విశేష సంఖ్యాకులు గలరు. అంతెయ్యగాదు. శుద్ధశాకాహారులు కూడమాలో నెక్కువమంది గలరన్న సంగతిని విని సంతోషింపుడు. ముందుకు వారి నందులో చేర్చెదనో యూహింపుడు" అని వర్మగారు గంభీరముగ బలికియుండిరి.

పంచముల కవకాశ మొసగిన, యన్నత జాతులకు విద్యయందు గాని, బుద్ధిబలమునందుగాని, ప్రజాసేత జీవనములో పాల్గొనుట యందు గాని, ఏ మాత్రమును తీసిపోరు. అవకాశములలేమియే, వారి దుర్గతికి కారణము. ఇట్టి యవకాశములను ఉన్నతజాతులుగలిగింపలేక, పంచమజాతులువిదేశకై నైవమిషనరీల పాలగుట నిశ్చయము. సాంఘిక బల మిదివరకే వారిచే వీల్చివేయ బడుచున్నది. ఇంకను మిషనరీల కట్టి సౌకర్యముల నొసగిన, హైందవజాతీయ ప్రాబల్యము కృషించి, హైందవ జాతి నామమాత్రావశిష్ట మగుట నిశ్చయము. అగ్రాసనాధిపతిగారు నుడివిన వాక్యములు భారతీయులను కార్యదీక్షకు బురికొల్పక బోయినచో, హిందూదేశపు ముక్తి అసంభవమని ఎంచవచ్చును. వారి తీరున నుడివి, పంచమ సభ్యులయందాత్మవిశ్వాసము పురిగొల్పిరి. "న్యాయ కారి యగు భగవంతుడు వారికి తగిన ఫలము నివ్వక పోడు. నిరాధారులగు మనల నాదరింపకపోడు. కాలము నొకతీరున నుండదునుమా! ఇప్పుడారంభించ బడిన యీ నూతన శకము తప్పక మనలను లాగువరచ గలను. దయాన్త్రాహృదయు లగు బ్రాహ్మణ మహాశయులును, బ్రాహ్మణేతరమహాశయులును కటిబద్ధులై అన్ని భాగములలో నున్న మనవాని లేపుటకు ప్రయత్నముల సలుపుచున్నారు. ఇప్పుడు మనముకూడ ధర్మముతో పట్టుదలతో వారి ప్రయత్నములతో పాటు కృషి సలిపినచో త్వరలోనే గమ్యస్థాన ములంకరింప గలుగుదుము."

పంచమసమన్వయ సాంఘికసమన్వయ మాత్రమే గాదు. అది రాజకీయసమన్వయమై గూడ బరగుచున్నది. జాతీయం దారవవంతును అజ్ఞానాంధకారమందుంచి, జాతీయోత్తేజము బడయుట దుస్సాధ్యము. పంచమోద్ధరణము ప్రారంభమయినది. వారిలో ఆంధ్రవ్యక్తిత్వము, జాతీయవ్యక్తిత్వము కలిగినది. ఇట్టి ఫలమునకై కృషిసల్పిన మహామహులు ధన్యులు.

ఇటలీరంగ ప్రాముఖ్యము.

ఇటలీరంగ మీ తరుణమున ప్రాముఖ్యము వహించినది. జర్మను లీ నూతనయవస్థాందనమున కెదురు గడంగిరో, గతవారము చచ్చించి యుంటిమి. ఇటలీపై విజృంభణ మారంభ దశయందే యున్నను, ఇది సంగ్రామ స్వరూపములనే తీరున మార్పగలదో తెలిసికొనుట యవసరము. ఇటలీదేశముపై, జర్మను లాకస్మికముగ దుమికిరి. ఇటాలియను సైన్యము విశేషభాగము గొరిజియా ప్రాంతముల నిలిచియున్నది. ఆ భాగమును వదలి, ఇటాలియను సైన్యము కొలదిగనున్న టూర్మినో, కాపి రెట్టోలమధ్యగ జర్మను సైన్యము ప్రవేశించి, కాపి రెట్టోను స్వాధీనము చేసికొనినది. వెంటనే ఫ్రూలియను మైదానముల ప్రవేశించినది. ఇటాలియను సైన్యము రైల్వే కూడలిస్థాన మగు ఉడయను పల్లెనము వదలి టూర్మినోవదిని దాటినది. ఈ చాటుటలో ఇటలీ సైన్యము విశేషనష్టములకు లోనయినటుల బెలుపబడినను, నిశ్చయ మగు వృత్తాంత మింకను చేరలేదు. జర్మనులు ముందే

టుల విజృంభింతురో చెలియలేదు. టాగ్లెమెంటో నదికి వైభాగముపై వెడలి, ఇటాలియనులను జర్మనులు చుట్టవేయ యత్నించుచున్నటుల చెలి యుచున్నది. ఇంతవరకును శత్రువులు టాగ్లె మెంటోనదిని దాటినటుల గానించదు. జర్మను లకు టాగ్లెమెంటోనది వైభాగమున రక్షణము నకు మంచి యవకాశము గలదు. వెనుక భాగ మున పర్వతపంతుల నాధారము జేసికొని, శత్రు సైన్యము వెనుకకు బోవుచున్న ఇటాలియను సైన్యమున కొత్తిడి గలుగజేయవచ్చును. అట్టి దుస్థితి సంభవింపకుండ, పశ్చిమమున ప్లావినది వరకు ఇటాలియను సైన్యము వెనుకకు బోవలసి యుండును. ప్లావినదికి పైన అరువదిమైళ్లలో, ఎజిజి కనుమ గలదు. అక్కడికి ఇటాలియనులు వెడలి నచో, శత్రువులతో బోరాడుటకు మంచి స్థలము చిక్కును. ఒక్క యుద్ధముఖ మేర్పడును. అట్టి తరి శత్రువులకు స్థాయిచిక్కుట కష్టము. కాని ఎజిజి వరకు, ఇటాలియను సైన్యము వెనుకకుబోవుట సంగ్రామ పూహమున కెక్కుడు యనుకూల మయినను, రాజకీయస్థితి గమనించిన, సమంజస ము గాదు. వెనిసియా సంతను శత్రువులకు వదలుట ప్రజలకు నిరుత్సాహకరముగ నుండును. అందుచే, టాగ్లెమెంటో, ప్లావినదివరకు ఘోర సంగ్రామముజరుగు నని యూహింపవచ్చును. ఇటాలియనులు వెనుకకు బోవుటకు కారణము, శత్రుసైన్యము లధికసంఖ్యాకులుగ నేతెంచుట యే యని తెలియుచున్నది. శత్రువులు ఇరువది రెట్లు సైన్యములతో ఇటాలియనులపై బడిరి. ఇటాలియనులకు, ఆంగ్లేయులును ఫ్రెంచివారును బంటరిగ విడుదలేదు. లాయడుబర్జి, స్ట్రెట్సు మొదలగు వారు ఇటలీ దేశమునకు వెడలిరి. ఆంగ్ల ఫ్రెంచి సైన్యము కొంతభాగము ఇటలీలో దిగినది. ప్రజలు వీరిని అహ్వానించుటలో యత్నం తామోదము జూపిరి. ప్రాణరక్షకులని వీరి ప్రశంసించిరి. మే విడివరకు చెలిపినటుల, జర్మను లీ తరుణమున రుష్యా ఇటలీలపై విజృంభించు నుద్దేశము, సులభముగ బడయగలుగు విజయఫలితములతో ప్రజలను సంత్రిపుట జేయుట యనుట స్పష్టము. అంతియగాక, పశ్చిమరంగమున జర్మనుల స్థితి దుర్భరముగ నున్నది. హిందెనుబర్గు పంక్తిలో యిరువది మైళ్ల ప్రదేశము జర్మనులు బోగొట్టి కొనిరి. ప్రాముఖ్యముగ ఛెమినిస్ దేవిను గట్టచు ఫ్రెంచివారు నశింపజేసికొనిరి. స్పాడర్గులో అను దినము బ్రిటిషువారి యవస్థానందము జర్మను పంక్తుల నవ్వడరచుచున్నది. మెసపొటేమియారంగమున ఫాల్కినను పూహము కొనసాగలేదు. అందుచే ఆంగ్లేయుల దృష్టి నెటులయినను మరియొక రంగమునకు మరలింపవలెనని, శత్రువుల యుద్దేశమై యుండవచ్చులు. కాని ఆంగ్ల ఫ్రెంచీసైన్యము పశ్చిమరంగమున తమ యొత్తిడి నేమాత్రము తగ్గింపకనే, ఇటాలియనులకు సాయ మొనర్చ నిశ్చయించిరి. యుద్ధ పర్యవసానమునకు శత్రువులకు కొలది సైన్యము మాత్రమే గలదు. ఆ సైన్యమును ఇటలీరంగమున జలియించినచో, 1918 సంవత్సరపు వసంతకాలమున ఆంగ్ల ఫ్రెంచీసైన్యవిజృంభణమును జర్మను లాపుటకు శక్తిగలిగి యుండరు. ఇట్టి దుస్థితికి తమ సైన్యమును దెచ్చుటకు శత్రువు లెందుకు బూని యుందురు? కలవరము జెందియున్న ప్రజలను తృప్తిపరచుటకు తప్ప వేరుయుద్దేశము గానింపదు.

దురదృష్టితో సాగించిన, ఇటాలియను విజృంభణము మిత్రమండలికి ప్రతికూలముగలటకు మారుగ, యనుకూలమనియే చెప్పనొప్పును. జర్మను

ను దండయాత్ర, వసంతకాలపు ఆంగ్ల ఫ్రెంచీ విజృంభణమునకును, మిత్రమండలి యంత్ర విజయమునకును, మిక్కిలి సహాయకారి గాగలదు.

మద్రాసు సైన్యము, మెయిలు కలహము ఈవినింగు ప్లాండర్లు విలేఖరి నాజేమించి నండుకును, బిసెంటుగారిని దూషింప నందుకును, మెయిలు పత్రిక సైన్యము పత్రికపై దాడి వెడలి నది. ఇందును గూర్చి సైన్యపత్రిక యిటుల వ్రాయుచున్నది.

“మా సమకాలిక పత్రిక మమ్మును దూషించుటకు కారణము విదితమే. హిందూదేశ ప్రభుత్వము వారిపై తీవ్రాందోళనమును మెయిలు ప్రాగంభించి, ఒక్క తంత్రీవార్తతో భూమ్యాకాశముల తలకింద జేయుచుననినపుడు, మేముందుకు అసమ్మతి చెలిపితిమి. తీవ్రాందోళనము నిరుపయోగమయినది. ఒక్క తంత్రీవార్త ఆటభిరంగివలె నిరపాయకరమయ్యెను. అందుచే మద్రాసు మెయిలు, సైన్యముపై విషము గ్రక్కుచున్నది.” ఈ పత్రికల వివాదము దీర్చుచు రెవరో?

ప్రతినిధిరథ

మాంటాగూగా రేతెంచునపుడు ప్రజాప్రతినిధుల సభ యొకటి వారి ఎదుట కూడుట యుక్తమని బాక్స్ నుగాను గోరగ, బోనార్లగారది లాభకరము గాదనిరి.

సిడెకోహోము గారు

బిసెంటుగారితో కలసి కనిచేయు వారందరును అభివృద్ధికి ప్రతికూలురని సిడెకోహోముగారు నుడివిరి. సిడెకోహోముగారి నాయకత్వము ననుసరించు వారెట్టివారో యూహింపవలెను.

వృత్తాంతములు

శేవుపన్నులు:— గతసెప్టెంబరు మాసమున సామ్రాజ్య కానన్ సభలో వెలువరింప బడిన ప్రకారము కథియవారు 1918 వ సం॥ జనవరి మాసమున నుండియు, శేవుపన్నులు సంధానపు రేట్లనుగట్టి గాక ఆంగ్ల రాజ్యపు రేట్లనుబట్టి వసూలు చేయబడునని ప్రకటించబడినది.

మదరాసు మహాజన సభవారి సానుభూతి చిరకాలము నుండి సభకు ఉపాధ్యక్షులుగను, కార్యదర్శిగను నుండి పనిచేసిన డబ్ల్యూ. ఎన్. వెంకట్రామానుజులు వాయడ, రైరు నంబియారు గార్ల మరణమునకు సంతాపము తెలుపుచు ఈ నెల 3-వ తేదీని సభవారు తీర్మానించిరి.

నెంటులు యూరోపియను ఎస్సేసియేషను వారి సభ:— సమాజమువారు కలకత్తా నగరమున 4వ తేదీని సమావేశమగుటకై రూపు జరిగియున్నది. హిందూదేశమున వస్త్రధారణ రాజకీయవ్యవస్థను చర్చించు నుద్దేశముతో సభ జరుగుచున్నది. వివిధరాష్ట్రములనుండి ప్రతినిధు లిడివరలొనన విచ్చేసిరి.

ఈనెల 1 వ తేదీని గుడివాడ తాలూకా పెదపాలపుర గ్రామమున ఈడర్ శోభవాద్రి చాదరిగారు స్వరాజ్యమును గురించి యుపన్యాసించి రైల్ ఆనంద్ లో ఎన్. మాంటేగూగారికి చెప్పి పురి రాజధానియందలి బ్రిటిషు ప్రజలు విధేయతతో సమర్పించుకొనవలసిన విజ్ఞాపనమందు ఆసభవారి చేవ్రాలు నిశానీయ చేయించిరి.

ప్రాతర్దండము బయల్పడుట:— బడ్జెట్టిలో నొక కంట్రాక్టు కూలీచే పనిచేయించుచుండగ, ప్రాతర్దండముకంటే బయల్పడెను. ప్రభుత్వము ప్రత్యగ దానికింద లోహపుముక్కుల నేతములు గానవచ్చెను. దర్యాప్తుపై నిర్ణయమున పూర్వకాలమున నొక దుర్గముండెననియు, పైని వివరింపబడిన ప్రభుత్వ మి దుర్గమునకు చెందినదనియు తెలియవచ్చెను. మూర్ఖిదాబాదు నవాబులలో నొక రీదుర్గమును కట్టించిరి.

జర్మనీవారిలో ఉత్తరప్రభుత్వరములను జరుపుట:— చెంగల్పట్టుజిల్లా వెనుక రివిన్యూ ఇతాస్పెక్టరుగా నున్న సి.ఎస్. సీతారామయ్యగారు జర్మనీవారిలో ఉత్తరప్రభుత్వరములను జరుపుచుండిరిని కేసుచేయబడినది. కొంకణట్టుకు సాక్షి విచారణ ముగిసినది. బొంబాయినుండి వచ్చు సాక్షులు సాక్ష్యము చెప్పటకు వచ్చునట వాయిదా కోరబడినది. మద్రాసు పోలీసువారి అధీనము చేయబడెను కేసు వాయిదాచేయబడెను.

వంగ దేశమున సముద్రపు పోటు వరదలు:— గత నెల 31 వ తేదీని వంగ దేశమున నాక హలిపురమున సముద్రపు పోటు వరదలు కలిగెను. పురమున నగ్గభాగముకంటె, వరదల చే ముంపబడినది. సుమారు 4 గంటల వరకు వరదల చే ముంపబడిన నగర వీధులలో మొలబంటి నీరుండెను. చెరువులలోని మంచి నీరు కొట్టు కొనిపోయి, ఉప్పునీరు నిండెను. ఒకశతము కొట్టుకొని వచ్చెను. సస్యదులట చాలనష్టము కలిగెను. అని ఒకకు వ్రాయుచున్నారు.

బ్రాహ్మణేతర నాయకుల మహాసభ:— ఈనెల 11 వ తేదీని బెజవాడ పురమున హిందూ తిరేత్రికలు హాలులో బ్రాహ్మణేతర నాయకుల మహాసభ జరుపబడును. చెన్నపురి వాస్తవ్యులగు రావుబహుద్దూరు పి. త్యాగరాయపెట్టిగారు సభాధ్యక్షత్యము వహించెదరు. ఆహ్వాన సంఘమునకు రాయి బహుద్దూరు కూర్మా వెంకటరెడ్డి, బి. పి. బి. ఎన్, గారు అధ్యక్షులుగ నున్నారు. గంటాము, విశాఖపట్టణము, గోదావరి, కృష్ణ, గుంటూరుజిల్లాలలోని ప్రతినిధులు సుమారు 1000 వందకి సన్మానపత్రిక లంపబడినది.

ప్రేక్షమాన్యు దావాకేసు:— కరాచిలో ముల్ చందు లెజిమాల్ కంపెనీవారు 1913వ సంవత్సరముల గాయతు నూలుకర్తకము చేయుచుండిరి. పాలెంటులోను, బకోదాలోను తయారగు నల్లనూలును కాగితములలోజుట్టి వాటిపై ‘వాగ్ చాప్’ అనుమాటలు బంగారపు సిరాతో ముద్రింపబడిన కాగితములనుఅంటించి ఈకంపెనీవారు కింధు, పంజాబు దేశములకు పంపి ఆదేశముల వారితో వర్తకము చేయుచుండిరి. గోకులదాసు డిప్ చందు అను కంపెనీవారు కూడ మొదటి కంపెనీవారి ప్రేక్షు మార్కులు గల నూలు కట్టలను విక్రయించి మొదటి కంపెనీవారికి నష్టమును కలిగించుచుండుటచే వారు పీరిపై కేసును చేసిరి. రెండవ కంపెనీవారు ఆ ప్రేక్షు మార్కు గల నూలును విక్రయింప గూడదని ముందుగ ఆజ్ఞ చేయబడినది కేసును కరాచి మేజిస్ట్రేటు గారు విచారణ చేయుదురు.

హార్డింజి మ్యూనిసిపలు మందిరములు:— తమ పురమునకు నూతనముగ పురపాలకసంఘ మందిరములను నిర్మింప దిశనీరు మహారాజావారు ప్రసాదించిరి నేసిరి. ఈ మందిరములకు హార్డింజి మహామహుని నామ ముంపబడెను. మహారాజావారు తమ ప్రసంగమున హార్డింజి ప్రభుని సుగుణసంపదనించుక శ్లాఘించిరి. హార్డింజి ప్రభువు ఉదారస్వభావము కలవాడై విధ్యుక్తధర్మమును నిర్వర్తింపవలయునని నితరులు పాటుపడెడి మహానీయుడు. ఆంతరాత్యయే తా మెనర్సు కార్యములకు మార్గదర్శియని నమ్మి యా మహానీయు డెచ్చడు నంత రాత్య యొనర్చెడి ప్రేరేపణముల నుల్లంఘించెడివాడుగాక. హార్డింజి ప్రభునివంటి స్థానమున నుండెడి యువోగ్యులకొక్కయిబ్బంది కలదు. వారు తమ మహోగతమును పూర్తిగ ప్రకటింపలేదుగాని హార్డింజి ప్రభుని విషయమున మాత్ర మట్టిలోపము గానరాదు. అనంతరమున మహారాజావారు మెసపొటేమియో కమిషనువారి రిపోర్టు, హార్డింజి ప్రభువు హిందూదేశమున కొనర్చిన యవకారములను గూర్చి ముచ్చటపడొచ్చిరి. మెసపొటేమియో విషయమున హార్డింజి ప్రభువును నిందింపవలెదనని, హైందవులు చక్కగ గ్రహించియున్నారు.

శ్రీలు సిగరెల్లు వస్త్రే రాపాగను పీల్చుట:— శ్రీలు సిగరెల్లువస్త్రే రాలు కాల్చుట ఆవిశేష బాగుండునని జాకోబ్ నవోగారు పాగ్ల మెంటుసభలో నుపపాదించిన ఉపపాదనము వైద్యులచేగూడ నంగీకరింపబడును. డెయిలీ మెయిలుపత్రికలో నొక డాక్టరుగారు ఇట్లు వ్రాయుచున్నారు.

శ్రీలు ఎప్పుడో ఒకప్పుడు గాని, దినమునకు రెండు మాడు పర్యాయములు గాని సిగరెల్లు వస్త్రే రాలను కాల్చినచో నేను దోషమొందను. కాని 20 సంవత్సరముల మున్ను లోపు బాలికలు ఆ ప్రాయమునందే సిగరెల్లు కాల్చుట ఆభ్యసించినచో వారిదిగినవెనుక పురుషులకంటె నెక్కువగ సిగరెల్లు కాల్చు ఆభ్యాసమునకు పాత్రులగుదురు. పాగను పీల్చుట పాచ్చెనచో వారి జీర్ణశక్తి క్రమేపి తగ్గి రక్తము చెడును. రక్తము చెడినయెడల వారి పూర్వపు యువవర్తనను నశించును. పాగనువివనుగుటచే వారి రెడుగుండెలు కిగ్గును. గుండెలు వ్యాధికలిగి యావ్వసమున వాధక్యము కలుగును. ముఖివా రగుదురు?

న్యాయస్థాన వార్తలు

(-0-)

దొంగతనము:—తిరుచిక్కోటలో కందప్పమొదలవీధిలో నొక యింట జొరబడి దొంగతనము చేసిన మాజీకొర్రుచును వానికి 4 మాసములు కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

కర్నూటిక్కు యంత్రశాలలో దొంగతనము:—పై యంత్రశాలలో కూలిగపనిచేయుచునుండిన దుగ్గన్ అను నతడు యంత్రశాల నుండి 20 గజముల కాకిలట్టును అపహరించుటచే వానికి 1 మాసము కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

గజల దొంగతనము:—రామస్వామినాయుడు అను నతని ఇంటిలో తింకజేలుపెట్టి అనునతడు ప్రవేశించి నుమారు 50 రూ॥ లు విలువగల కొన్నిగజలను అపహరించినందున వానికి 2 మాసములు కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

నవాసారమును దొంగిలించుట:—సాల్సుకొట్టూర్ ప్రేష ను కూలి తులసి అనువాడు యీనెల 4-వ తేదీన సామాను గడినుండి 10 రేళ్ల నవాసారపు ముట్టును అపహరించి నందుకు వానికి మూడుమాసములు కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

తైలుపేదెడలూ కంపెనీలో దొంగతనము:—ఈనెల 1 వ తేదీ సాయంకాలము 6 గంటలకు నరసయ్యఅనువాడు పై కంపెనీవారి గదిలో ప్రవేశించి 2 రూ॥ లు ఖరీదుగల కొడుగును అపహరించినందుకు వానికి 9 మాసములు కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

మోటారుబండిని నడుపువానికి జుల్మానా:—కుప్ప స్వామి అను నొక మోటారుబండి నడుపు నతడు గత ఆక్టోబరు నెల 18 వ తేదీ రాత్రి బండికి దీపములు లేనిది మోంబుల్లోనై నడపినందున 15 రూ॥ లు జుల్మానా విధింపబడినది.

చొక్కా జేబులోని రూపాయల సంచిని అపహరించుట:—గత ఆక్టోబరునెల 4-వ తేదీన గోవిందనాయుడను వాడు తిరుచులపెట్టి అను సొక వర్తకుని చొక్కాజేబులో నుండి 47 రూ॥ ల సంచిని అపహరించినందున వానికి 6 మాసముల కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

జ్యూరీలకుజుల్మానాలు:—హత్య మున్నగు కేసుల విచారణ కాలమున జ్యూరీలుగా నుండుటకు నియమింపబడిన ఆర్. కుప్పస్వామి నాయుడుగారు నిన్నటిదినమున కొట్టుకు పోవలసినది 50 రూ॥ జుల్మానా విధింపబడినది. పై నేరమున కేసు కుప్పస్వామిమొదలయ్యగారికి కూడ 50 రూ॥ లు జుల్మానా విధింపబడినది.

దొంగనగలను విక్రయించి నందుకు జుల్మానా:—చొక్కాలింగ మొదలయినవానియింట దానిగనుండిన జున్నుము అను నామె తిరుచుంగబాబు అను నాతనియింటనుండి కొన్ని బంగారము, వెండిగలను అపహరించి తనయజమానిని చేతికిచ్చెను. అతడువానిని విక్రయించినందున వానికి నూలురూపాయలు జుల్మానా విధింపబడినది.

ఒకపాశ్చాత్యుని దౌర్జన్యము:—కలకత్తాలో శ్రేణిది మోటారు కంపెనీలో స్టోరుకిపరుగ నుండిన సెంటుజాను అను నొక పాశ్చాత్యుడు ఆకంపెనీలోనే మేష్ట్రుగనుండిన మిస్సి లానును ఒక చీలికగడములో నొకరెంచితో దలపై కొట్టెను. మేష్ట్రు యతనిపై కేసుచేసెను. ముద్రాయి 2 కంక్షల రూపాయలు జూరీలపై విడుదల కాబడినది. కేసు విచారణ నేడు జరుగును.

రైలికులు దొంగతనము:—గత బుధవారమున కలకత్తాలో మెకములన్ గారు సీల్ డాక్టరునుకు బోయి తమ రైలికులు బండిని నిర్దిష్ట స్థానములలో విడచి రైలుపొద పోయిరి. సాయంకాలము తిరిగి వచ్చి బండిని చూచునపుడొకది యగుపడ లేదు. వారు దానిని గూర్చి పోలీసు వారితో రిపోర్టు చేసిరి. పోలీసువారు భోగట్టాలపై ఏ. ఓ. ప్లాచీరు గారిని పట్టుకొని కేసుచేసిరి. కేసు విచారణ జరుగుచున్నది.

పోలీసువారి యాధీనమునుండి తప్పించుకొని పోవుట:—కలకత్తాలో మరిజిని జామాఅను సొక బ్రహ్మకు ఒక దొంగ తనములో పోలీసువారిచేట్ల పట్టుపడినది. వానిని పోలీసుప్రేషనుకు తీసుకొనిపోవుచుండిన పాడ్డుకనిప్రేటు మార్గమున నిర్దించెను. అతడు నిద్రపోవుచుండగ బ్రహ్మకు పోలీసుయెను. గత గురువారమున నతడు తిరిగి పట్టుకొనబడి 1 నెల కఠినశిక్ష విధింపబడినది. దొంగనుగూర్చి అశ్రద్ధగ నుండిన పాడ్డుకనిప్రేటు కొలుపునండి తొలగింపబడినది.

కాంగ్రెసు లీగు స్క్రీము.

హిందూదేశమున బాధ్యతగల స్వపరిపాలనము నేర్పరుచుటకు కాంగ్రెసులీగు స్క్రీము ఏర్పరుపబడినది. ప్రభుత్వము వారు తాము చేయుపనులకును, తా మనలంచి విధానములకును పాటింపట కుత్తరవాడులుగ జేయుటయే కాంగ్రెసులీగు వారి యుద్దేశము. ఈరెంటిని సాధించుటకు ప్రభుత్వమున కాసననిర్మాణ సభలయం దన్నిటియందును ప్రజానిర్వచిత సభ్యుల సంఖ్య ఎక్కువగ నుండవలెనని కాంగ్రెసులీగు స్క్రీము వారు నూచించిరి. పిదప కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు చాలవరకు ప్రజానిర్వచితసభ్యులకు కాసననిర్మాణ వేత్తలకు ఉత్తరవాడులుగ నుండవలయును. కాంగ్రెసులీగు వారి సుస్కరణ ముఖ్యంగ మిదియే.

ఈ విషయము ఫలింతుటకు రాష్ట్రీయ కాసననిర్మాణ సభయందు 4/5 వంతు సభ్యులు ప్రజానిర్వచితులుగను మిగిలిన 1/5 వంతు సభ్యులు ప్రభుత్వ నియమితులుగ నుండవలయునని కాంగ్రెసులీగువారు కోరుచున్నవారు. వర్తమానమున మహమ్మదు ముఖ్యముగ గుర్తించవలసిన విషయమే మన— మహమ్మదాధిపత్యము యిప్పుడు కోరబడినట్లు అంగీకరించుటయూ లేక ప్రభుత్వనియమిత సభ్యులేయుండరాదని గాని లేక 1/5 కంటకుండుకూడ విసింపఖ్య చాలతక్కువగ నుండవలెనని మనము స్వేచ్ఛగ కోరవచ్చునా? మాంటాగూ గారికి సమర్పించుట వుజ్జప్తి సందర్భమున మన విషయముపై ముఖ్యముగ యోచించుట కర్తవ్యము. కాన నాయక విషయమై శ్రద్ధ ఆలోచించవలయును.

కాంగ్రెసులీగు స్క్రీము నిరుటి సంవత్సరమున నిర్ణయించబడినది. దేశీయమహాజనసభవారు దాని నామోదించి 10 మాసములుయునది. ఈ పద్ధతినిగూర్చి కాంగ్రెసు మస్తిలిగు వారి సంయుక్త సభ వారు చర్చించి స్థిరపరచినారు. దీనిని గూర్చి దేశీయ మహాజన సభా విషయ నిష్ణయసంఘము వారు కాని దేశీయ మహాజనసభవారు గాని నిజముగ పూర్వపక్ష సిద్ధాంతమును గావించలేదు. బహిరంగ సమావేశమున గూడ దేశీయ మహాజనసభా విషయనిష్ణయ సంఘమువారు దీనినిగూర్చి తర్కించి యుండలేదని మా యభిప్రాయము. దీని కంతకును కాంగ్రెసు లీగువారి సంయుక్త సభ సత్కారములే కారణములు. దేశీయ మహాజనసభవారును కాంగ్రెసు లీగువారు వేర్వేరుగ ఈ విషయమై యోచించు స్వాతంత్ర్యము వారికి లేదు. ఏతత్కారణమున ఈ విధానము దేశమునం దెల్లవారితే యోచింపబడలేదు. హిందూదేశమున గల రెండుసంఘములవారి నాయకులును సభ్యులే యెందుటచే ఉభయపక్షములవారును దీనిని సావకాశముగచర్చించుటకువీలు లేకుండెను. ఉభయపక్షముల వారును ఈవిధానము సంగీకరించుటచే పూర్వపక్ష సిద్ధాంతమునకే అగత్యము లేకుండెను.

ముస్లము, ముస్లమేతరుల సంఖ్యక్రొత్తపద్ధతిని ననుసరించి కాసననిర్మాణ సభలయం దెంతవరకు నుండవలయునను విషయమై ఉభయపక్షమువారును ఒడంబడిక జేసికొనిరి. ఈ ఒడంబడిక కాంగ్రెసులీగు స్క్రీము 4-వ నూత్రమున కాన నగును. స్వల్పసంఖ్యకుల లాభములకు తగిన ఏర్పాటు జేయవలయును. రాష్ట్రీయకాసన నిర్మాణ సభలయందు మహమ్మదీయుల తరపున ప్రత్యేకప్రజానిర్వచిత సభ్యత్వ ముండవలయును. ఇదియే ఈపద్ధతికి(స్క్రీముకు) ముఖ్యవిషయము. భారతపాతీయ వాదులుదీనినే ముఖ్యముగ పరిగణించెను. హైందవులకును, మహమ్మదీయులకును సభ్యుల సంఖ్యబట్టిచే ఈ వ్యాసమును ప్రాయశుచిపర్చిరి. కాన ఈవిషయము మేమువ్యాసమున ఎట్టిమాటలను చేయజాలము. ఈవ్యాసమును గూర్చి తిరుగ యోచించి తమయభిప్రాయములను మార్చుకొనుటకు దేశీయ మహాజనసభ్యులకుగాని జాతీయవాదికిగాని ఎట్టిస్వాతంత్ర్యము లేదు. ఈ విషయమును అన్ని పక్షములవారును జాగ్రత్తగ గమనించవలయును.

ఈవిషయ మిట్లుండనినది. కాంగ్రెసులీగు స్క్రీములో వ్యక్తికరించబడిన విషయముల నన్నిటిని వ్యాసప్రోక్ష ము ల గ నాచరింపవలయునని దేశీయ మహాజన సభ్యుల కెరికిని విధిగాదు. ఈవిధానము ఏర్పడి 10 మాసములకంటె ఎక్కువయునది. అప్పటినుండి క్లితిగతులప్పుడు అనేకవిషయములలో ముఖ్యమార్పులను జెందినవి. 12 మాసముల క్రితము మన మార్పులను గమనించుట ప్రభుత్వమువారికి మొరపెట్టుకొనుచున్న వారము. నేడు మన ఆశయములను తప్పుకు గుర్తించవలయునని ప్రభుత్వమువారికి దోచినది. సామ్రాజ్యపు భావ్యాభివృద్ధి అంతయు భారతీయుల

స్వరక్షణ దక్షత్యముపై యాధారపడియున్నది. వర్తమాన ప్రాపంచక విషస్థితిగతులబట్టి జూడ ఈమహత్తందమున అభివృద్ధి కనేకకాశములుగలవు. అట్టివానిని వికసింపజేయకుండుట అత్యవసరము గావించుకొనుట యనవలయును. ప్రస్తుత పరిస్థితులను వినియోగించుకొని సామ్రాజ్యము లాభమునకే పాటుబడకుండుట కడుకోవలయును. భారతీయులు స్వేచ్ఛగ ఎట్టి అభ్యంతరములు లేకుండగ సామ్రాజ్యమున సమాన భాగస్వాములుగ పరిగణించబడవలెననిహో ఈ యవకాశములను సామ్రాజ్య విజృంభణమునకును సామ్రాజ్యాభివృద్ధికిని లాభకరముగ, ఉపయోగించుకొనుటకు వీలుండదు. సామ్రాజ్యమున సమాన భాగస్థులుగ నెంచబడిన వారి వోలే భారతీయులు గూడ అట్టి రాజకీయ బౌద్ధత్యమును పొందునట్లు సాయమొనర్చునహో యట్టి అర్హత ఎన్నటికిని కలుగజాలదు. ఈ సంగతిని వర్తమానపు బ్రిటిషు రాజనీతి కోనిదు లందరును అంగీకరించి యున్నవారు. దీనికి తార్కాణము ఇండియాకు మాంటాగూగారి రాకయే!

మనముకూడ ఈ క్రొత్తస్థితిని తెలిసికొనవలయును. వర్తమానమున హిందూదేశమునందు భారతీయుల ఆందోళనము నడచుటకు భారతీయులకు స్వపరిపాలనము ముఖ్యముగ కోరబడలేదు. సామ్రాజ్యమున స్వరక్షణదక్షత్యమునుగ్రహించుటకును శత్రువైర్య నివహంబులతో పోరు సామర్థ్యము కలుగుటకును స్వపరిపాలన మవసరము. భవిష్యత్ స్వైచ్ఛ్యముల యందు జొచ్చి దైర్యముగ సామ్రాజ్యమును రక్షించుటకు భారతీయులకు బాధ్యత ప్రాతినిధ్యముతో గూడుకొనిన స్వపరిపాలన మవసరము. వర్తమానపు పరిస్థితుల పరమరహస్య మిదియే!

ఇట్టి నూతనపరిస్థితుల ననుసరించి మనము సంపూర్ణముగ బాధ్యత గల స్వపరిపాలనమును గోరకుండ మేమి మనము ప్రజాశ్రోహులుగ పరిగణించబడుదుము. సామ్రాజ్యములన గూడ ద్రోహులగుదుము. కాని మనము ఇట్టి స్వపరిపాలనమును ఒకకోజులో బడయజాలము. కాని సాధ్యమైనంత త్వరలో స్వపరిపాలనము మనకు ప్రసాదించబడునట్లు మనము ప్రయత్నించవలయును. గాన మనము స్వపరిపాలనమును వాస్తవముగ వాఙ్మించు మేమి మనము ఒక సంవత్సరము క్రిందట జేయబడిన కాంగ్రెసు మస్తిలిగులీగువారి నియమములతో సంత్కృతి చెందరాదు. ఏట్లున్నను రాష్ట్రీయప్రభుత్వ విషయముల యందు మనము కాంగ్రెసు మస్తిలిగులీగువారి సంస్కరణములతో తనివి చెందరాదు. ఎట్లయినను రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములను తక్షణము మనకు, సంపూర్ణ మగుస్వాతంత్ర్యము లభించవలయును.

రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వ పరిపాలనా విషయమున మనము కాంగ్రెసు లీగువారు కోరిన 4/5 వంతు ప్రజానిర్వచిత కాసన నిర్మాణ సభ్యులతో సంఘించక ప్రభుత్వ నియమిత సభ్యులే వలదని మనము తీవ్రముగ కోరవలయును. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వకాసన నిర్మాణసభ్యులందరును ప్రజానిర్వచితులుగ నుండవలయును. ఫలిమై దివులలోనున్న రిగి రాష్ట్రీయప్రభుత్వములయందు ప్రభుత్వనియమిత సభ్యుల కవకాశమే యుండకూడదు. అందరును ప్రజానిర్వచితులే యుండవలయును. అల్ప సంఖ్యకుల సౌకర్యముల నరయుటకు ప్రజానిర్వచిత సభ్యులే హద్దులు గాని కార్యనిర్వాహకప్రభుత్వవర్గము వారితే నియమించబడిన సభ్యులు లాభకరముగనుండజాలరు. కాంగ్రెసులీగు స్క్రీమునందు అల్పసంఖ్యకులవారి ప్రాతినిధ్యమున కవకాశము కలదు. మనము దీని ననుసరించలేము. స్వల్పసంఖ్యకులవారి కిది చాలును. వీరిలాభమును కాపాడుటకు కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వనియమిత సభ్యుల కవసరము లేదు. మార్కుసొందిన స్థితిగతుల సందర్భమున మన మిట్టికోరికలుగోరుట సహజము. న్యాయము. ఇందియే మనప్రథమ కర్తవ్యము. ఈ విషయమున మనము కాంగ్రెసులీగు స్క్రీమునకు ప్రతికూలముగ వర్తించిన హో ఆక్షేపణ యుండజాలదు. ఇట్లుజేసినహో కాంగ్రెసులీగు స్క్రీమునకు భిన్నముగ నుండజాలదు. ఇట్లాచరించినహో కాంగ్రెసులీగు స్క్రీమువారికంటె మనము పురోవృద్ధికై ముందంజ వేసినవార మగుదుము—అమృతబజారు పత్రిక.

ట్రాముబండిలో దొంగతనము:— గత ఆక్టోబరునెల 20న తేదీని యొక నంబూద్రి బ్రాహ్మణుడు రాయపురమునుండి తిరువళ్ళీకి ట్రాముబండిలో పోవుచుండెను. హైకోర్టుయొద్దకు వచ్చునపుటికి అతని ప్రక్కను గూర్చుండిన రాజగోపాలన్ అనువాడు బ్రాహ్మణుని కోలుజేబులోని రూపాయల ముట్టును చేతజిక్కించుకొని బండిదిగి నడచుచుండెను. గాని బ్రాహ్మణుడు లేలికగనుండిన జేబునుచూచి రూపాయల ముట్టును వెతకెను. జేబులో లేకపోవుటచే నతడుకేకలుజేచెను. కొందఱుదిగి పరుగెత్తుచుండిన రాజగోపాలనును పట్టుకొని పోలీసువారి కొప్పగించిరి. అతడదివఱకు 4-5 సార్లు దొంగతనము చేసినందున వానికి 6 సంవత్సరములు కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

ఆంధ్ర దేశ వార్తలు

జనశ్రావణ కేంద్రాధికారులు మరల కర్మ ముద్రాదారు గారు తిరువూరు తాలూకాలో జరిగిన బండిపోటు కేసులో ఆస్తితో సహా దొంగలను తమ జవాగారు గ్రామములో పోలీసు వారికి పట్టిచ్చినందుకు వీరికి పోలీసు డిప్యూటీ జనరల్ నూప రెండంటు గారు 80 రూ. వెలగల వెండిగడియారమును బహుమతిగా మోసగిరి. పంతులుగారు ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి కమిషన్ రాజగోపాల పుస్తకభాండాగారమునకు ఆంధ్ర దినపత్రిక, కృష్ణాపత్రికలు తెప్పించుచు కాశ్యపముగ తెప్పించి ఇచ్చినందున వాదనము చేసిరి. 80 రూపాయలు విలువగల గ్రంథములను మోసగియున్నారని ఈ సహాయమునకు పుర జనులు వారి కంటేయు కృతజ్ఞులు.

ఒక సహాయము:— బెజవాడలో నైజాము రైల్వే గుడ్డుస్వామి కర్మగారును నూరి నూర్యనారాయణగారు 1 సం॥ మునుండి వ్యాధిగ్రస్తులై యుండి గతనెల 28 వ తేదీ రాత్రిని మరణించిరి. వీరి సతిమణి వెంకాయమ్మయను సాధ్య మణి భర్తవియోగమును పట్టగలక భర్తను భూతమునకు తేసివచ్చి తాను ఇంటికేరకు భావిలో బడి మరణించెను. వీరికి సంతానము లేదు. వీరిరువురికిని ఏకకాలమునందే దహన సంస్కారమును జరిపిరి.

విజయదశమి దినమున కాశ్యపి నగరాధీశులగు రాజ కుమారులు రాజవీరము కట్టించిన దినమున సాయంత్రము ఆర్ బి. వేంకట పెరుమాళ్ళాచారి అధ్యక్షత క్రింద అతివైభవ ముగ "ఆమ్మయినయ పుస్తకభాండాగార" ప్రారంభోత్స వము జరిగినది. "మహల్" అధిపురాలగు రాజా వేంకటాచార్యులు సాహెబుగారిక గొప్పతీరుగా నిచ్చిరి. ఆర్. బి. కె. రాజుగారును సభకు వచ్చి ప్రోత్సాహ మొసంగిరి. గా. వె. కృష్ణమి నాయుడుగారు పద్యముల జదిపిరి.

కృష్ణాతూర్పు డెల్టాలోని మాగాణిని మెట్టగ మార్చు నెంచిన సందర్భమున కలిగిన కష్టములకు కారణభూతులై రను కారణముచే యశ్వాత్మకట్ట ఇంజనీయరు వి. జి. శ్రీనివాస అయ్యంగారు, గన్నవరం తీహాల్ దారు కృష్ణస్వామినాయుడు గారు, గన్నవరం రివిన్యూ ఇన్ స్పెక్టరు రాజారావుగారు, సబ్ డివిజన్ ఆఫీసరు కే. జే. లక్ష్మీనారాయణ అయ్యగారు సన్నెండు చేయబడినందు, ఈ విషయమును రివిన్యూ డివిజన్ మొదటి మెంబరు నేటినుండి బెజవాడలో విచారించెదరనియు తెలియుచున్నది. (స్వకీయవిలేఖరి.)

పంచమపాతకాల వార్షికోత్సవము:— బెజవాడ రా మమోహన పుస్తకభాండాగారముచే స్థాపించబడిన పంచమ పాతకాల వార్షికోత్సవము ఈనెల 1-వ తేదీ సాయంత్రము చెన్నపురి అడ్వోకేటు జనరలు గౌ. ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగెను. పి. చెంచలరావుగారు "జాతీయభావ ము, పంచమభూదయము"ను గూర్చి యుభయోగించుచు పంచ ముల ఆభివృద్ధియే జాతీయమోక్షమునకు మూలమనియు వారికి విద్యాలభుల గలిపి విజ్ఞానవంతులవలెనునె ననియు వారియొడ ప్రోత్సాహాత్మకములతో కలసిమెలసి తిరుగవలెననియు చెప్పిరి. పంచమపాతకాలయందు 80 మంది పంచమ విద్యార్థులు గలరు. వీరికి వస్త్రము లొసగబడెను. వీరు పాడిన జాతీయగీతములు సభ్యులకు విశేషానందము గూర్చివె. (స్వకీయవిలేఖరి)

గతనెల 24-వ తేదీ ఒంగోలు తాలూకా చీరుకుర్తి స్వరాజ్యసమితివారి యాజమాన్యముక్రింద సభ జరిగినది. గ్రా మములోని వర్తకులు, రైతులు, మున్నగువార నేతలు సభకు దయచేసిరి. జాగరణ ప్రాధి వెంకటసుబ్బయ్య కాస్త్రియగారు అధ్యక్షతవహించిరి. మాతృ స్త్రమలతో సభ ప్రారంభమయినది. యథా సంతరము కాంగ్రెసు లిగు సంస్కరణముల కార్య రూపముగ తెల్పుటకు మంత్రిగారిని వేడుటకుగాను గాంధీగారి మహాజయపట్ట గ్రామవాసులు తమపూర్వాపాదన మును చూపుచున్నారని తీర్మానమును ఒంగోలు స్వరాజ్య సమితికార్యదర్శులు పత్రి శ్రీనివాసయ్యగారు ఉపపాదించుచు కాంగ్రెసులగు సంస్కరణము లామోదింపబడినదో గలుగు లాభముల వివరించిరి. ఎం. వి. ఎస్. శర్మగారు బలభరించిన బిరుదు తీర్మాన మో ఖా దిం ప బ డి న ది. చీరుకుర్తి స్వరాజ్యసమితికార్యదర్శులు సుంకరనుబ్బారెడ్డిగారు నిర్బంధ

వాసములోనున్న మహమ్మదాల్, పాకతాల్ అరవింద ఘోషా లజపతిరాయి, మున్నగు మహానీయులకు వెంటనే స్వాతంత్ర్య మిచ్చి మంత్రిగారు వచ్చులోగా దేశమున కాంతి గలిగింపవలె నను తీర్మానమును మోపాదించిరి. ఎం. వి. ఎస్. శర్మగారు బల పరచినవేసుక తీర్మానముమోదింప బడినది. పిమ్మట సభ ముగిసెను.

బెజవాడ ఒకానొకప్పుడు మండలసభ నాహ్వయింప బాలని స్థితిలో నుండెను. 11 సంవత్సరముల క్రిందట నిచట మండలసభ జరిగెనట. అటు పిమ్మట జరిగియుండలేదు. అట్టి బెజవాడలో ఆంధ్రమహాసభ 1914 లో జయప్రథముగ జరి గెను. ఏసభకు రాని ప్రతినిధులు అప్పుడు ఇరవీకి వచ్చియుం డిరి. భగవదనుగ్రహము వలన తిరిగి ఈ సంవత్సరము బెజవాడ ఆవసర సభలకు ముఖ్య స్థాన మైనది. ఆంధ్రమహాసభ, ఆంధ్రపంచమ సభ, ఆంధ్రపంచలముల బ్రాహ్మణేతరసభ, విశ్వబ్రాహ్మణసభ, ఆయుర్వేదమహా సభ—ఇవన్నియు ఒకనెల 15 రోజులలో ఇచట జరుగనుండుట బెజవాడ గొప్పతనమును సూచించుచున్నది. ఆంధ్రరాష్ట్రము వచ్చేసేని ఇది తప్పక రాజధాని పట్టణము కాగల యోగ్యత ఉన్నదని కూడ చాటుచున్నది. ఆర్యవైశ్య సభను కూడ ఇచటనే జరుపుటకై మాయూరివైశ్యులు విశ్వ ప్రజత్నులు చేసియుండిరి. కాని కాకినాడలో మొదట జరుపుటకు తీర్మానింపబడి యుండుటంబట్టి ఆసభ కూడ ఇచట జరుగుట తటస్థింప దయ్యెను. ప్రతి సభకు కూడ ప్రతి నిధులు మిక్కిలియుగ వచ్చుచే పట్టణము ఆంధ్రదేశములోని అన్ని ప్రదేశములకు అందుబాటులో నున్నదని కూడ నిశ్చయించ వచ్చును. కాబట్టి ఆంధ్రరాష్ట్రము వచ్చినప్పుడు ఈ విషయముల నన్నింటిని నాయకులు జ్ఞప్తియొందుచుకొని దరని వేడుచున్నాను. (బెజవాడ నివాసి)

హిందూదేశ సంస్థానాధిపతుల సభ.

(0) నవంబరు 5 వ తేదీ నీసభ డిల్లీనగరమునందు సామ్రాజ్యకాసనసభామండరమున జరిగెను. 49 మంది సంస్థానాధిపతులు సభకు విచ్చేసిరి. మాధులగేలరీయును, రాజప్రతినిధిగారి గేల రీయును పూర్తిగ నిండిపోయినవి. రాజప్రతినిధిగారు సభ నారంభించిరి. సభకుల నందర నాదించుచు రాజప్రతినిధిగారు గంభీరోపన్యాసము నొసగిరి.

శ్రీ రాజ ప్రతినిధిగారి స్వాగతోపన్యాసము.

శ్రీవారు రాజులు, మహారాజులు మున్నగు ప్రభువులకు స్వాగత మొసగుచు సభ యందు సంస్థానాధిపతులకుల ప్రేమకు సంతసించిరి. గత సంవత్సరపు సభకంటె నీ సభకు సభ్యుల లభికముగ వచ్చిరి. గనుక నిట్టి సభలు ప్రయోజనకారులని సంస్థానాధిపతులు గ్రహించియుండినట్లు స్పష్టము. సంస్థానాధిపతుల యభిప్రాయములు ధోరణుననువారికి విదితమగుటయే గాక, స్వసంస్థానములకును హిందూదేశమున కంతకును సంబంధించిన విషయములు ప్రభువులకు విదితము కాగలవు. సంస్థానాధిపతుల సభ నిర్వీర్యమగు విధులతోడ నచిర కాలముననే సంస్థానాధిపతుల సంఘ మొకటి రూపుగనుని మిలో కొందరు తలచియున్నారు. ఇట్టి యేర్పాటు సంస్థానాధిపతుల పేషీంచుట యుచితమై యున్నది. కాని కొంత యనుభవము కలిగినగాని సంస్థానాధిపతుల సంఘము నేర్పాటుచేయ మీచేడు. గత సంవత్సరపు సభయందు నాప్రసంగముక, స్వదేశ సంస్థానములు, సంస్థానముల ప్రజలు మున్నగు విషయముల యందీ సంఘము దొరతనమువారిసలహా నిచ్చుచుండుననియు, యిట్టిసంఘమును స్థాపించి, సంఘమునకు కొన్ని యధికారముల నిచ్చుటకు పూర్వమున, పురోవృద్ధి యగత్యముని చెప్పియుం డిరి. ఏప్రతిష్ఠాపనమైన దేశాభివృద్ధికి తోడ్పడవలెననియదికాల క్రమమున, యనుభవమున కుచితముగా తీరనమాన్యులమొందుచు వెదకుచుండ వలయునని నాతాత్పర్యము. గత సంవత్సరపు వృత్తాంతములబట్టి నాయభిప్రాయము సక్రమమని నామధ్యమైనది.

సామ్రాజ్య మహాసభ.

సామ్రాజ్య మహాసభా వృత్తాంతమును సభ్యులెరిగి యున్నారు. ముప్పదిసంవత్సరముల క్రిత మధినివేశన మంత్రిలు అధి నివేశన కార్యదర్శి యాధిపత్యము క్రింద సమావేశమగు చుండెడి హాస్. రానురాను యీసభయే వృద్ధి నొంది నేడు సామ్రాజ్య మహాసభయైనది. సామ్రాజ్య ప్రతి నిధులందరు ప్రధానమంత్రి యాధిపత్యముక్రింద నిట సమావేశ మగుచున్నారు. ఈసభయందు హిందూదేశమునకును సంస్థానాధి

పతులకునుగూడ ప్రాతినిధ్యమున్నది. లిక్ నీరుమహారాజుమున్నగు ప్రతినిధుల తీరున సామ్రాజ్య యుద్ధ మంత్రివర్గసభలకు ప్రవేశ ము లభ్యమైనదియు, అట్టి ప్రవేశమువలన లాభములును, సభ వారికి విదితము. పై సభ కాలక్రమమున, స్థితిగతుల కనుగుణ్య మగు మార్పులతో వృద్ధి లోనికి వచ్చెను. పురోవృద్ధికిట్టి సహజ పరిణామమే యావశ్యకము. కాని యిం దులకు భిన్నముగ వర్తించినచో లాభ ముండదు. కాగితములపై గొప్ప గొప్ప రాజ్యాంగ విధానములను తయారు చేయవచ్చును. అట్టివిధానము లనుభవకూన్యమై యాకస్మికములగుటచే, మన యావశ్యకతల దీప్త ననుభవములై వృద్ధములగును. గనుక నీ సభలు ప్రస్తుతమువలెనే జరుపుట యుక్తము. నాయాద్యోగ కాలమున నీ సభలు ప్రతివత్సరమునను జరుగును. కాలక్ర గమనము కొద్దుగలిగి శ్రద్ధతో బరిశీలించును. భారతీయుల విద్యాసంపన్నతను బట్టియు రాజకీయోద్యమములను బట్టియు హిందూదేశ పరిపాలనా సాధనములు మార్పు చెందు చుండునని సంస్థానాధిపతుల కిదివలెనే తెలియుచున్నది.

సమర నిర్వహణము.

అనంతరమున శ్రీవారు సంస్థానాధిపతులు యుద్ధవిషయ మున మొనర్చిన సహాయమునకు కృతజ్ఞతను వెల్లవరించిరి. రిజి యు సేవల గూర్చియు, క్రొత్తాట్లకు జేర్చవలసినదనియు, శ్రీవారు సంస్థానాధిపతుల బ్రార్థించియుండిరి. రెండు విషయములయందును సంస్థానాధిపతులు దారభావులై సహాయ మొనర్చియుండి రి. ఇంతియగాక కొందరు మహారాజులు తమవైశ్యములయందొ పైనికులసంఖ్య నభివృద్ధి చేసియుండిరి. కాశ్మీరపు మహారాజా వారు తమ సేనలకు నూతనముగ సైనిక పదాతినియును క్రియిరి. కపూర్థల భవల్పూరు సంస్థానాధిపతులు క్రొత్తసైనికుల గూర్చిరి. పాటియాలా మహారాజువారు రొంతులదళము నొకదానిని సమర్పించి పోషించుచున్నారు. క్రొత్తాట్లచేర్చు విషయమున గావలియరు లిక్ నీరు పాటియాలా మహారాజులు సైంటులు క్రొత్తాట్లకు బోర్డువారికి తోడ్పడి యుండిరి. వైశ్యములకు మనుష్యులను స్వయంచేయట వర్తమానమున, చాల ప్రాముఖ్యము. ఈవిషయమై తమ ప్రజల సేవలజేర్చు సంస్థానాధిపతులు యావశ్యకతల ప్రయత్నించుచుగాక యని శ్రీ రాజప్రతి నిధి నుడివెను. సంస్థానాధిపతుల పక్షమున శ్రీవారికి లిక్ నీరు మహారాజువారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. సంస్థానాధిప తుల స్వాగత మొసగినందులకు మహారాజువారు కృతజ్ఞతను వెల్లవరించుచు సభయందు సంస్థానాధిపతుల కెట్టి సద్భావ మున్నదియు వెల్లవరించిరి. గత వత్సరపు సభకు నలువది యొక్కరు సంస్థానాధిపతులవచ్చియుండ సిక్కిము మహారాజు వారితోగూడ ప్రస్తుత సభకు 49 రు వచ్చియుండిరి. సభా కార్య క్రమమునకు గత వత్సరపు కార్యక్రమము నంత ప్రాముఖ్యత లేకపోయినను సంస్థానాధిపతు లభికముగ వచ్చియండుట, సభ కేంక ప్రాముఖ్య మొసగుటకు చుచ్చియు స్పష్ట పరచునని మహారాజువారు చెప్పిరి.

సభ్యులతరపున లిక్ నీరు మహారాజుగారు రాజప్రతినిధి గారికి తమ కృతజ్ఞతావందనముల నర్పించిరి.

అల్లుము మురబ్బి.

ఒక వీసె అల్లుము, ఒక శేరు గుల్లసున్నము, ఒక వీసె చక్కెర, ఒకకుంచమునీళ్లు: అల్లుమును చుట్టముచేయవలయును. నున్నము ఉడక పెట్టవలెను. నీళ్లు లేంపిమ్మట రెండుశేర్ల నీళ్లలో అల్లుమును మూడుదినములు ఉడకయ్యవలయును. పిమ్మట ఆ నీటినిమార్చి మిగత రెండుశేర్ల నీటిలో నాలుగు దినములు ఉడకనిచ్చి పిమ్మట వానిని వైకిటికి రెండుశేర్ల మంచినీటిలో ఉడక పెట్టవలయును. ఉడకపెట్టెట్లు నీళ్లు పారపోయవల యును. చక్కెర ఒక వంటపాత్రలోపోసి ఒకశేరు నీళ్లుపోసి పొంగువచ్చినప్పుడు అల్లుము వేయవలయును. పిమ్మట చక్కెర తీగవలె పోకము వచ్చేవరకు యంచి తీసివేసి ఒకవారము నిలవయుంచి పిమ్మట భుజించుటకు వినియోగించవచ్చును. (వివేకవతి)

దీపావళి! దీపావళి!!

బాణాసంచాకు కావలసిన పదార్థము.

అల్ప్యామినం బీడుగుండను కొనుడు. దీనిని బాణాసంచాలో నుపయోగించుట వలన నత్తులు ముత్యములవలె నవ నవ కాంతులతో రాలును. మతాబాలలోను, పువ్వు వత్తులలోను, తీగలోను, నుపయోగించెదరు. ఈ సామగ్రిని తయారుచేయు విధము కావలయునను వారికి తెలుపుచుము.

బెజవాడ వెంకటస్వామి బ్రదర్స్. (945) రాజమండ్రి.

స్థానిక వార్తలు

(౧)

బ్రహ్మసమాజ పతనమందొరము:—ఈనెల 7 వ తేదీ బుధవారమునాడు సాయంత్రము 5-80 గంటలకు మందరమున (27 బ్రాడ్వే) కే. పార్థసారథి అయ్యంగారు బి. ఏ. గారు ప్రభాపిత జీవనమున గల చిట్కలను గూర్చి ఉపన్యసింపెదరు.

జాతీయ ఎల్లి టీక్ సంఘమువారు:—ఒకొకాక రాను జేడినెంటును పంపెయ్యటలు యీ నెల 14-వ తేదీ నుండియు ప్రారంభింపబడును. దరఖాస్తులను పంపగోరువారం దమును లెను దరఖాస్తులను యీ నెల 9-వ తేదీ లోపుగ సంఘ గౌరవ కార్యదర్శిగారికి పంపవలెను.

కాంగ్రెసు ఉద్యమ ప్రచారణ సంఘము:—ఈ సంఘమువారి ప్రథమ కరపత్రములు తెలుగు, కన్నడము, మళయాళము, ఉర్దూషాసలలో ప్రకటింపబడినవి. వంద కరపత్రములకి ఆకాలచొప్పున అమ్మబడును. జి. ఏ నెలెతను చెన్నై పురి అని వ్రాసిన పదముగలదు.

మ్యూన్సిపల్ కమిషనరుకు విందు:—డాక్టరు ఎమ్. బిజయరావులు గారు బి. ఏ. ఎమ్. బి. సి. ఎమ్. మూడవదివిను కమిషనరుగ నెన్నకొన బడియుండిరి. దివిజనులోని ప్రజలందఱునుచేరి వారికి 7-వ తేదీ సాయంత్రము 5½ గంటలకు మెరచిదాను రామదాసుగారి బంగారాలో విందుచేయుదురు. గౌ. రావులహస్తము బి. ఎమ్. కర్మగా రధ్యక్షత వహించుదురు.

న్యాయవాదులు:—1915 సంవత్సరమునకు చెల్లెల్ల డ్రాఫ్ట్ లో 127 మంది అడ్వకేటులును, 1286 మంది కలీఫులు, 48 గురు ఆటర్నీలును ఉండెనట్లు తెలియుచున్నది. ఇవల నగరములందు మొత్తముమై 1814 మొదటి తరగతి కలీఫులు, 1488 గురు రెండవతరగతి స్టేబల్స్ ఉండినట్లు తెలియుచున్నది.

తురిమెల్ల సెకండరీ స్కూలు-దొరతనమువారి ధనసహాయము:—గుంటూరుజిల్లాలోని తురిమెల్లలోని జూనియర్ కాలనీసు సెకండరీ పాఠశాల విద్యార్థి గృహ విద్యార్థులకు మొత్తపు వ్యయమును రూ. 7950 లలో నగము కంటే మెచ్చుగ నీను మీల తేదీని దొరతనమువారు 23-10-17 తేదీని 1925-వ జి. వో. ప్రకటించిరి. ఛీపు ఇంజనీరుగారి నూచల సహకారములను, గ్రాంటులను నిబంధనల నందఱును గమనింపవలెను. ఈ నిబంధనల ననుసరించిన ధనము లభించునపుడు దొరతనమువారి సంతకమున తెలుపబడెను.

లది ప్రతిపక్ష సభ:—నన్నటిదినమున సాయంత్రమున అలందు గ్రాంట్లో నొక పెద్దపంచమసభ జరుపబడినది. బి. జి. వాసుదేవశర్మ గారు సభాధ్యక్షులును వహించిరి. స్వరాజ్యమునకు ప్రతిపక్షమును కాపక్షక్షి, ప్రస్తుత విరోధి బహు సంగ్రామము దొరతనమువారికి అనుకూలముగను క్షేత్ర మగియవలెనను కోరికను దొరతనమువారికి తెలియజేయుటకు తీర్మానించబడినది. మాంఛేగుగారికి పంచముల స్థితిగూర్చి తెలియజేయుట కొక ప్రతినిధి సంఘము వారిని నియమించుటకు గూడ తీర్మానించబడినది. సభ 28 గిన కాలములయ్యు పోలికు నవ్వెన్నెన్నె సభయడండిరి.

కాంగ్రెసువీరు సంస్కరణముల పుస్తకము:—అనేకులు ప్రత్యేకముగా జేయు మహాసభ మన్నితీరులను స్మారక ప్రణాళిక కావలయునని కోరెదనుక దానిని "స్మారకము" యను పేరితోకూడ గా. హరినాథ్ కృష్ణ రావుగారు ప్రకటించినారు. టిటిలో సంక్షేపముగా సులభమైన అన్ని విషయములు వివరింపబడియున్నవి. ఈ పుస్తకమును పంచివెట్టి తరువాత 10 రోజులకి ప్రయత్నమునకు చేపట్టి టిటుకొను నెడల పని సులభ. రెండవ కాగితము. ఉండవకు కొనుటకు విలసనముగా 100) ఆరు రూపాయల వంతుక అమ్మట గ నిశ్చయించినారు. కావలసినవారు హరినాథులకు బుక్ షాపు 10 ఎస్టేబ్లీమెంట్ మద్రాసు అని వ్రాసిన పదముగలదు.

శ్రీ యదుకుల మహాసంఘము:—గత ఆదివారము సాయంత్రమున తిరుపతికే. టి. వీరరావువ మొదటిది నెం 69 రు గృహమును యాదవతెగవ గంధ

రును ఒకసభ జరిపిరి. సి. ముత్తుకృష్ణశర్మగారు సభాధ్యక్షులును వహించిరి. తలంపబడిన సంస్కరణములలో తమకేమియు నట్లము కలుగకుండునట్లు జేయుటకు మోంఛేగుగారికి మహాజనులు దాఖలుచేయుటకు యేర్పాటులు చేయబడినవి. రావు సాహెబు, రామకృష్ణశర్మ, సి. ముత్తుకృష్ణశర్మ, ఎస్. వెంకటాచలముశర్మ, ముఖరంగముశర్మగార్లు మహాజను నమోనాను తయారుచేయుటకు కమిటీగా యేర్పరుపబడిరి. మహాజనులు దాఖలు చేయుటకు ప్రతినిధి సంఘమువారు కూడా నెన్నకొనబడిరి.

బీదపాఠశాల సంఘమువారు:—సైసంఘము వారు కోడంబాకము ఓల్ కాటు ధర్మ పంచమపాఠశాల యొద్ద మఱియొక కాఖా ధర్మ పంచమ పాఠశాలను తెరచిరి. సుమారు 200 ల పంచముల కెక్కువగ నప్పటకుండిరి. మిస్. సి. కొంఠెలుగారు సభాధ్యక్షులును వహించిరి. సంఘగౌరవ కార్యదర్శులు టి. ఇ. వరదాచారి గారు విద్యమగూర్చి ఉపన్యసిం చిరి. పాఠశాలలో జేరు బాలలందఱును అనుదినమున పాఠశాలకు వచ్చి తమకు తమ ఉపాధ్యాయులు నేర్పుచాని శ్రద్ధతోనేర్చు కొనవలయునని సభాధ్యక్షురాలు నుడివెను. తరగతులు అప్పుడే యేర్పాటుపబడినవి. 70 మంది పంచమబాలులు పాఠశాలలో జేరిరి. తమకు తీరుబడిలేనన్ని పనులున్న పాఠశాలను తరుచు తనిఖీచేయు భారమును సభాధ్యక్షురాలు వహించెను.

దక్షిణ హిందూ దేశపు బౌద్ధుల మొదటి మహాసభ:—గత ఆదివారమునాడు సైసభ మూరు వెలియనులో ప్రాసెసరు లక్ష్మీనరసుగారి ఆధిపత్యము క్రింద జరుపబడినది. హయదరాబాదు, మైసూరు ప్రాంతములనుండి చాలమంది ప్రతినిధులవచ్చిరి. ప్రాథమిక సభ ప్రారంభింప బడినది. గాన సభ జరిగినతెనుక సభాధ్యక్షులు ఉపన్యసిం చిరి. దక్షిణ హిందూ దేశమందలి బౌద్ధమతస్థుల నడవడికలకు కొన్ని కొన్నిని బంధనలను యేర్పరుచుటకును, మాంఛేగుగారు హిందూ దేశముకు వచ్చునపుడీయతస్థులేమైన మహాజనులదాఖలు చేయవలసిన ముందు నేమో యాలోచించుటకును సభ జరుపబడినదని సభాధ్యక్షులు నుడివెరి. బౌద్ధమతస్థులకు వ్యక్తియ తీర్మానములకు లోకు యీ క్రింది తీర్మానముల గూడ తీర్మానింపబడినవి. 'హిందూ దేశము ప్రస్తుతము స్వరాజ్యమునకు తగి యుండలేదు. ముందొసగబడు స్వరాజ్యమునకు ప్రజలు తగి యుండునట్లు ప్రజలకునిర్బంధ విద్య నేర్పబడుచితోపని యీ సభ వారాలోచించుచున్నాడు."

1918 నెం. పు నాడ్విజ్ డయిరి మాకార్యాలయము నుంకించినది. ఈవరకు 7 సంవత్సరములనుండి ప్రచురింపబడుచున్నది 1917 సం॥ న మన్న విషయములే ఇప్పుడు కూడ ఈ పుస్తకమున ముద్రియము. ద్రవిడ తెలుగు పంచాంగములు కూడ వ్రాయబడినవి ఇంతియగాక ద్రవిడము మన మహమోగించు ముఖ్య విషయము లెన్నియో యిందు తెలిపబడినవి. రైలుబండ్లవలెచూగునో ఆయాస్టేషనుల దూరమెంతయో స్పష్టముగ వ్రాయబడినది. ప్రత్యేకముగ రైల్వే టైడును కొనుక్కొన నకసరములేదు. వక్రరైలును న్యాయవాదులకును ఈపుస్తకము అమితోపయోగము నందగలదు. తదితరుల విషయము చేరుగ వ్రాయవలసినవారేను. రాజధానియందున్న ప్రభుత్వోద్యోగుల పేర్లదొరతనమువారి కార్యాలయములపేర్లు చెప్పి పుస్తకమోర్పు పని చేయు న్యాయవాదులపేర్ల తదితర వివర కరమగు విషయములు ముఖ్యముగాకట్లు ఈ డయిరీయందు వ్రాయబడి సర్వజనోపయోగముగ ప్రకటింపబడినది. ప్రతివాని వద్దనుండి తీరవలయును. నెల 0-12-0. వలయువారు గార్లెక్ డెన్స్ నెం 4, నెంబుదాసు స్ట్రీటు మద్రాసు అని వ్రాసికొనవలయును.

విలేఖకులకు నోటీసు.

కాగితపుకల వేర్పడుటచే విలేఖకుల వ్యాసములను వార్తలును చాలవఱకు తగ్గింపబడవలసి వచ్చుచున్నది. విలేఖకులు తమ వ్రాయబోవు వ్యాసములను సాధ్యమైనంత వ్యవస్థముగ 1,2 పుటలకు మించకుండ వ్రాయ వ్రాగితులు. వార్తలందు ఆరిమూత్తుముగ ముఖ్యవిషయమును మాత్రము వ్రాయవలెను. పెద్దవిగ నున్న వ్యాసములను కాగితములకు రెండు వైపులను వ్రాయబడినవియును, జిలుగుగ మున్నవియు ప్రకటింపబడవు. సుపాదకు.

United Provinces The First District Conference in U. P.

LUCKNOW, November 5.
The first District Conference in these provinces was held at Unao yesterday and to-day. The proceedings began with the Bande Mataram song. Pandit Chandra Bhal Rajpuri, a leading taluqdar of the district presided. Babu Lakshmi Narayan Vakil, Unao, the Chairman of the Reception Committee welcomed the delegates whose number yesterday was about 1500 and to-day about two thousand. Most of the villages of the district were represented. Several leading public men from Lucknow, Allahabad and Cawnpore attended the conference. The Chairman of the Reception Committee delivered a speech in which he replied to various objections which had been urged against

The Grant of Home Rule
to the Indians and referred to various local grievances. He congratulated the people of his district specially Zemindars who had attended the conference in such large numbers on holding the first district conference in the provinces for ventilating local grievances. The President then delivered his address which advocated the grant of permanent settlement to the people of these provinces and said that

the Prosperity of Laidowning Classes
was indissolubly bound with it. He expressed his entire concurrence with the Congress League scheme of reforms.

The first resolution on loyalty expressed the sense of deep devotion and unflinching loyalty to the British throne and to the august person of His Majesty the King Emperor of India and conveyed to the Government of India and the Local Government an earnest assurance of the debate of the people of the district to co-operate loyally with the Government in all matters tending to promote the welfare of India and the Empire. The second resolution offered on behalf of the Conference its most cordial welcome to the Right Hon'ble E. S. Montagu and expressed the hope that his visit will result in granting reforms to India in a liberal measure. The third resolution according the full support of the Conference to the Congress and the League scheme of reforms was moved by the Hon'ble Pandit Gokaran Nath Misra of Lucknow who attended the Conference as a delegate being a Zemindar of the Unao District also and was carried. The next resolution repudiated the claims put forward by certain sections of the Anglo-Indian community to represent the masses of India and strongly affirmed that the Congress and the League were representative of the public mind of India. The remaining resolutions on education, sanitation, co-operation and other local matters were passed to-day.

Mr. Montagu's Approaching Visit. Deputation from Lucknow Ulemas.

LUCKNOW, November 5.
At a conference of the Ulemas at Lucknow it was decided to send a deputation to the Secretary of State and the Viceroy. The Ulemas' final demands include religious liberty for Muslims and non-interference with the prevalent Muslim observances and the creation of a separate department for all Muslim trusts in each province. They expressed sympathy with the sufferers from the riots in Behar, asked the community to relieve their distress and requested that all enquiries be conducted by non-Hindus. Other proposals suggest that wine-drinking should be considered a crime among Mahomedans.

The Sunni Ulemas passed a resolution asking for the immediate release of Muslim internees at a Mahomedan meeting at Rifaism yesterday. A fund was opened for the relief of the sufferers in the Arrah riots. The principal subscription was Rs 5,000, from the Hon'ble the Raja of Mohumabad.

The Cotton Committee. Why Indians Prefer to Grow Desi Cotton.

CAWNPORE, November 5.
At to-day's meeting of the Cotton Committee the Hon'ble Rai Bahadur Janakiprasad, Honorary Magistrate, Khurja, examined, said that if the cultivators grow American cotton they could have only one crop a year while if they grew Deshi they could have a second one of barley, gram or peas. Therefore they preferred Deshi to American. Long stapled cotton was more profitable. Witness was of opinion that the forecasts should be published in the month of August before the cotton season. Cotton rates of Bombay and Liverpool markets must be published in up country markets.

Mr. Kamalpat of Messrs. Baijnath Juggilal of Cawnpore said that the agricultural department of Cawnpore had succeeded in growing Deshi cotton of a most excellent quality and thought there was no reason why that standard should not be perpetuated.

Tewari Ram Chular, Zamindar, Kadarkot, said that cultivators preferred Deshi to American cotton because it was sown earlier than Deshi and required more water, was destroyed by excessive rainfall and was susceptible to insect pests. Its yield was comparatively less than Deshi.

Mr. Briscoe, Secretary, Cawnpore cotton mills, said he would like to see the growth of Aligarh, white flowered cotton stopped which was too much adulterated. Much mixing of Deshi cotton with impurities was practised in Cawnpore. He did not think any legislation would be much effective in stopping it. The real remedy lay in the hands of traders rejecting such cotton altogether.

The Honourable the Judges of the Madras High Court have passed orders on the memorial submitted to them by the Pudukottah B. L's. practising before the local Chief Court praying for the recognition of their practice here as entitling them to enrol themselves as High Court Vakils, granting their prayer.

This year's session of the Poona District Conference which was originally intended to take place at Junnar early this month, but which had to be given up owing to an outbreak of Plague, will now take place in the course of the next month at Belgaum on the 10th and 11th November.

THE GREAT WAR

[Reuter's Agency]

Great Britain

Peace Meeting Broken by the Crowd.

LONDON, November 5.
A peace meeting at Swansea was broken up by a crowd invading the platform and expelling Messrs. Rooden, Buxton and other speakers.

New Biggest Warships of the British

Navy.

A Naval Expert's Visit to British Yards.

LONDON, November 5.
PARIS.—The Naval expert of the "Temps", who has visited the British shipyards says that he saw at Fairfields, Glasgow, warships far bigger than the "Queen Elizabeth."

Allied Conference in Paris.

Mr. Balfour's Statement.

LONDON, November 5.
In the House of Commons to-day Mr. Balfour stated he hoped the allied conference in Paris on the conduct of war would be held in the middle of November. He could not at present give any information regarding the conference on war aims.

Tea Control Scheme Temporary.

LONDON, November 5.
Tea Food Controller announces that the existing Tea Control Scheme is a temporary one until the Government purchases of tea in India and Ceylon reach the United Kingdom. It is anticipated that all free tea will have gone for consumption by December 31st, after which it should be possible further to reduce the four shillings maximum price.

INDIAN GOVERNMENT REFORM. A Representative Conference Proposed. Proposal Rejected.

LONDON, November 5.
In the House of Commons, Mr. Barton suggested that a Representative Conference of all the leaders of Indian thought should be summoned on the occasion of Mr. Montagu's visit to consider the future Government of India.

Mr. Bonar Law replied that Mr. Montagu proposed while in India to hear in company with the Viceroy the views of representatives of Indian opinion. "I do not think it would be helpful, even if it were practicable, to proceed by means of a general conference."

Lord Sydenham on Agitators.

LAHORE, November 5.
LONDON, November 4th.—Lord Sydenham bidding farewell to Commissioner and Mrs. Booth-Tucker stated that the Indian agitators who were co-operating with Mrs. Besant were reactionaries and their supremacy would result in a set back to India's progress.—("C. and M. Gazette" special cable.)

The Imperial Challenge Shield. Results of 1917.

LONDON, November 5.
The National Rifle Association has issued the results for 1917 of the Imperial Challenge Shield competitions which have been held annually throughout the Empire since 1910, each team shooting with miniature rifle on its own range. 608 teams entered in the senior division for boys over fifteen years, and 361 teams in the junior division representing a total of nearly ten thousand boys. The Challenge Shield's medals and prizes are presented by Lieut.-Colonel Raymond W. Schumacher of South Africa. The feature of the results in the Senior competition is that most of the leading prizes are won by Australia. The excellence of musketry training of Australian cadets is very marked. Out of ninety seven prizes Great Britain takes fifty. Australia twenty seven, Canada eleven, New Zealand seven, West Indies one, and South Africa one. It is regretted that India does not figure at all. Conditions for 1918 will be issued shortly and it is hoped that India will enter several teams.

France

Allied Premiers Visit Italy.

LONDON, November 5.
PARIS.—Mr. Lloyd George has arrived here Mr. Lloyd George and Mr. Poincaré will proceed to Italy to-day.

The British Party.

LONDON, November 5.
The Press Bureau states that Mr. Lloyd George has left for Italy. General Smuts, Sir William Robertson, General Wilson, and General Maurice and other officers are accompanying him.

Chinese Officers in France.

LONDON, November 5.
Reuter's correspondent at Headquarters says that Major-General Kuan Hung Toheng and five Chinese staff officers have visited the western front to study the situation and our war methods.

General

The Allies Will Win.

M. Venezelos Optimistic.

LONDON, November 5.
ROME.—In an interview with Reuter's correspondent, M. Venezelos said he was sure the war would be long and difficult, but he was certain of the final victory of the Allies. Italy would overcome her present troubles. Even if all other allies gave up fighting, which was inconceivable, he was convinced that Great Britain and America would continue the struggle to victory. The Greek situation was improving daily. The moral of the people and the spirit of the troops were admirable.

German Plots.

LAHORE, November 5.
LONDON, November 4th.—The "Novos Vremya" states that German agents in Russia have been ordered to take an active part in the elections in order to engender distrust of the Provisional Government and to foster a demand for immediate peace.—("C. and M. Gazette" special cable.)

American Troops Fight Germans.

Slight Casualties.

LONDON, November 5.
WASHINGTON.—General Pershing reports that three American soldiers were killed and five wounded and twelve captured on Saturday when the Germans raided Instruction Salient before day light putting down heavy barrage and cutting the salient off. Enemy's losses are not known. A wounded German was made prisoner.

Norwegian Shipping Losses in October.

LONDON, November 5.
A Norwegian official announcement says that nineteen Norwegian merchantmen aggregating 34,577 tons were lost in October and forty eight Norwegian seamen were killed.

New Spanish Government.

Strict Neutrality Declared.

LONDON, November 5.
MADRID.—The Government has declared that it will maintain strict neutrality.

Italian Front

The Italian Retirement.

Italians Greatly Outnumbered.

LONDON, November 5.
Reuter's correspondent at the Italian Headquarters was the last correspondent to leave Udine, which was evacuated on October 27, the Austrians and Germans having taken Caporetto and Plezzo on the right bank of the northern portion of the Isonzo and being about to cross at Santa Lucia and Santa Maria south-west of Tolmino. The Military Headquarters were stripped bare before departure. Information from the battle zone told how the Austrians forced through by sheer weight of numbers, the Italians being outnumbered in men by twenty to one and in guns by ten to one. General Gonza reached Udine wounded eleven times. All his staff had sustained casualties, and only three of his escort of fifty were alive. The Bersaglieri fought stubbornly without an idea of surrender. Of three regiments only one officer was alive, and he was wounded.

Patriotic Upstirring of the People.

The "Daily Telegraph's" Milan correspondent describing the patriotic upstirring of the people as the extent of the disaster becomes known, mentions that troops are cheered as they pass.

Probable Enemy Action.

A telegram from Rome says:—It is unlikely that the Austrians and Germans will attempt to cross the Tagliamento, where they are confronted by the bulk of the Italian army burning to assume the offensive in co-operation with the Allies. It is surmised that the enemy may fortify themselves in the occupied area. The presence of British and French troops on the Italian front is considered exceptionally important as at length achieving unity of front on an unbroken line from the North Sea to the Adriatic depriving the Germans of the advantage of attacking the Allies separately.

The Difficulties of the Retirement.

Mr. Ward Price, telegraphing from the Italian headquarters, says that confusion was inevitable in the retreat of a million men from positions they had for over two years on a front of forty miles, down steep, twisting roads and across several rivers to the Tagliamento, where there were only three bridges on which the vast mass of men and material had to converge. The General Staff had reckoned that it would require a month to withdraw the army under normal conditions, and they had to do it in three days. The principal Italian line of defence on the Isonzo was the so-called Plec Line. It was the breaking of this line owing to want of resistance which is still not explained that enabled the enemy to capture the whole valley between Plezzo and Tolmino, to cut off and surround Monte Nero, and other mountain positions and to secure easy roads leading to the plain. Had General Cadorna delayed for an hour in ordering the retirement of the Third Army from the Carso on the collapse of the Second Army, the Third Army would have been captured. It was eleven at night when the infantry of the Third Army left their trenches, and they did so with such good heart that failing transport the men hauled guns by ropes thirty miles to the Tagliamento. Some heavy guns had to be abandoned, but they were first destroyed.

TELEGRAMS.

Allies will Assist Italy.

LAHORE, November 5.
LONDON, November 4th.—The "Times" military correspondent states that there is no reason to doubt that Italy's allies will rise to the situation.—("C. and M. Gazette").

Strong Enemy Attack Repulsed.

LONDON, November 5.
An Italian official message says:—We repulsed a strong attack against advanced posts in the Daone and Giumella valleys in the Giudicarie sector.

British Troops in Italy.

Enthusiastic Reception.

LONDON, November 5.
Reuter's correspondent at the Italian Headquarters telegraphing on 4th inst. says:—Passage of the British contingents to the front has been the occasion for touching manifestations of welcome and friendliness. Men and women of all classes flocked to the stations offering fruit, cigarettes and flowers to these tired men who responded gratefully and left an impression of cheerfulness and vitality which encouraged the unlockers. Demonstrations assumed greater proportions along the country roads. Inhabitants everywhere rushed to greet our men and were much impressed by their stalwart forms. There were continuous shouts of Long Live England.

Western Front

Naval Aircraft Successes.

Number of Enemy Machines Felled.

LONDON, November 5.
The Admiralty says:—Our Air Service carried out numerous patrols to-day bringing down an enemy machine into the sea, driving down and damaging another and probably destroying a third. We raided Egel aerodrome and bombed Hangar's and sheds. Two enemy attacking machines were driven down. All of ours returned.

Successful British Raid Gavrelle

LONDON, November 5.
In to-night's communique F. M. Sir Douglas Haig says:—London Territorials made a successful raid eastwards of Gavrelle taking prisoners and machine-guns. The enemy under cover of a bombardment made a raid south-eastward of Epehy. We repulsed the raid. Northward of Polygon Wood, there was considerable mutual artillery firing. Hostile artillery was more active in the Nieuport sector.

LONDON, November 5.
The British communique says:—Yesterday's raid resulted in the capture of fourteen prisoners, four machine-guns and two trench mortars. Nearly one hundred Germans were killed and all dugouts destroyed and set on fire.

LONDON, November 5.
The Sherwood Foresters last night made a raid north-east of Looy capturing a few and killing a number. Our casualties were light. Our fire dispersed reconnoiters in the neighbourhood of Hollebeke.

Fighting in the Region of Meuse.

Two Enemy Attacks Repelled.

LONDON, November 5.
This afternoon's French communique says:—Artillery activity continues to be very marked north of Chemin-des-Dames in the region of Fion and Vauxaillon. After a violent bombardment the Germans twice attacked north of Chaume Wood on the right of the Meuse. Our fire dispersed the assailants with heavy loss.

Egyptian Front

Its Importance Explained.

LAHORE, November 5.
LONDON, November 4th.—Papers express great satisfaction at the capture of Beersheba. The "Times" states:—The Turks have probably no centre of equal importance nearer than Jerusalem. General Maude's Marshal victory at Ramadieh was the first blow against Falkenhayn's plans and General Allenby has dealt another.—("C. and M. Gazette").

Intense Cannonading at Gaza.

LONDON, November 5.
The Turkish communique says:—There was intense cannonading at Gaza. Our batteries effectively replied to enemy cruisers bombarding coast.

15 Guns Captured.

LONDON, November 4.
The Egypt communique says:—Fifteen guns were captured at Beersheba and 441 prisoners at Gaza including twenty-six officers.

Kathiawar Customs Line.

To be Removed Shortly.

BOMBAY, November 5.
A press note issued this afternoon by the Bombay Government states:—With reference to the announcement made by the Viceroy at the meeting of Imperial Legislative Council held in September last, it is hereby notified that the Kathiawar Customs line will be removed with effect from the 1st January 1918, this being the earliest date which will allow sufficient time to Native States concerned to make arrangements for the introduction at their ports of the British Customs tariff.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)
(BY WIRE.)

Delhi

CONFERENCE OF RULING INDIAN
CHIEFS AND PRINCES.
Opening Session at Delhi.

DELHI, November 5.

The Conference of the Ruling Princes and Chiefs of India opened to-day in the Legislative Council Chamber, about forty-nine Princes being present. There was a large number of ladies and gentlemen in the Visitors' Gallery and the Viceroy's Gallery was also full. His Excellency the Viceroy opened the Conference.

The Viceroy's Welcome Speech.

VICEROY CAMP, DELHI, November 5.

The following is H. E. the Viceroy's speech on the occasion of the opening of the Conference of Ruling Princes and Chiefs:—

YOUR HIGHNESSES:—

I welcome you once more to this Council Chamber in which we meet for the second time to discuss in a friendly and informal manner certain matters as to which the Government of India would be glad to learn your views and to enlist your co-operation. I am glad to find that the Conference has not lost its popularity and that the number of members attending exceeds that of the last year. This shows, I think, that Your Highnesses realize

The Advantage of such Meetings

not only as giving an opportunity for bringing your views before the Government of India but also as drawing you into touch with larger issues affecting the welfare of your states and of India generally. Some of you, I know, contemplate the early establishment of some constitutional assemblage of the nature (to use the words of Your Highnesses' address last year) of a Council of Princes with specified functions and well defined powers. That, your Highnesses, is an ideal which you may well place before yourselves but which must I fear wait for its realisation until further experience indicates the lines on which these informal conferences may appropriately be developed in the joint interests of yourselves and of the Empire at large. In the speeches which I delivered at the last conference I made it clear that its function was to advise the Government of India on certain specific matters concerning yourselves, your states and your people and I urged that you should give time for development and growth before giving to this assemblage a formal shape in which its functions and powers would be strictly defined. My view was and is that if an institution is to meet a real want and to give real help towards the progress of India it must evolve gradually on lines which experience may show are best suited to its healthy growth. I am strengthened in this view by what has happened during the past year. You all know of the notable development in regard to the

Imperial Conference

how in 30 years from being an assemblage of Colonial Premiers presided over by the Colonial Secretary it has now through gradual stages of growth dictated by the needs of the time become a body representing the whole Empire including India and the Indian states and presided over by the Prime Minister. You know too how the Indian representatives including your own able and distinguished representative H. H. the Maharajah of Bikaner were admitted to the innermost councils of the Imperial War Cabinet and in a position to exercise a voice in shaping the policy of the Empire. Could any more convincing example be found of the

Advantage of Proceeding Slowly.

along the road of natural evolution in preference to building up on paper an artificial structure which after its completion may be found altogether unsuited and unadaptable to the needs which it is intended to supply. I say then once more let us continue these conferences in their present informal shape and I can assure you that for my part I wish them to continue annually during my tenure of office and let us carefully and patiently watch the course of events. The constitution of India as you will have realised from a recent pronouncement made by His Majesty's Secretary of State, is itself destined to change as time goes on in harmony with the higher political education of the Indian people and their natural aspirations for a greater share in the administration of this country.

To turn to a question of even wider and more pressing interest, I cannot let this occasion pass without thanking Your Highnesses once more for the most generous and loyal support which you have given towards

The Prosecution of the Great War.

Since I last addressed you in this Chamber I have called on you for greater efforts in two directions, first in the matter of providing adequate reserves for the maintenance at full strength of your Imperial service troops which are doing such admirable work on active service at the various theatres of the war and secondly in the matter of raising recruits in your territories for the fighting forces and auxiliary services concerned with the army. In both cases I received from Your Highness a most gratifying response to my appeal. As regards the Imperial Service Troops all the Durbars concerned have given generous concessions for the period of the war including increases of pay and pension, the grant of Bhatta money, rewards to recruits on enlistment and special terms of land revenue to the families of men on service. These concessions have been very effective in stimulating recruiting and in most cases the depots of the Imperial service troops have, I am glad to learn, been brought up to the required strength and arrangements made to secure a steady flow of war reserves for the future. In addition to these measures certain states have decided to increase the strength of their

Imperial Service Units

for the period of the war. Thus His Highness the Maharaja of Kashmir has recently added a complete new battalion of infantry while the Kapurthala and Bahawalpur Durbars have both increased their units by

the strength of a double company. Last but not least His Highness the Maharaja of Patiala has most generously offered to equip and maintain a camel transport and two mule transport corps in the Indian army for the same period. As regards recruiting for the regular army their Highnesses the Maharajas of Gwalior, Bikaner and Patiala have given valuable advice and assistance to the Central Recruiting Board which has been constituted to co-ordinate the efforts which have become necessary both for the formation of new regiments and to maintain existing combatant and non-combatant at their full strength. I have appealed to Your Highnesses and I am sure that my appeal will not be in vain to do your utmost to encourage your subjects to come forward at this momentous juncture. The question of the supply of man power is vital and I know that I can count on you not to slacken your efforts to obtain recruits until victory has been finally achieved.

Bikanir Maharajah's Speech.

The following speech was delivered by the Maharaja of Bikanir on behalf of the Ruling Princes and Chiefs in reply to His Excellency the Viceroy's address:—

YOUR EXCELLENCY:—

We offer our grateful thanks to Your Excellency for welcoming us again to this conference where we meet for the second time during your Viceroyalty. Your Excellency has rightly observed that the Conference has not lost its popularity with the Ruling Princes of India as is evinced by the increased number of the members who have come to Delhi for the purpose. There are 49 Ruling Princes and Chiefs including His Highness the Maharaja of Sikkim from the very border of the Indian Empire attending the conference this year as against 41 who attended last year. This gratifying feature in spite of the fact the agenda is not so important as that of the last year clearly shows the great importance which we attach to these meetings. We hope to address Your Excellency at greater length on the concluding day and we will not take up any further time to-day.

Parliament's Thanks.

DELHI, November 5.

A "Gazette of India Extraordinary" publishes the resolutions of thanks to the Army and Navy etc., passed by both Houses of Parliament on the 29th October, 1917, and ordered to be communicated to all officers and men.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, November 5.

H. E. the Viceroy has received the following telegram dated the 2nd instant from the Secretary of State for India:—

The British again attacked and in spite of the marshy nature of the ground and heavy rain and gales made important progress between Ypres Roulers Railway and Poelcapelle, west of Roosebeek Road. The Canadians reached the outskirts of Passchendaele and beat off five counter-attacks. The British aircraft continue to raid German towns bombing munition factories at Kaiser-Lauren, and steel works at Volkingen, besides raiding Roulers and Aerodromes in Belgium.

The German aircraft raided Calais and Dunkirk.

No action of importance is reported from the French front.

The total number of prisoners captured by the French in the recent fighting on the Aisne, is 11,157, besides 180 guns. The French aircraft continue to bomb railway stations, and points of military importance.

The enemy continue their advance on to the Italian plain. They have captured the important headquarters town of Udine, and the Italians under pressure have withdrawn their armies to a strongly defended line at river Tagliamento, running south from the Alps to the Adriatic. Both the French and British are sending reinforcement to Italy, and enemy invasion of Italian soil has had the effect of uniting the Italians more firmly.

The British have captured the important town of Beersheba and 1800 Turkish prisoners and nine guns.

Combined British and Belgian columns have driven the Germans from Mshenge district in East Africa and captured Liwale 122 miles south west of Kilwa.

There was a slight decrease in the losses from submarines. 2285 vessels of all nationalities arrived and 2321 left British ports. 14 British vessels over and under 1800 tons were sunk. About 50 German aeroplanes in seven groups raided southeast of England. Material damage done was slight. Eight persons were killed and 21 wounded.

MESOPOTAMIA CAMPAIGN.

Turks Defeated on the Tigris.

Position Captured.

SIMLA, November 5.

MESOPOTAMIA.—Early in the morning of the 2nd November one of our reconnoitring columns moving up the Tigris engaged the Turks who were holding a position on the right bank of the river opposite, about twenty miles to the north of Samarra. The enemy hastily withdrew towards Leckrit under cover of a strong rear-guard. Our troops drove the latter from successive lines of trenches and occupied the whole position. In the meantime our cavalry harassed the retreating enemy throughout the day. Eighty-nine prisoners and a quantity of ammunition were captured. Our troops fought with much dash and showed great power of endurance.

Calcutta

Central European Association's
Conference.

On the Political Situation.

CALCUTTA, November 5.

A Conference of the representatives of the Central European Association and its various branches in India will be held here this afternoon at 4 P. M. at Dalhousie Institute with a view to discuss the present political situation in India. Representatives from most of the provinces have already arrived.

Bombay

Mr. Strinivasa Sastri's Lecture at
Dhulia.
On Education.

POONA, November 5.

Lecturing before a large audience at Dhulia on the 4th instant under the auspices of the Deccan Sabha, Poona, with Mr. M. K. Apte in the chair, on the subject of "Free and Compulsory Elementary Education" the Hon'ble Mr. Strinivasa Sastri advocated the Government granting two thirds and Municipalities finding one third of the increased expenditure on primary education. The lecturer concluded his address with an earnest appeal to students for obedience. The lecture was attended by Mr. Wales, the Collector, Mr. Madgankar, the Dt. Judge and many other Government Officials, all leading people of the place being present.

Suit Against the Bombay Chronicle.

Appeal Dismissed.

{BOMBAY, November 5.

At the High Court to-day a special Bench consisting of Justices Batchelor, Beaman and Marten delivered judgment in appeal preferred by Mr. Surajmal B. Mehta a solicitor of the High Court of Bombay against Mr. B. G. Horniman, Editor of the "Bombay Chronicle" and others under Clause 15 of the Letters Patent against the judgment and decree of Sir Basil Scott, Chief Justice and Mr. Justice Heaton who were divided in opinion passed on the 29th March 1917. Their Lordships delivered separate written judgments. Mr. Justice Batchelor held the comments made by the respondents were fair. The appeal therefore failed and the plaintiff's suit dismissed with costs throughout.

Mr. Justice Beaman held that there was no libel at all and was of opinion that the suit must be dismissed with all costs.

Mr. Justice Marten held that looking at the articles as a whole and on full consideration of the circumstances he thought the defendants succeeded on the second charge as well as the first. His Lordship thought plaintiff's appeal should be dismissed and the defendant's cross appeal as to cost allowed.

The Guzarat Conference.

BOMBAY, November 6.

At the second days sitting of the Guzarat Political Conference a resolution expressing gratefulness at Mr. Montagu's forthcoming visit and praying for granting of Congress Moslem League scheme of reform as a first instalment of the policy announced by the Secretary of State was moved by the Hon'ble Mr. Jinnah. The speaker asked the audience Hindus and Mahomedans whether they were united or not and whether they wanted the reforms or not, to which there was abundant response from all sides. That being so, Mr. Jinnah said there should be no difficulty in obtaining reforms. Strimati Kamdara a Guzarati lady in seconding remarked that in the struggle for Home Rule the women of India were at one with the men. Mr. Ahmed, Undani in supporting strongly urged for self-government. Mr. Tilak said Indians as a nation felt that the time had come when real power to manage their own household should be transferred to them. Another resolution was moved urging Mr. Montagu to cancel his visit to Bombay at a time when most of the leaders would be absent for attending the Congress.

Behar

The Arrah Riots Case.

Formidable Indictment of the Moslem Vakil.
Against the Hindus.

ARRAH, November 5.

The Special Tribunal Mr. E. L. Allanson, Session Judge, presiding commenced to-day the hearing of Shahabad riots cases the first relating to four villages and 37 accused of whom 8 were discharged. Mr. S. Sultan Ahmed, Government Advocate in opening said he believed that when he stated the facts fully the Court would agree with him that there had been rarely any instance of such acts of iniquity, cruelty and inhumanity as were perpetrated on the Mussalmans of Shahabad without any rhyme or reason when they were least prepared for it and when certainly they did not deserve it. So far as the accused were concerned they belonged to all classes of Hindus, Rajputs, Kayastas, Brahmins, Kurmis, Ketrils from the highest to the lowest. The leaders of the mob were men who could ride elephants and horses and some worked from behind but the court would have evidence that besides these men there were Jeth ryots and petty Zamindars acting as leaders of the mob. Evidence would also be led to show that servants of big zamindars were found inciting the mob but one method adopted by the Hindus was the distribution of large number of patlas or unsigned letters exhorting Hindus to prevent cow sacrifice. The words "Jai German" were significant because they found it distinctly mentioned in Patla that the time of no rule had arrived and that it was just the time when the Hindus should try their very best and prevent now sacrifices. Houses attacked and looted were exclusively of Mahomedans except in one or two cases where Hindu houses were looted, but in those cases they were either mistaken as Mahomedan houses or because these Hindus had given shelter to Mahomedan victims. The mob went further and committed sacrilegious on mosques. Regarding malicious comments on the conduct of Khan Bahadur Ahmad Ali Khan, S. D. O., Sardar he would say that if there was a community which ought to be grateful to the S. D. O. it was the Hindu community. He did his level best to bring about a settlement and succeeded, but compromise was futile. Counsel then detailed the history of the outbreak at Ibrahimpur. The Hindu behaved remarkably well. In 13 villages out of 24 looted the Hindus helped the Mahomedans. Independent assaults to use the mildest expression, were made upon women at two places. The Mahomedans put up very heroic fight in the latter. The Hindus did not hesitate to murder such men as had failed to escape, and outrage Mahomedan woman.

The case is proceeding.

విరోధామహాసంగ్రామము

(రైతుల విజయము)

ఇంగ్లండు

తేయాకు విక్రయము.

లండను, నవంబరు 4:— పిగ్గులుగారి స్థానే పరిపాలక సంఘమువారు బార్నిషింగ్ గారి నేర్పాటు జేయవలసినదని తీర్మానించిరి. దుసింహాళము, హిందూదేశపు తేయాకులను ద్వారతమువారివలే మొనగట్టవలగునని యేర్పాటుల నాలోచింప, ఇండియను టీ ఏ సొసైటీ యే మ ను వారు నిన్నటిదినమున నొక యంత్రమును నేర్పరచి ర ని మ్మె పుత్రికకు తెలియజెప్పెను. కలకత్తాయందువలె నటగూడ వర్తకులు ద్వారతమువారి విధానమును ఖండింతురు. తేయాకు తోట యజమానులు హేతుబద్ధముగా భావమును సూచించుచుండిరి. యుద్ధమునకు పూర్వమున నున్న ధర్మప్రకారము తేయాకు నమ్మటకు వారు సమ్మతించుదురు. ఆఖరీదులు చాల నధికమని ద్వారతమువారు తలచిచిహ్న, అంతకు తక్కువ ధరకు విక్రయించుటకు గూడ వీరు సమ్మతించు రని మైమ్మె పుత్రిక వ్రాయుచున్నది.

తేయాకు ఏర్పాటులు.

లండను, నవంబరు 4:— హిందూదేశమునను, సింహాళమునను ద్వారతమువారు కొనిన తేయాకు ఇంగ్లండు వేరువరకు తేయాకును గూర్చి ప్రస్తుత మములు జరుగుచున్న పరిపాలన విధానము సాగును, అన్నింధముగా తేయాకుంతయు డిసెంబరు మాసాంతమునకు ఖర్చుపోవును. అటువై తేయాకు ధరలు తగ్గించుట కవకాశమునునని ఆహారపదార్థ పరిపాలనోద్యోగి ప్రకటించెను.

హిందూదేశ పరిపాలనము

సంస్కరణము.

లండను, అక్టోబరు 31:— హిందూదేశమున వివిధ కక్షల వారల ప్రతినిధుల నందర సమావేశమొనర్చి యాసభయందు భారతవర్ష భావి పరిపాలనా విధానమునుగూర్చి హైందవుల యభిప్రాయమున మాంతుగా రారయ నగునని పార్లమెంటు ప్రకాశపథ్యము చార్చునగారు నూచించిరి.

రాజప్రతినిధితోడ, భారతీయప్రతినిధుల యభిప్రాయముల హరయు నిమిత్తకే మాంతుగా రిండియాకు వెళ్లిరి. సభను జేసి భారతీయుల యభిప్రాయము నారయుట అసాధ్యము. సభామూలమున భారతీయుల తలపులు గనుగొనుట లాభకరము గాదని బాసలుగాగు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

ఆంగ్లో శన కారులు.

సిడెహహము ప్రభుని యభిప్రాయము.

లండను, నవంబరు 1:— కమిషనరు బూతు టకరుగారిని వీడుకొలుపు సందర్భమున సిడెహహము ప్రభు విట్టవెను. శ్రీమతి బెనెంటుమ్మగారితోడ నాంగ్లో శనమున గూడియున్న భారతీయులు విభవకారులు. వీరు విజయమునందహో, భాగ్యతర్పణ పురోవృద్ధి నిలచిపోవును.

శాంతి సభ చెదరగొట్టబడుట.

లండను, నవంబరు 5:— స్వాన్నిలో శాంతివాదుల సభ యొకటి జరుగుచుండెను. సభాభవనమున ప్రజలు చొచ్చుకొని సభను చెదరగొట్టిరి. యాడెను బక్స్సును చున్నగు సుపన్యాసకులు తరుమబడిరి.

లండను, నవంబరు 4:— బ్రిటిషు వార్తాసంఘమువారిట్లు తెలియజరుచుచున్నాడు. లాయడు బార్నిగా రిటరీకి బయలుదేరినారు. జనరలు స్కట్సు సర్ విలియము రాబర్టుసక, జనరలు మారీసుగారలను మరకొండలు ఉద్యోగీయులును వారి ననుసరించి పోవుచున్నారు.

అక్టోబరు 29 వ తేదీని పార్లమెంటువారు సైనికులు నావికులు మొదలగువారి కభినందనము లర్పించుచు ఒక తీర్మానమును జేసి అందఱి ఉద్యోగీయులకును సైనికులకును దాని సంపించిరిని "గజెట్ ఆఫ్ ఇండియా ఎట్రాన్సిక్రీ"లో ప్రకటించబడినది.

ఫ్రాన్సు

ఆంగ్లేయుల ప్రకటనము.

లండను, నవంబరు 4:— నిన్నటి ముట్టడియందు పదు నలుగురు ఫ్రెంచియులు సుమారు ఆరు ఫ్రీంగులను బట్టితిమి. జర్మనీయులు సుమారు నూలు గురు చంపబడిరి.

లాంబుడుబార్నిగా రిటరీకి కేసుట.

పార్సిసు, నవంబరు 4:— లాంబుడుబార్నిగా రిటరీకి విచ్చేసిరి. వెయ్యివైపుగాఁతో గలసి నేటిదినముననె ఇటలీకి బయలుదేరెదరు.

చీనా ఉద్యోగీయులు ఫ్రాన్సు బాడనేగుట.

లండను, నవంబరు 4:— ప్రధాన కాన్వాలయమునకు నున్న రైటరుగారి విలేఖకు డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:— మేజరు జనరలు కొయూసుహంగు స్పెంగు గారును చురీ ర గురు చీనా యుద్యోగీయులును పశ్చిమరంగమున జూచి ఆచటి స్థితిని దెలిసికొనుటకును, మనయుద్ధపు ధేర్మాటుల నెఱుంగుటకును పశ్చిమరంగమును జూచిరి.

బ్రిటిషువారి నైమానికపు దాడి

లండను, నవంబరు 4:— నేటిరాత్రి సర్ డక్లను హేగు గారిట్లు ప్రకటించిరి.— లండను రాష్ట్రీయులు క్రావొల్లికి తూర్పు తటమున విజయవంత పగు దాడి నొనరించిరి. అనేక మంది ఖైదీలను మరకీరంగులను బట్టుకొనిరి. శత్రువులు ముట్టడి చేయుచు దాని మరుగున ఎవెచో కీశాన్యమునం దొక దాడి నొనరించిరి. మేమాదాడిని తరిమివైచితిమి. కోలిగాను వనమున కుత్తర తటమునందు శ్రీశ్రమగు యుద్ధము జరిగెను. న్యూసోట్టు యుద్ధప్రకాశమునందు శత్రువుల ఫిరంగి యుద్ధము చాల తీవ్రముగ నుండెను.

నాకా నైమానిక విజయములు.

లండను, నవంబరు 4:— నావికాధికారులట్లు తెలియజేయుచున్నారు.— నేటిదినము మావైమానికశక్త్యము వారినే క సంరక్షకపు విమానముల ప్రయోగించిరి. శత్రువిమానము స ముద్రమునందు గూల్చుబడెను. మరయొకటి క్రిందికి తరిమివేయబడెను. ఇంకొకటి భ్రష్టమగు గావింపబడెను. ఎంగ్లయన్ద నున్న వైమానికాలయములూ మేము నాకానెలిపితిమి. హింగర్సు వైమానిక కాలలయిన బొంబులను వేసితిమి. శత్రువిమానములు మరకొండు క్రిందికి తరిమివేయబడెను. మావర్షియు సు రక్షితముగ నురతెను.

మ్యూజునది ప్రాంతమున పోరాటము.

లండను, నవంబరు 4:— నేటి సాయంత్రము పరాను వారిట్లు ప్రకటించిరి. చెమిరుదేడెమ్మన కుత్తరమున పినాను వాక్టేయిలాను ప్రాంతములందు నుహావారుణముగు ఫిరంగి యుద్ధము జరిగెను.

మ్యూజునది కుడితరమున చామీవనమున కుత్తరతటము నందు భయంకరములగు ముట్టడి జరిగినపిమ్మట జర్మనులు రెండు పర్యాయము తెత్తిరచ్చిరి. మా ఫిరంగిదళములు విశేష నష్టములతో వారి నానలకు బాదదొలినది.

మ్యూ

జర్మనీయుల కుట్రలు.

లండను, నవంబరు 2:— తాత్కాలికపు ద్వారతమువారి యొడ నపనమ్మకము పుట్టించి, సంధి కోర్కెలు ప్రబలు నట్లా నర్మ నియోజనములయందు శ్రద్ధ వీసికొనవలసినదని జర్మనీవారు రహస్యలోని తమ ఏకైక కాన్వాలయిచ్చిరట్లు తెలియజెప్పినది.

వెట్రో గ్రాడు, నవంబరు 4:— వ్లాడికాల్ కేక్ రెయిలుమ్యూసున నొక ఎన్క్లవెసుబండియు, సైనికులబండియు డికోనినది. ఇరువదిగురు మరణించిరి. 70 మందికి గట్టి దెబ్బలు తగిలినవి.

ఇటలీ

వైరిసైన్య బాహుళ్యము

ఇటాలియనులు వెతుకకు మరలుట

లండను, నవంబరు 3:— కపరిటా, వైజొల నాక్రమించి, నెంటులూషియా, నెంటుమెరయాలయొద్ద విసాంజొనదిని జర్మనీయులు దాటవంతుటచే, నిటలివారు గత 27 వ తేదీని యూడెనును వీడిరి. ఇటలీ ప్రధానరంగములయందుండెడి విలేఖకు దీప్రదేశమున నుండి యందరు పోయినవెనుక తాను గూడ వెదలిపోయెను. వైరిక ప్రధానసలములయందు జెట్టి పదాధ్యములగు లేకుండజేసి, యీప్రదేశమును వీడిరి. వైరిసైనికు లిటలివారికంటె నిరువదింత లధికముగ నుండుటచే నిటాలియనులు వెతుకకు బోవలసి వచ్చెను. ఫిరంగులయందు వైరులు ఇటలివారికంటె పదిరెట్లు బలముగ నుండిరి. గాంజా సేనాని గాయపడియు పదిసార్లు యూడెనును సమీపించెను. ఈయన యుద్యోగు లందరు గాయపడిరి. ఆంగరక్షక బలముననుండిన యేబదిమంది యందును మువ్వరు మాత్రము సజీవులైయుండిరి. చెన్నగల్లై వైరికులు కడుశూర్యముతోడ బోరాడిరి. మాకు రెజిమెంటుకు నొక్కయుద్యోగి మాత్రము జీవించి యుండెను. ఈతడుగూడ గాయపడి యున్నాడు.

సంభవించిన ప్రమాద పరిమితి ప్రజలకు విదితమైన కొలదియు వారల మాతృరక్తి మరంత తీవ్రమగుచున్నది. సైనికులు వెన్నుమండగ ప్రజలు వారల కుత్యాహము బట్టునట్లు కేకలువేయుట మున్నగు చేష్టల మొనర్చుచుండిరిని మిలూను విలేఖకుడు డెయిలి టెలిగ్రాఫ్ పత్రికకు తెలియజేసెను.

కోమునగరముననుండి యిట్లు తంత్రివార్త వచ్చెను.— ట్రాగ్లియా మెంటోనడియొద్ద నిటాలియను దండు, శత్రువులపై ఘోరక సన్నద్ధమైయున్నది. కనుక ఆస్ట్రోజర్మను సేనలు ట్రాగ్లియా మెంటో నదినిదాట యత్నింపవు. తామున్న ప్రదేశములనే వైరులు బలపరచికొని యచటనె యుగిపోవుచునని యుహానుచున్నారు. ఆంగ్ల పరామర్శకులు లిత్తి డిటలిరంగమున నుండు టెంతయు గ మనింప దగిన విషయమై యున్నది. ఉత్తర సముద్రమున నుండి ఏడియాటిక్కు సముద్ర మునకును మిత్రముడలి యేకమై, జర్మనీయుల నెరుచ్చుచుండిరి. మిత్రులను విడచుర్చి, యుగ్లోక్కురి నెదిరింతమను జర్మనీయులు యూహ వ్యక్తమైనది.

ఇటలివారి ప్రధాన స్థానముల నుండి వార్తవైసుగా రిట్లు తంత్రి వార్త నంపుచున్నారు:— వైస్యము వెనుక బోవుటయందు కలవరముండుటలో నెట్టి విపరీతములేదు. సుమారు రెండు వత్సరముల నుండి, తమ యాక్రమణమున నున్న స్థానములను వీడి యాకస్మికముగ పది లక్షల సైనికులు ట్రాగ్లియా మెంటో నదికి బోవలసి యుండెను. వైస్యములు నలువదివైశ్య దూరము కనినగు మాగ్గులు నడచిన గాని యానది గోచరింపదు. ఇచటి వైస్యములను మాకు మానముల కాలమున గాని వెనుకకు గొనిపోవలమని సైనికోద్యోగు లిదివరలోజెప్పియుండిరి. అట్టిస్థితియందు వైస్యములుమాకుదినములయందు వెనుకకు బోయెను. విసాంజొ వైరిటాలియనులకు నైకువైస్యపంక్తిప్రధాన మగురక్షణసాధనము. ఇటలివారి వైస్యము లీపంక్తియందువైరులను బలముగ నెదుర్చునందున వాకిపంక్తి భేదించుకొని నైజొ, ట్రాల్మికోలకు నడుమచుండు బోయలను బట్టుకొనగలిగిరి. నిరొమున్నగు పర్వతస్థానములు వైకాగణముననె వైరిసేనలు చుట్టువేయగలిగెను. పల్లపుభూములకు బోవు మాగ్గులు వైరుల కాక్షరమైనవి. రెండవసేన మోడిపోగానే కార్మోసుండి యూడవసేన పోవలసినదని యూహించుటకు జనరలు కెడొగ్నాగా లేమాత్ర మాంసించినను మూడవసేనయంతయు వైరుల యధీనమై యుండెడిది. మూడవసేన తాలూకు పవాతినశములు కందకములను వీడునరికి రాత్రి 11 గం. లయ్యెను. సైనికులు త్యాహముతోడ నుండినటుటకు ఫిరంగులు మున్నగునానిని వారల లాగికొనిపోవుటకు సన్నద్ధమగుట తార్కాణము. వెద్దఫిరంగులు కొన్నిటిని విడువ వలసి వరచ్చెను గాని వాటిని ప్రభువును సాకుజేసిరి.

మిత్రముడలి సహాయము.

నిస్సంశయము.

లండను, నవంబరు 22:— ఇటలి వారిమిత్రు లారాష్ట్రీపు విపద్ధతయందు తోడ్పడుచుండుటకు సంజేహము లేదనివైరిక విలేఖకుడు మైమ్మెపుత్రికకు వ్రాయుచున్నాడు.

శత్రువులను తరుముట.

లండను, నవంబరు 4:— ఇటలివారి యుద్యోగు లిటీయన ప్రకటించిరి:— గిడికేరీ రంగమున దోహ, గియుమెలా లోయలయందు కొన్ని స్థానములను వైరులు బలమగు సేనలతో నెదిరించిరి. కాని మేము వారలను తరిమివేసితిమి.

మిత్రమండలి విజయమొందును.

కోము, నవంబరు 4:—రైతుగారి విలేఖరుడు సందర్శింపగా వెనిజులానుగా రతనతో నిట్లు పలికిరి. యుద్ధము పూర్తియగుటకు చాలకాలము పట్టుననియు, చాలకష్టముగ గూడ నుండు ననియు నతడు నిశ్చయముగ నెఱుంగును. కాని తుదకు మిత్రమండలివారే విజయ మొందుట తప్పదు. ఇట్టి భేదము ప్రస్తుత కష్టముల కల గడువగలదు. తక్కిన మిత్ర మండలి వారందఱును యుద్ధము చేయ నెల్లవని విడచిపెట్టి నను గ్రేటుద్రీటును ఆమెికా భేదము లించుకయు నక్షైర్య మొందక చివరవరకు యుద్ధము నొనరించి విజయము నొంది తీరవని ఆతని నమ్మకము. (గ్రేటుద్రీటి ప్రతినిధును ఆభివృద్ధి నొందుచున్నది. ప్రజల వైతికలమును వైతికల ఉత్సాహమును ఆశ్చర్యకరములు.

జర్మనీ

గాయకదీనవాని కాపాడుట

కోము, నవంబరు 5:—ఉత్తరగమద్రమున ముంప బడిన జర్మనీయుల క్రూరదన గాయకదీన నాకలల నేర్పించుకొని యొక స్త్రీను దిండు వచ్చినది.

క్రొత్తగాన్వేషించు; ఆసంతృప్తి.

లండను, నవంబరు 4:—ఆధికారాభిమానులగు ప్రవృత్తులు పట్టమెంటువారి కొరకబడిన కొలది ఆధికారము లకు గూడ నెక్కుకొనక హెర్బింగుగారియొక్క మే వంచిది కాదనుచున్నది. వారి ప్రతికర్షణతో ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. హెర్బింగుగారికి విజేతముల గంకలి తెలియదు. వారి బెత్తు నుగారి విజేతవిధానమును బలపరిచిరి. బజేయో లాభముల గా పాడుటలో ఎక్కువ దృష్టి గలవాడు. ఆశ్చర్యకరములు ప్రవృత్తులు జేతమున జేరకుండ జేసెను. స్పెయిడిమును ఎర్బి బెర్టరు, పేయరు గారల మాటల విని ప్రవృత్తును విశేషముగ మార్చివేయగలడు. పూర్వపు ప్రవృత్తు ఉత్సాహ మానంతయు లేదా? ముఖ్యములైన ఆధికార స్థానములలో నెల్ల దక్షిణభాగపు జర్మను లున్నారని ఆపత్రిక నొక్కి వ్రాయుచున్నది.

టర్కీ

కొయ్కో, నవంబరు 4:—బీర్వాను విజయంతముగ బట్టుకొనినందులకు జనరలు ఆల్లెలీగారిని ఈజిప్టు నుల్తాను గారును, జనరలు మాడిగారును విశేషముగ నభినందించిరి. జనరలు ఎల్లెలీగారు మాడిగారిట్లు చెప్పిరి. “మాప్రయత్నము మీకు సహకారియగునని తలచుచున్నాను. మాసహాయమున విజయము నేగము సిద్ధింపగల దనుకొనెదను”

బీర్వా విజయము.

కొయ్కో, నవంబరు 2:—బీర్వా పట్టణదీనందులకు ప్రతికలు గంకలమును జూపుచున్నది. తురుష్కుల కిక జరుగరెమునకంటె నందుబాటులో నున్న మరెయికొనక మెద్దియులేదు. ఫాతెనహాముగారి స్థానల కిప్పటికి బలమగు రెండుదెబ్బలు తగిలినవి. మాడ్, బలెం బై నేనాను లిరువురును పొందిన రెండు విజయములును ఫాతెనహాముగారి యత్నములకు గట్టి నష్టమును సహకూర్చినవి.

తురుష్కుల యోటము.

సింలా, నవంబరు 5:—ఈనెల 2 వ తేదీ ఉదయమున మానైన్యదళమును వైగ్రెనుండివై తురుష్కుల నెదుర్చినది. తురుష్కులు నడియొక్కటడిగట్టునన్న యొకస్థానమును రక్షించుచుండిరి. త్వరితముగ వైరిసేనలు లైక్రిటునకు వెదలి పోయెను. వెనకకు బోవుచుండిన యీ వైన్యముల రక్షించుచుండిన సైనికుల కందక పంపులను మానైన్యము లెదురించి కందకములనుండి సైనికుల పారదోలి స్థానమునంతయు నాక్రమించినవి. ఈలోపున మా యాభ్యంతరము పారిపోవుచుండిన వైరిసేనలను కేధింపజొచ్చెను. నుమా రెనుబదియొక్కరు వైరి సైనికులు కైదీ లొనర్చబడిరి. మందుగుండుసామగ్రి విశేషముగ వశ మొగ్గిరి. యుద్ధమున మన వైన్యములు ఊపిన సాహసము, యోధు సంపద ప్రశంసనీయులు.

గాజాయెద్ద ఫిరంగులు కాల్పుబడుట.

లండను, నవంబరు 4:—తురుష్కు లిట్లు ప్రకటించిరి. గాజాయెద్ద ఫిరంగు లతితీవ్రముగ కాల్పుబడిన. తీరమును ముట్టడించుచుండిన తీవ్రవాకలవై మన ఫిరంగులు గురి చేయబడినవి.

వదునై దుఃఖిరంగులను బట్టుట.

లండను, నవంబరు 4:—బీర్వాలో వదునై దుఃఖిరంగులను గాజాయెద్ద 444 రు సైనికులను బట్టితిమని ఈజిప్టునుండి తెలియవచ్చెను.

స్పెయిను

స్పెయినురాష్ట్రపు నూతనపాలకవర్గము
మేడ్రిడు, నవంబరు 4:—తాము తటస్థులుగ నుండుమని దొరతనమువారు ప్రకటించిరి. తాటస్థ్యవిధులు సంపూర్ణముగ మన్నింపబడును.

హైందవ మహమ్మదీయ సంఘముల సభ్యము:—
మొగ్గటి కిసమున లాహూరునగరమున రావల్లిలోన్నవ మంత వయ్యను దేశ మెహారము పండుగులలో హైందవ మహమ్మదీయసంఘములకు కానైన సభ్యుల నేడుగూడ ప్రత్యక్ష వయ్యను. మహమ్మదీయు లెండిరు హాయిందవుల యుత్సవమున పాల్గొనవలెనని సహాయమొసర్చిరి. సగరమంతయు నలంకరింపబడిన. హైందవులను మహమ్మదీయులను మైత్రిని బోధించు వ్రాతలచ్చుట గానయ్యెను. మహమ్మదీయులు హైందవ సోదరులకు పుష్కలముల లభించుటయు మున్నగు సత్కారములతో తమ మైత్రిని వెలువరించిరి. ఉభయవర్గముల మిత్రత్వమును నెలకొల్పిన నవాబుఫాటా ఆలి ఖాను, సర్దారు మహమ్మద్లిఖాను గార్లు కందనీయులు. వైయిరువురు నాయకులును సుప్రసిద్ధులను మహమ్మదీయులు ముందరను నత్సవమున గ్రహమృత్యు, హైందవుల నుచితరీతిని సన్మానించిరి.

మాంపేగుగారిరాక:—ముఠిమానులు కొంగలు లక్ష్య ణపురియం దొకసభను గావించి కార్యదర్శి రాజపతినిధి గారల సందర్శించుమిచ్చి మొక ప్రతినిధిసంఘము నంప తీర్మానించిరి. వా రనేకస్వాతంత్ర్యముల గోరుచు తీర్మానముల జేసిరి. మహమ్మదీయులకు మతస్వాతంత్ర్యము తీయబడవలయును. మహమ్మదీయులపండుగ పవ్యదినములం దితరులు వారి కెట్టియాటంకమును గలిగింపగూడదు. ప్రతిరాష్ట్రమందలి మహమ్మదీయ కోశాగారము లన్నిటికి నొక ప్రత్యేకకాఖను నెలకొల్పవలయును. వీరసానందలి కలహముల కలన గలిగిన బాధలకు బాధితులయెడ వారు సానుభూతిని జూపిరి. వారి యాపదను తొలగింపవలసినదని తమకాఖవారి నందజేసి గోరిరి వారి బాధల పరిశోధించు వారందఱును హిందువులు కానివారుగ నుండవలయు ననిరి. తక్కిన తీర్మానములలో సారాయి త్రాగుట మహమ్మదీయులలో మహాదోషముగ భావించబడవలయునను తీర్మాన మొకటి కలదు.

4 వ తేదీని రిపాటుముకడ నున్న యీ విమాను మహమ్మదీయు లందఱికి సభను గావించి మహమ్మదీయ నిష్పందితుల వెంటనే విడువ గోరుచు నొక తీర్మానమును జేసిరి. అగ్రా కలహములలో దెబ్బలు తగిలినచారి బాధానిభారణార్థము వా రొకవిధిని నెలకొల్పిరి. అవిధికి మహమ్మదాబాదు రాజు గారు రూ 500. ల నొసగిరి.

గుజరాతీయుల ప్రథమ రాజకీయసభ:—త్రిందటి శనివారమునాడు గుజరాతీయుల మొదటిరాజకీయసభ గా ప్రాలో జరిగెను. ఎం. కె. గాంధీగారు సభాధిపత్యమును వహించిరి. సభాకార్యక్రమ మంతయు గుజరాతీభాషనే జరుపబడిన. పెద్ద పెద్దవ ర్తకులు మొదలు సాధారణ రయుకుల వరకు నన్ని తరగతులవారును సభకువచ్చేసిరి. సభకు సుమారు 9, 10 వేల సభ్యులువచ్చేసిరి. అందు 1100 మాత్రమే ప్రతినిధులు గ వచ్చిరి. మహమ్మదీయుల నేక మం ది వచ్చేసిరి. సుమారు 500 స్త్రీలు సభకు వచ్చేసిరి. ఆభ్యంతరస్వాగతమున గంధీగారు స్వపరిపాలనోద్యమమును గూర్చి విశేషముగ ప్రశంసించిరి. ఇదివరకు జరుపబడిన యాం దోశనమంతయు కేవలము బహిష్కరమైనదే కాని అంతర్గతమైనది కాదు. ఇంక నత్యధిక ప్రయత్నమున సంతృప్తాందోళనము జరుగు టావశ్యకము. స్వపరిపాలన మొనగుటకు తప్ప చేయుటకాదు. చేసినతప్పను సవరించుకొనుటకును తగిన ఆధికారము నొనగుట. హైందవుల అర్హతనుగూర్చి చెప్పబడు ఇతర వాక్యములన్నియు తృప్తికరములు. హైందవులు స్వపరిపాలన మునకు తగియున్నారు. మహమ్మదీయులుగాని స్త్రీలుగాని ఎవ్వ రెవ్వరు విషయనిర్ధారక సభకు రాగోరనను తప్పక దయచేయవచ్చునని వారు పలికిరి.

చిక్కవోలుమహాసభ.

కృష్ణాపత్రిక విమర్శనము.

బ్రాహ్మజేతరోద్యమము ఈరాజధానియందు బ్రాహ్మజేతరులలో ఆత్మగౌరవమును బురికొల్పి ఆత్మాభివృద్ధికై పాటుపడ నుద్యమింపజేసి బ్రాహ్మజేతరులలోని ప్రతికాఖముందును మహాసంచలనము గలిగించి ఇప్పుడు మనజేయుల మనంబుల నాకర్షించు రాజకీయోద్యమము పట్ల ఆభిముఖుల జేసెననుమాటవాస్తవము. కోయంబుత్తూరులో జరిగినమహాసభకును చిక్కవోలుమహాసభకును గలిగిన భేదము కెట్టి విమర్శకున కైనను బాహకట్టక తప్పదు. బాతీయోద్యమము నెడలను దీనెంటుయ్యుగారి నిర్బంధవిషయమునను దక్షిణఇండియా సంఘము వారును వారిపత్రికలును కనబఱచినట్టి ఆనాలో చితమైన విమర్శనము నూతన బ్రాహ్మజేతరోద్యమమునకు కారణమైనది. శ్రుతియులును వైశ్యులును విడి పోయిరి. దీనికి కారణము బ్రాహ్మజేతరోద్యమము బహుజన సన్మానమును బడయుటకుండుటయై యుండనొచ్చు నని కృష్ణాపత్రిక దలంచెను గాని దానికి మూలకారణము బహు సంఖ్యాకులగు శూద్రులను బెదరించి వారివలన తమకధిక ప్రాతినిధ్యము కొనుటయై యని యూహించుచున్నది. అట్లు గానియెడల బ్రాహ్మజేతరులలో అంతర్భాగముల గల్పించుటకు మార్గ గా వారితో సభలలో గలిసి తమ సమ్యకుల నిచ్చి కాంగ్రెసు విధానమును ఒప్పించియుండుట న్యాయమైయుండును. ఇట్లు విడిచిపెట్టచే శ్రుతియ వైశ్యులు హిందూసహజ మయిన భేదభావములనే వెల్లబుచ్చి తమకును బ్రాహ్మజేతరోద్యమమునకును బలహీనతను గలుగజేసిరి.

బ్రాహ్మజేతరు లిప్పుడు ముఖ్యముగ బోరాడునది రాజకీయ స్వాతంత్ర్యముల కొరకు. బహుకాలమునుండియు ఆంధ్రజేతమున శూద్రులెవరువలె వీరులెవరువలె యుండిరి. తమ పూర్వపు దౌన్యత్యముంగోల్పొందు కేవలకన్యకులుగను పారికామితులుగను మాటే ఇది యిప్పటికిని జూచినవారికి మాత్రము గాక ఇతరులకునుసహితము సంతాపకరము గాకమానదు. ప్రస్తుతపరిస్థితులనుబట్టి వారుపూర్వపు దౌన్యత్యమును గోరకతక్కిన జాతులవారితో సమముగా రాజకీయమార్కులను గోరుట ఏల తపోకృష్ణాపత్రిక మాపవలసియున్నది. పూర్వము వారుప్రభువులుగ నుండినప్పుడు బ్రాహ్మణులను పురోహితులుగను గురువులుగను భావించుచుండిరి. అట్లునే ఇప్పుడును వారు రాజకీయ మార్కులనుగోరుచు బ్రాహ్మణులచే మతివిషయములజరుపుకొనుటచే ఏమి వై పరిత్యము సంభవించెనో నేచూడలేకున్నాడను. బ్రాహ్మజేతరోద్యమములంబకులలో కొందఱు మతసంస్కారులును మఱి కొందఱు పూర్వాచారి పరాయణులు గలరని మనము చరచగూడదు. వారిలో మత సంస్కారమును గోరువారు తక్కిన వర్ణగులతోబాటు యజ్ఞనాదిపట్కర్మ లొందుచునే యున్నారు. కాని ఆ మతవిషయములను రాజకీయవిషయములతో ఏల కలప రని వారిని నిందించుట భావ్యము గాదు.

దక్షిణ ఇండియా సంఘమువారు ఇంకను దూరదృష్టితో మెలగుచున్నట్లు గన్పట్టును. కాంగ్రెసు విధానమును ఎదిరించుటవలన తమకనివరకున్న పరపతియును బోగొట్టుకొందురు. మాయాంధ్రీయులలోని శ్రుతియవెలకు కమ్మరెడ్డి సంఘములు తమ పూర్వచరిత్రల నింకను మరచలేదు. స్వరాజ్యముల కద్దులముగాను వారితో నొప్పించుట దుర్బలము. వారు కాంగ్రెసు విధానమును ఎదిరించబాలరు. కాంగ్రెసు విధానము నెదుర్చునంతటి భావతనమువారికి గలుగలేదు. వెంకటరత్నము నాయుడుగారు కాంగ్రెసు విధానము మాకు బనికిరాదని తెలుపుటకై ఉపసంఘములో నొకరుగ నియమింపబడిరి. వారు దీనికింగీకరించిరా? అట్లయినచో వారివర్తనము అతివిచిత్రము. వారిభావములు దురూహ్యములు. వారికి స్వకాఖాభిమానము గలదా, కలిగినను కాంగ్రెసునిభాగమును ఎదుర్చునంతటి స్థితికి వారు మారిపోవుదురా. ఇందుచేతనే గాబోలు పెద్దలవర్తనమును చివర్చింపకుమని మనవుచెప్పెను.

ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ.

ఆనంద ముద్రాలయమునకు

తెనుగు స్రాఫులను దిద్దుబాటు చేయుటకు తగిన అభ్యాసము జాగరూకత గల Examiner కావలయును. ఆంధ్రభాషా పరిజ్ఞానము కొంత సంస్కృత శబ్ద పుష్కలత్వము నుండవలయును. యంత్రాలయమందు నుండి చక్కగ తేరిన వారు అల్లికేషను పంపవలయునే కాని తడితరులు పంపకూడదు.

ఆత్మపకసభ.

(గత సంచికనుబంధము.)

మా|| బి. ఎన్. శర్మగారు ఈ తీర్మానము నుపపాదించిరి. "వీరెంటువచ్చుగారిని నిర్బంధము క్కను గావించి, మాంటా గూ గా రీ చేశమునకు విచ్చేయునట్లుచేసి. కాంతివాతావరణమును వెలకొల్పి యత్నించిన ఇండియా ప్రభుత్వమువారి యెడలను ఇండియా కార్యదర్శిగారి యెడలను ప్రతికూల భావముతో నిచ్చటను ఇంగ్లాండునుండి కూడ వీరియెడల దురభిప్రాయము కలుగునట్లు ఈ దేశమునను, ఇంగ్లాండు దేశమునను గూడ ప్రయత్నించుచు, ఆంగ్లో ఇండియను పత్రికలును, ఆంగ్లో ఇండియను సంఘమువారును చేయు నిరంతర దోహదోపహాసమును చేస్తూ పాటులు సమాజేశమై భండించి, కార్యదర్శిగారు, దోహదోపహాసమునకు పాలు గాకుండునట్లును, వారి చుర్రాద కను గుణముగ నెల్లరునువ ద్రించునట్లును చేయుడని స్థానిక, సామ్రాజ్య ప్రభుత్వములవారిని కోరుచున్నాను."

శ్రీ బార్ని చక్రవర్తిగారిచే పాలింపబడుచున్న ప్రజలగు భారతదేశీయులను, ఆంగ్లేయులను, ప్రస్తుతము మన దేశము మన కత్తనసరమగు అనేక సమస్యలు పరిష్కార విషయములలో సంకల్పక్షిరమగు తగ్గవ సానముగ చేసినపుడు, అధికారబలము గల ఆంగ్లో ఇండియ య ను ల వం టి వారిండులకు నిరోధకముల గల్పించుట విచారదాయకము. మాంటాగూగారి రాకను, వారిసంబంధమును విధలము చేయుటకై ఆంగ్లో ఇండియనులు దృఢశక్త్యములై యున్నారు. మాంటాగూగారును, వెల్బ్యూస్సర్లు ప్రభువుగారును సత్యమును బలుకుట లేదని మదరాసు మెయిలు పత్రికయు, తత్ప్రతికాహితులును వారిపై దోహదోపహాసము చేయుచున్నారు. వారిరువురును భారతదేశమును గోరినవారేగాని మా అభివృద్ధి నభిలషించువారు గారని ఆంగ్లో ఇండియనులు పలుకుచున్నారు. వీరెంటువచ్చుగారు పరిపాలనాపద్ధతులను నిందించి నది. మదరాసు మెయిలు పత్రిక యన్న వో ప్రత్యేకవ్యక్తుల నిందించుచున్నది. తమకును, తమ సంఘమునకును ప్రత్యేకకార్యములు గలవని యీ పత్రికా పక్షపాతులు నుడువుచున్నారు. వీరికున్న ఆశయములన్నియు వీరి కీదేశమున నున్న 17 కోట్ల, 80 లక్షల, పానులు తక్కువేరొందులేదు. మరియు రైలుమార్గములు మున్నగు వానిపై వచ్చు ఆదాయము వలన ఈ సామ్యము మంచి వడ్డీ లభించుచున్నది. ఈ సామ్యము వారికి మన మెసంగదమని మనము చెప్పినప్పటికిని, వారుదాని నంగీకరించుటలేదు. నేను పదిసంవత్సరములనుండి శాసనసభలో నున్నాడను. కాని యింతవరకు దేశప్రజాక్షేమకర మగు నెట్టి బిల్లును ప్రవేశపెట్టిన యూరపియనుడు నాకు గన్నట్టలేదు. మదరాసు మెయిలుపత్రిక మనకు అవిధేయతను, రాజభక్తి లేమిని ఆరోపించుచు తానే మిగుల నవిధేయతగ నుండి రాజభక్తి విహీనత గనబరచుచున్నది. కావున ఆంగ్లో ఇండియనుల దుండగిడుతనమును తక్షణమే అంతము సుందింపవలయును. ఇందులకు మనమందర మైకమత్వముతో వద్రించుట తగ్గినరమము.

మా|| బి. వి. నరసింహ అయ్యరుగారు

ఈతీర్మానము నామోదించిరి. మదరాసు మెయిలు పత్రిక యీ దేశవాసులకులైన సత్వివరంపరల ప్రయోగించుచున్నదనియు, మనముగ్గురు నాయకులను నిర్బంధవాస శిక్షల పాలు చేసినపుడు దేశము సాత్విక నిరోధాలంబనమునకు గతుంగగా ప్రభుత్వమువారు వీరిని విడుదల చేసిననియు చెప్పిరి. ముఖ్యమంత్రిలాయీడు బార్నిగారు భారతదేశ మిక మనకు లోబడియుండరాదనియు, స్వపరిపాలనను నంది, ఆత్మగౌరవము గాంచుకొనుచు, సామ్రాజ్యంతర్భాగమై యుండవలెననియు చెప్పియున్నారు. ఇట్టివాద్యత గల ప్రభుత్వాధికారమును మాంటాగూగారు మనకు ప్రసాదించుట కిచ్చటకు వచ్చుచున్నారు. ప్రభుత్వము న్యాయమైనదైనయెడల, అది నిష్పక్షపాతముగ నుండవలెను. కావున మెయిలుపత్రికాంధోళనము నడంచుటకు ప్రభుత్వమువారు తక్షణమే ప్రయత్నింపవలెను.

ఎల్. ఎ. గోవిందరావువ అయ్యరు గారు

ఈతీర్మానమును బలపరచుచు, మదరాసు మెయిలు పత్రికచేయు ఆంధోళనమువలన మన మెట్టితరగతి జనులతో మెలంగవలయునో తెల్లమగుచున్నదని చెప్పిరి. ఈ దేశమున వారు ధనవ్యయము చేసినయెడల, అది వారి స్వలాభమునకే కాని వేరొండుకాదు. అందుమాలమున మన కెట్టిలాభమును లుగ లేదు. వారిదివనముననుండి ధనార్జనముగావించి, మరు

నాడీ దేశమును వీడిపోవువారు. మన మెట్టి సంస్కరణముల గోరినను, ఇది యుద్ధసమయము గాన మనము మాట్లాడరాదని వారు నుడువుదురు. యుద్ధసమయములో ఆంగ్లో ఇండియను సమస్యలను మాత్రము చర్చింపవచ్చునా? మనము కార్యదర్శిగారిని మన దేశమునకు నునావూర్వకముగ నాహ్వానించుచున్నాము.

లాడు గోవిందరావుగారు

మనకు లాభము జేయుటవలన, ఆంగ్లో ఇండియను సామ్రాజ్యమునకు జేమము చేయువారుగురునియు, మాంటాగూగారిని మన మాహ్వానింపవలెననియు చెప్పిరి.

సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు

మదరాసు మెయిలు పత్రికయు, ఆంగ్లో ఇండియనులును రాబోవు సంస్కరణములకు ప్రతికూలముగ తేరనియు, ఆగష్టు నెం, 20వ తేదీని చేయబడిన ప్రకటనమునకు మాత్రము వ్యతిరేకులుగ నుండి రనియు చెప్పిరి. మాంటాగూగారి దేశమునకు వచ్చిన యెడల ఈదేశపక్షికుల బాగుగగురైరిగి, హోమురూలువారు లల్ప సంఖ్యాకులు గారనియు; భారతీయులందరును స్వపరిపాలనమును వాంఛించుచున్నారనియు వారు గ్రహించెదగని ఆంగ్లో ఇండియనుల భయము.

జి. ఏ. నటేశనుగారు

మాంటాగూగారు దూరదృష్టిసంపన్ను లనియు, వారు భారతదేశ ప్రభుత్వవిధానమున లోపములు గలవని గ్రహించిరనియు, మన మిష్కట్టిన నైకమత్వముతో కృషి నలుపవలెననియు చెప్పిరి.

దివాను బహదూరు కేశవశిల్పగారు

ఈ క్రింది తీర్మానము నుపపాదించిరి:—

"ఆగష్టు 20వ తేదీని శ్రీచక్రవర్తిగారుచేసిన ప్రకటనము ననుసరించి మాంటాగూగారు స్వతంత్రముగవద్రించుటకధికారముండవలెనుగాని, వారిపై నెట్టినిర్బంధములునుండరాదనియు యానిర్బంధములను తొలగించుట భారతీయుల అభిప్రాయమనియు, మంత్రివర్గము వారిని ఈసభవారు కోరుచున్నారు."

మాంటాగూగారు మన దేశమునకు వచ్చుచున్నారని యెల్లరకును తెలియును. ఆంగ్లేయులు మన దేశమును వీడిపోవలెనని మన అభిప్రాయము కాదు. మన దేశమును హోమురూలును, బ్రిటిషు అధికారమును కూడ నుండువలెను. కావున మాంటాగూగారు మనదేశమునకు వచ్చినపుడు వారిదేశసమస్యలను చర్చించుటకు స్వాతంత్ర్యము గలిగి యుండవలెను.

కా|| కె. వి. రంగస్వామి అయ్యరుగారు

హిందూ మహమ్మదీయ సమ్మేళనము చేపూరినది కాంగ్రెసు సంస్కరణ విధానమును, భూస్వామి సంఘము వారును, జమీందారులును, వర్ణాశ్రమ ధర్మమువారును అంగీకరించిరి. మనలోని విభేదముల రూపుమాప యత్నింపవలెనని నుడిచిరి.

దివాను బహదూరు కరుణాకర మీననుగారు

తీర్మానమును బలపరచుచు ఆగష్టు, 20 తేదీని చేయబడిన ప్రకటనము ఆంగ్లో ఇండియనుల ఆగ్రహకారకమైనదనియు, ఇండియా కార్యదర్శిగారిని తగిన మర్యాదతో జూడవలెననియు చెప్పిరి.

మా|| యాకూబు హుస్సేనుగారు.

తమ కీదేశమంది. ఆంగ్లేయులు నేపాతులుగలరనియు, వారు మనకు నాణిజ్యమును వేర్పిన గురువు లనియు అయినను తాము ఆంగ్లో ఇండియనుల వ్రాయుమాటల సహింపనాలకుంటిమనియు చెప్పిరి.

సత్యమూర్తిగారు

చక్రవర్తిగారి ప్రభుత్వము వారు మాంటాగూగారిండి యాకువచ్చి రాజప్రతినిధిగారితో దేశవిషయముల చర్చించి ఆంగ్ల భారతీయ ప్రజాప్రతినిధుల అభిప్రాయముల గనుగొందు రని ప్రకటించి యున్నారునియు కాని, వారు నోరుతెరవకయే ఈ పనులన్నిటిని చేయు తెట్టానాకు లోపకున్నదనియు చెప్పిరి.

రామదాసు పంతులుగారు

ఆంగ్లో ఇండియనుల ఆంధోళనము, హోమురూలకుల కృషికంఠెను దేశమున కెక్కుడు నుపకార మొనరించినదని చెప్పిరి.

పిమ్మట అధ్యక్షునకు వందనము లాసంగబడిన తోడనే సభ ముగిసెను.

రెండవ బింగోలుతాలూకా గ్రంథాలయసభ.

2వ బింగోలుతాలూకా గ్రంథాలయసభ గతనెల 28వ తేదీని వేంకటరంగయ్యగారి హిందూ విద్యాలయము నందు జరిగెను. మిట్టవొడ్డి సుబ్బారావుపంతులు గారధ్యక్షత వహించిరి. అనేక గ్రామములనుండి ప్రతినిధి ప్రేక్షకులు వచ్చిరి.

ఉదయము పురసంక్షేపనాసంతోషము దైవప్రార్థనముతో సభ ప్రారంభమయ్యె. తాలూకా గ్రంథాలయసంఘ పక్షమువలం వి.ఎన్. శర్మగారు ప్రతినిధి ప్రేక్షకులకు స్వాగత మొసంగుచు గ్రంథాలయోద్యమములు ప్రజామోదము నొందుటకు చేయదగు ప్రయత్నములగుర్తి నుడిచిరి. పిమ్మట గడియారము రామయ్యగారు అధ్యక్షుని ఎన్నిక నుపపాదించిన పిదప అధ్యక్షులు సభావేదిక నెక్కి గ్రంథాలయోద్యమమునుగుర్తి చెప్పి గ్రంథాలయములం దెట్టి గ్రంథముల నుంచవలసినది నుడిచిరి.

అంత గ్రంథాలయసంఘ కార్యదర్శి తనరిపోర్టు చదివిన తరువాత ఆయాగ్రామముల గ్రంథాలయములు చేయుచున్న పనినిగురించి వానివాని కార్యదర్శులు చదివిరి. ముక్తినాథల పాటి గోపాలకృష్ణ శాస్త్రిగారు మతి విద్యా యావశ్యతను గురించి యుపన్యసించిరి. టంగుటూరి నాయనశాస్త్రిగారు ముందు సంవత్సరము తాలూకాలో గ్రంథాలయ సంఘమునకు ముక్తి నాథలపాటి గోపాలకృష్ణ శాస్త్రిగారి నధ్యక్షులుగను చీరుకుర్తియూనియను చేర్చును నుంకర నారసింహరెడ్డికొప్పెరపాటి నివాసులు పొన్నలూరి రాఘవయ్య బింగోలు మునిసి పలు చేర్చును కొప్పరపు వేంకటకృష్ణారావు గార్ల నుపాధ్యక్షులుగను ఘడియారము రామయ్యగారిని కార్యదర్శిగను మతి కొందరిని కార్యనిర్వాహక సభ్యులుగ నుపపాదించిరి. ఘ. రామయ్య బలపఱచినవెనుక నది ఆమోదితమయ్యెను. బింగోలు పురమున శోక పురయందీరమును గ్రంథాలయ పతకమందిరమును నెలకొల్పటకును వాని కవసరములగు ఏర్పాటులనుచేయుటకు నొకసంఘము నేర్పాటు చేయవలెనను తీర్మానమును ఘ. రామయ్యగారు పాదించిరి. తుందుర్తి రామమూర్తిగారు బల పఱచినపిమ్మట అదియు నామోదితమయ్యెను. అధ్యక్షుల యంత్యోపన్యాసముతో సభ ముగిసెను. రాబోవుసభ కొప్పెర పాటిలో జరుగగలదు. (స్వక్తియు విలేఖరి)

గ్రంథ స్వీకారము

పాకశత లేహ్యప్రకాశికా:—ఈ యథార్థ వైద్యగ్రంథము శ్రీనివాసాచార్యులయ్యపార్లంగారిచేరచింపబడినది. ఇందువైద్య శాస్త్రరీత్యా వివిధరోగముల కుపయోగించు లేహ్యములు 100 వాని జేయు విధములతో తెలుపబడినవి. వైద్యవిద్య రానివారికిని ఇతెంతయు నుపకరించును. లేహ్యములును మురబ్బాలును వానిని చేయు విధములును, పథ్యములును వాని యుపయోగమును విస్తరించి తెల్పుబడినవి. వెల 0-8-0 ఇదియును మంట్లెద్దు నాగయ్య సస్సు వారియొద్ద (రాజమండ్రి) దొరకును.

సంగీత శ్రీకృష్ణనిర్వాణము:—శ్రీపాదుర్తిబుచ్చి రాజ కవి విరచితమగు సంగీత శ్రీకృష్ణనిర్వాణ మను నాటక రత్నము మాకార్యాలయ మలంకరించినది. ఇది నాలుగంకముల మధురమగు నాటకము. అచ్చటచ్చట సమయోచితముగ నుపయోగించుటకు నునోహరములగు గీతములును గలవు. ఇందు చదువచదువ భావకే ఎక్కువ ప్రాముఖ్య మొసంగబడినట్లు లోచుచున్నది. పద్యములనుండం దెల్లున్నను, ఏస్త్రీయైనను "మదనతీ, ఒప్పలకుప్పా, గొప్పకప్పకొప్ప గలవానా, యని సంబోధింపబడ నెల్లురు. వీరిలన భాషామృగ్య మెల్లున్నను నాటకసరణికి భంగము గలుగు నని చెప్పకతిప్పదు. ఇట్లే "కవ్వడి,వడముడి" యనుసంబోధనములే ప్రయోగింపబడినవి. ఊరకయమక ప్రయోగములు నిరర్థకముగ ప్రయోగింపబడినవి. ఇది తప్ప అని చెప్పజాలము గాని పేరుపెట్టిపిలిచినను, చుట్టటి కమును బట్టి పిలిచినను ఎంతయో యందుముగ నుండెడిది. ముఖ్యమగు శ్రీకృష్ణనిర్వాణ రంగమునకుసరియైన ప్రాముఖ్య మొసంగబడలేదు. కొన్నిచోట్ల పూర్వార్థప్రకారముగా హరికథల పక్కిని "కృతకస్మిన్" సాత్యకేంద్రియము చేమియనుచున్నాడు" ఇత్యాది ప్రయోగములు చేయబడినవి. సద్యములును పాత్ర సంభాషణములో నతిసహనముగ నున్నవి. నాటకమున అర్జునున కీయబడినంత ప్రాముఖ్యమైనను శ్రీకృష్ణుని కీయబడి యుండినచో ఎంతయు బాగుగానుండును గీతము లతిమనోహరములు. వైలి మధురము వెల 0-8-0. రాజమహేంద్రవరమునందలి మంట్లెద్దు నాగయ్య అండు సస్సు వారియొద్ద లభించును.

